

SUOMEN METSÄTIETEELLINEN SEURA — FINSKA FORSTSAMFUNDET
(SOCIETY OF FORESTRY IN FINLAND — FORSTWISSENSCHAFTLICHE GESELLSCHAFT
IN FINNLAND — SOCIÉTÉ FORESTIÈRE DE FINLANDE)

SILVA FENNICA

57.

METSÄVEROTUKSEN UUDISTAMIS-
SUUNNITELMA

---

*DER PLAN EINER WALDBESTEUERUNGSREFORM
IN FINNLAND*

HELSINKI 1942

SILVA FENNICA
N:o 57 (1942)

Suomen Metsätieteellisen Seuran julkaisusarjat:

ACTA FORESTALIA FENNICA. Sisältää Suomen metsätaloutta ja sen perusteita käsitteleviä tieteellisiä tutkimuksia. Ilmestyy epäsäännöllisin väliajoin niteinä, joista kukin yleensä käsittää useampia tutkimuksia.

SILVA FENNICA. Sisältää Suomen metsätaloutta käsitteleviä kirjoitelmia ja pienehköjä tutkimuksia. Ilmestyy epäsäännöllisin väliajoin. Kukin kirjoitus muodostaa yleensä oman niteen.

COMMENTATIONES FORESTALES. Sisältää muiden maiden kuin Suomen metsätaloutta ja siihen liittyviä aihepiirejä käsitteleviä tutkimuksia ja muita kirjoituksia. Ilmestyy epäsäännöllisin väliajoin. Kukin nide sisältää yleensä vain yhden tutkimuksen.

Finska Forstsamfundets publikationsserier:

ACTA FORESTALIA FENNICA. Innehåller vetenskapliga undersökningar rörande skogshushållningen i Finland och dess grunder. Banden, vilka icke utkomma periodiskt, omfatta i allmänhet flere avhandlingar.

SILVA FENNICA. Omfattar uppsatser och mindre undersökningar rörande skogshushållningen i Finland. Utkommer icke periodiskt; varje uppsats som skilt band.

COMMENTATIONES FORESTALES. Innehåller undersökningar och andra uppsatser rörande skogshushållningen och i samband med denna stående frågor utom Finland. Utkommer icke periodiskt. I allmänhet ingår i varje band endast en avhandling.

**METSÄVEROTUKSEN UUDISTAMIS
SUUNNITELMA**

DER PLAN EINER WALDBESTEUERUNGSREFORM
IN FINNLAND

HELSINKI 1942

SILVA FENNICA

N:o 57 (1942)

Metsäverotuksen uudistamissuunnitelma

Der Plan einer Waldbesteuerungsreform in Finnland

SISÄLLYS.

	Sivu
<i>Alkulause</i>	5
<i>Kirjelmä Valtioneuvostolle</i>	5
 <i>Nykyinen metsäverotusjärjestelmä.</i>	
Johdanto	7
Nykyisen menetelmän pääpiirteet	8
Osittainen metsänmyyntitulojen verotus pinta-alaverotukseen siirryttäessä ..	9
Metsätulojen verottaminen kaupungeissa ja kauppaloissa	9
Valtion metsätulot kunnallisverotuksessa	9
Nykyisen metsäverotusmenetelmän edut ja heikkoudet	10
Menetelmän edut	10
Menetelmän heikkoudet	12
Metsäverotuksen taso nykyisen menetelmän pohjalla	30
Komitean käsitys nykyisestä metsäverotusmenetelmästä	36
 <i>Komitean ehdotukset.</i>	
Pinta-alaverotuksen korjaamista tarkoittavat ehdotukset	40
Metsämaan pinta-ala ja veroluokitus	40
Verovyöhykejako	48
Verokuutiometri ja sen rakenne	52
Verokuutioluvut ja verokuutiolukalueet	59
Verokuutiometrin hinnoitus	64
Perusmetsitysten verovapaus	72
Metsänmyyntiverotusta koskevat ehdotukset	73
Yleisiä perusteluja	73
Verovelvollisuus ja veronalaiset metsätulot	77
Kantohintatulojen määrääminen	80
Myynti- ja markkinakäyttötulojen ilmoittamisvelvollisuus	84
Metsänmyyntiveron maksuunpano ja kanto	92
Metsien omaisuusverotusta koskevat ehdotukset	98
Yleisiä näkökohtia	98
Komitean ehdottama menettelytapa	101
 <i>Komitean laatimat laki- ja asetusehdotukset.</i>	
Verotuslainsäädäntöä koskevia yleisiä huomautuksia	110
Laki maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta	111

	Sivu
Asetus kunnallisverotuksesta maalaiskunnissa 20 päivänä tammikuuta 1922 annetun asetuksen muuttamisesta	111
Laki tulo- ja omaisuusverosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	118
Laki maatalouskiinteistöistä saatujen tulojen verottamisesta kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain 2 §:n kumoamisesta	119
Laki metsäverotuksen tarkastajan viran perustamisesta	119
Asetus metsäverotuksen tarkastajan virasta	120
<i>Eriävä mielipide</i>	121
<i>Deutsches Referat</i>	123

Alkulause.

Entistä tapaa noudattaen Suomen Metsätieteellinen Seura on lähettänyt Silva Fennica-sarjaansa Metsäverotuksen uudistamiskomitean mietinnön edellyttäen, että siinä esitetyt suunnitelmat kiinnostavat erikoisesti metsätalousohjeita, ja tehdäkseen ne täten niissä tunnetuiksi.

Valtioneuvostolle

Metsäverotuksen uudistamiskomitealta.

Valtiovarainministeriön esityksestä Valtioneuvosto päätti elokuun 14. päivänä 1940 asettaa komitean, jonka tehtävänä oli, huomioon ottaen, että metsätulojen verottaminen yksinomaan arvioidun puhtaan tuoton perusteella ei ole osoittautunut täysin tarkoitustaan vastaavaksi ja että metsätalouden todelliset tulot yleensä on havaittu nykyisen metsäverotusmenetelmän perusteella määrättyjä tuloja suuremmiksi, harkita metsäverotuksen uudelleen järjestämistä sekä laatia Valtiovarainministeriölle perusteltu ehdotus asiaa koskeväksi lainsäädännöksi.

Komitean puheenjohtajaksi Valtioneuvosto kutsui esittelijäneuvos Eero Kivikarin sekä jäseniksi professori Yrjö Ilvessalon, agronomi, fil. maisteri Eero J. Korpelan, kansanedustaja, maanviljelijä J. E. Lampisen, kunnallisneuvos, maanviljelijä Otto Marttilan ja Metsähallituksen vt. ylijohtaja, metsäneuvos V. R. Toijalan. Sen johdosta, että esittelijäneuvos Kivikari elokuun 6. päivänä kuoli, Valtioneuvosto saman vuoden syyskuun 18. päivänä määräsi komitean puheenjohtajaksi professori Ilvessalon. Komitean sihteerinä on toiminut maat- ja metsätiet. tohtori Antero Piha.

Komitea on katsonut tarpeelliseksi mietinnössään verraten laajasti tarkastella nykyistä metsäverotusmenetelmää, niin hyvin sen etuja ja

siinä ilmenneitä puutteellisuksia kuin metsäverotuksen tasoa todellisiin metsätuloihin verrattuna. Tätä tarkastelua varten on hankittu runsaasti asiaa valaisevaa tilastoaineistoa sekä laadittu eri kysymyksiä koskevia selvittelyjä. Asiantuntijalausuntoja ovat komitealle pyynnöstä antaneet professori Eino Saari, maat.- ja metsätiet. kand. Paavo Harve sekä Keskusmetsäseura Tapio. Täten luodulle pohjalle rakentuvat komitean ehdotukset metsien pinta-alaverotuksen korjaamiseksi ja metsänmyyntiverotukseksi. Komitea on tässä yhteydessä vielä tehnyt ehdotuksen metsäomaisuuden verotusarvon määräämistavaksi. Laki- ja asetusehdotusten laadinnassa komitea on saanut apua oikeussihteerin, varatuomarin Filip Jaatiselta.

Komitea, jonka työn valmistumista kesäkuun lopulla 1941 syttynyt sota on osaltaan viivästyttänyt, saa täten kunnioittaen jättää Valtioneuvostolle mietintönsä siihen liittyvine laki- ja asetusehdotuksineen.

Helsingissä huhtikuun 17. päivänä 1942.

Yrjö Ilvessalo.

Eero J. Korpela.

Otto Marttila.

J. E. Lampinen.

V. R. Toijala.

Antero Piha.

Nykyinen metsäverotusmenetelmä.

Johdanto.

Maatalouskiinteistöstä saatavien tulojen varhaisin veroperuste oli manttaali, tilan kameraalinen suuruus. Kun sitä määrättäessä otettiin huomioon myös tilan metsä, joutuivat täten metsätulotkin verotetuiksi.

Olojen kehittyessä manttaali veroperusteena osoittautui kuitenkin aivan liian ylimalkaiseksi ja epätäsmälliseksi. Kunnallisverotuksessa luovuttiin tästä perusteesta v. 1898, minkä vuoden kesäkuun 15. p:nä annetussa, maalaiskuntain kunnallishallintoa koskevassa asetuksessa otettiin käytäntöön todellisten puhtaiden tulojen verotus. Metsätulojen osalta se kohdistui myydyin ja muihin tarkoituksiin kuin kotitarpeeseen käytetyn puutavaran nettoarvoon. Kirkollisverotuksessa manttaali lakkasi olemasta veroperusteena v. 1922, mistä alkaen seurakunnalle suoritettavat verot määrätään kunnallisverotusta varten arvioitujen tulojen perusteella.

Valtiolle maksettiin veroa manttaalin mukaan aina vuoteen 1924, jolloin (joulukuun 5. p:nä) säädetty laki tulo- ja omaisuusverosta kytkee valtiolle suoritettavan veron kunnallisverotusta varten vahvistettuihin veroperusteisiin. Verotettavan maatalouskiinteistön suuruuden ja laadun suhteen valtion verotusviranomaiset eivät kuitenkaan ole sidottuja kunnallisen verotuslautakunnan (taksoituslautakunnan) päätöksiin. Käytännössä lienee viimeksi mainitulla säännöksellä ollut varsin vähän merkitystä.

Maatalouskiinteistöjen tuloverotus osoittautui kuitenkin syistä, jotka tulevat esille hieman tuonnempana, verraten pian epätydyttäväksi. V. 1920 valtioneuvosto asettikin ns. verotusreformikomitean puheenjohtajanaan senaattori Juhani Arajärvi valmistamaan yleisen ohjelman valtion- ja kunnallisen verotuksen uudistamistoimenpiteitä varten sekä laatimaan asian vaatimat lakiehdotukset. Komitean mietintö (1921: 18), johon liittyy neljä vastalauseetta, valmistui seuraavan vuoden syyskuussa ja joutui heti eduskunnan käsiteltäväksi. Pitkien keskustelujen jälkeen mietintöön sisältyvät lakiehdotukset melkoisesti muutettuina hyväksyttiin ja vahvistettiin tammikuun 20. p:nä 1922. Eräillä myöhemmin annetuilla laeilla, asetuksilla ja päätöksillä joitakin kohtia on sitten muutettu ja korjattu.

Nykyisen menetelmän pääpiirteet.

Täten voimaan tullutta ja nykyisinkin noudatettavaa maa- ja metsätulojen verotusmenetelmää nimitetään tuotto- eli pinta-alaverotukseksi. Se perustuu keskimääräisyyden ajatukselle: maatalous- tai metsäkiinteistön veronalaisena tulona pidetään sitä puhdasta tuottoa, joka ao. kunnassa katsotaan samanlaatuisten kiinteistöjen keskimääräiseksi puhtaaksi tuotoksi. Tulojen todelliseen määrään sitä vastoin ei kiinnitetä lainkaan huomiota, ja yksityistapauksissa ne siten saattavat poiketa hyvinkin paljon verotettavista tuloista. Viimeksi sanottu koskee erikoisesti metsätuloja.

Veronalaisia metsätuloja määrättäessä on otettava huomioon metsämaan pinta-ala, sen laatu, asema menekkipaikkojen suhteen sekä tuottoyksikön, ns. tuottokuutiometrin nettohinta paikkakunnalla. — Kunnan verotuslautakunnan on kunakin vuonna lokakuun loppuun mennessä tehtävä päätöksensä menekkiyöhykejaosta ja tuottokuutiometrin hinnasta. Sen on harkittava, ovatko kunnan eri osat menekkinsä puolesta toisistaan siinä määrin poikkeavia, että puutavaran hinta niissä muodostuu olennaisesti erilaiseksi. Jos näin on, kunta on jaettava menekkiyöhykkeisiin, korkeintaan kolmeen, ja niiden rajat määrättävä. Tuottokuutiometrin hinta on harkittava kullekin vyöhykkeelle erikseen erilaisista puutavaroista saatujen kantohintojen perusteella.

Verotuslautakunnan veroperusteita koskevat päätökset ovat nykyisin ehdotuksia, joille on hankittava maaherran vahvistus. Lääninhalitus pyytää niistä lausunnon metsätieteelliseltä tutkimuslaitokselta ja usein myös paikalliselta metsänhoitolautakunnalta sekä mahdollisesti vielä muiltakin asiantuntijoilta. Lausuntojen saavuttua maaherra lopullisesti vahvistaa veroperusteet huolehtien lain määräysten mukaan erikoisesti siitä, että verotus tulee oikeaksi sekä läänin eri kunnissa yhdenmukaiseksi.

Kunkin yksityisen tilan metsäkiinteistön eli metsälön osalta on verotettavaksi joutuvan tulon laskeminen tämän jälkeen helppo ja yksinkertainen tehtävä. Parhaaksi katsomallaan tavalla verotuslautakunta tarkistaa ne tiedot, jotka verovelvollinen on veroilmoituksessaan antanut metsälönsä pinta-alasta ja sen jakaantumisesta lain edellyttämiin tuottoluokkiin. Näiden pinta-alatietojen ja asetuksella määrättyjen, eri tuottoluokkiin kuuluvien metsämaiden keskimääräistä puun tuottoa osoittavien lukujen eli ns. tuottolukujen avulla saadaan helposti lasketuksi metsälön vuotuinen puun kokonaistuotto, ja sen sekä tuottokuutiometrin hinnan tulo ilmoittaa verotettavan puhtaan tuoton. Lain mukaiset vähennykset — paikkakunnalla tavalliset kunnossapito-

kustannukset ja työpalkat sekä kohtuulliset arvon vähennykset — otetaan käytännössä huomioon tuottokuutiometrin hintaa määrättäessä.

Ne tulot, joita viljelijän ja hänen talouteensa kuuluvien perheenjäsenten oman metsätalouden hyväksi suorittama työ edustaa, verotetaan työn arvon muodossa erikseen. Maatalouteen, mitä nykyisen kielenkäytön mukaan liian suppeata sanaa asetus tässä yhteydessä käyttää, kuuluvaksi on näet luettava myös metsätalous.

Osittainen metsänmyyntitulojen verotus pinta-alaverotukseen siirryttäessä.

Nykyisin, jolloin pinta-alaverotusta sovelletaan puhtaana, metsätulojen verotus tapahtuu edellä pääpiirteissään selostetulla tavalla. Aluksi, vv. 1922—1934, sen rinnalla oli käytännössä osittainen, vuosi vuodelta vähenevä myyntitulojen verotus, jotta ei ennen vuotta 1922 syntynyt tuotto olisi jäänyt kokonaan verottamatta. V:n 1922 lakiin sisältyvät määräykset tulojen veronalaisesta osasta muutettiin seuraavana vuonna, jolloin säädettiin, että verotettava tulo-osa oli v:n 1923 tuloja verotettaessa oleva 60 % myyntitulojen koko määrästä ja sen jälkeen kunakin vuonna sama sadannesmäärä kuin edellisenä vuonna viidellä vähennettynä. Täten v. 1935 saadut myyntitulot olivat tästä verosta kokonaan vapaat.

Tämän lisäveron alaisiksi tuloiksi katsottiin sen puutavaran kantohintatulot, joka oli myyty tai käytetty muihin tarkoituksiin kuin kotitarpeeksi.

Metsätulojen verottaminen kaupungeissa ja kauppaloissa.

Joulukuun 11. p:nä 1933 annetun lain mukaan noudatetaan nykyisin kaupunki- ja kauppalakunnissa metsätulojen verotuksessa samoja periaatteita kuin maalaiskunnissakin. Osittainen myyntitulojen verotus, joka maalaiskuntien osalta jo on päättynyt, on kuitenkin niiden alueilla vielä voimassa. Kun verotettava tulo-osa v:n 1935 tuloja verotettaessa oli 70 % ja kun tuo sadannesluku alenee viidellä vuodessa, po. lisävero olisi lakkaava vasta v. 1947.

Valtion metsätulot kunnallisverotuksessa.

Nimenomaisten määräysten puutteessa katsottiin aiemmin valtionmetsistä saatavat tulot verovapaiksi, mutta tässä suhteessa tapahtui muutos jo ennen mainitun, v. 1922 annetun lain nojalla: eduskunta

katsoi oikeaksi määrätä valtion verovelvolliseksi kunnille niiden metsätulojen neljänneksestä, jotka se ao. kunnan alueella sijaitsevista metsistään saa. Seuraavana vuonna korotettiin tulojen veronalainen osa 50 %:iin samalla kuin erikoisesti määrättiin, että hallintokustannuksia ei puhtaita tuloja laskettaessa saa vähentää. Syyskuun 30. p:nä 1932 annetulla lailla muutettiin valtion verovelvollisuutta siten, että verotettavat tulot on laskettava metsätulojen kunnallisverotusta koskevien yleisten säännösten mukaan ja että täten saaduista tuloista kolme neljänestä on oleva veronalaista. Enontekiön, Utsjoen ja Petsamon kunnat asetettiin erikoisemaan sikäli, että niille valtio suorittaa veroa puhtaiden tulojen koko määrästä, hallintokustannuksia tällöin vähennyksinä huomioon ottamatta. Käyttäen lain suomaa mahdollisuutta on myöhemmin määrätty, että eräiden kuntien osalta on veronalainen tulo-osa oleva 90 %.

Nykyisen metsäverotusmenetelmän edut ja heikkoudet.

Menetelmän edut.

Ne syyt, jotka aikoinaan aiheuttivat luopumisen metsänmyyntituloista veroperusteena, lienevät olleet varsin painavat, ja ne edut, joita uudesta menetelmästä entiseen verrattuna odotettiin, tuntuivat varmaan ilmeisiltä. Nykyisestä menetelmästä puhuttaessa on sen erikoisina etuina ja hyvinä puolina tavallisesti mainittu seuraavat.

Nykyisen menetelmän mukaisten metsäverojen tärkeimpänä vaihtelutekijänä on tuottokuutiometrin hinta, joka sekin pyrkii vaihtelevaan, tosin toisin kuin laki edellyttää, tuntuvasti loivemmin aalloin kuin todelliset puutavaran hinnat. Muiden veroperusteiden muutokset johtuvat pääasiallisesti siitä, ettei niitä — esim. tuottoluokitusta tai vyöhykejakoa — vielä ole kaikissa kunnissa ehditty vakiinnuttaa tai että jotkin syyt ovat vaatineet niihin korjauksia. Vuodesta toiseen erinomaisen voimakkaasti vaihtelevilla hakkuumäärillä ei ole verotukseen mitään vaikutusta. Pinta-alaverotuksen mukaiset verot vaihtelevat siten todellisten tulojen mukaisiin veroihin verrattuina hyvin paljon vähemmän. Tämä verotulojen melkoinen tasaisuus vuodesta toiseen on tietenkin verottajan — siis valtion, kunnan ja seurakunnan — kannalta erinomaisen arvokas ominaisuus, joka vakavoittaa taloudenpidon ja tekee pitkällekin tähtäävät suunnitelmat mahdollisiksi. Varsinkin aiemmin, jolloin kunnilla ei ollut rahastoimisoikeutta, puheena olevan seikan merkitys oli epäilemättä hyvinkin suuri.

Siinä muodossa, kuin menetelmä edellä esitettiin, ja siten kuin se käytännössä tavallisesti toimeenpannaan, metsätulojen verottaminen on yksinkertainen ja helppo tehtävä. Sikäli kuin metsäpinta-ala, tuottoluokitus ja menekkivyöhykkeet kerran on kunnan kaikkien metsälöiden osalta luotettavasti määrätty, jää vuosittain harkittavaksi pääasiallisesti vain tuottokuutiometrin hinta, mikä sinänsä käy vaivattomasti päinsä. Verotusviranomaisten vastuu tässä suhteessa on sitäkin pienempi, kun lopullinen ratkaisuvälillä asiassa on maaherralla, jolla puolestaan on käytettävissään metsätieteellisen tutkimuslaitoksen asiantuntemus. — Huomautettakoon kuitenkin jo tässä, että menetelmän yksinkertaisuus ja helppous on todellisuudessa osaksi vain näennäinen, sillä joka suhteessa täysin moitteettomasti toimeen pantuna se olisi eräiltä kohdiltaan sekä mutkikas että vaivalloinen. Asian tämä puoli tulee esiin tuonnempana.

Kun metsäverotus nykyisellään kohtaa kaikkia maan laadun ja puutavaran menekin puolesta samanlaisia metsiä kunnassa samalla tavalla puuston määrästä ja laadusta sekä todellisesta tuotosta (kasvusta) kokonaan riippumatta, joutuu se, jonka metsä tuottaa vähemmän kuin säädetty, sinänsä kohtuulliset tuottoluvut osoittavat, maksamaan veroa sellaisistakin tuloista, joita hän tosiasiallisesti ei ole saanut, ja taas sille, jonka metsän tuotto on tuottolukujen osoittamia määriä suurempi, syntyy verovapaita tuloja. Tätä verotuksen „rankaisevaa” ja „palkitsevaa” ominaisuutta on pidetty voimakkaana kannustimena tehostettuun metsänhoitoon ja sitä tietä tuoton lisäämiseen. Tällaista metsätalouden kannalta edullista vaikutusta onkin ollut havaittavissa. Niinpä se hehtaarikuutiomäärien suureneneminen, joka osassa maan yksityismetsiä viimeisten vuosikymmenien aikana on valtakunnan metsien arviointien perusteella saatettu havaita, on osaksi tahdottu lukea myös po. seikasta johtuvaksi.

Myyntituloerotuksen eräänä pahimpana epäkohtana pidettiin sitä, ettei voitu löytää pätevää keinoa verotusta varten ilmoitettujen metsätulojen määrän tarkistamiseksi. Paljon tuloja lienee salattu, kustannukset tarkoituksellisesti ilmoitettu liian suuriksi, viety niihin erää, joita lain tarkoituksen mukaan ei kustannuksina olisi saanut ottaa huomioon, jne. Nykyinen menetelmä tekee tällaiset väärinkäytökset mahdolltomiksi. Jokainen, joka metsää omistaa, joutuu verotettavaksi, eikä yksityinen metsänomistaja voi, jos metsälön pinta-alan mittausta ja luokitus suoritetaan verotusviranomaisten toimesta, lainkaan vaikuttaa verotuslaskelman tulokseen. Tältä kannalta menetelmä kieltämättä onkin moitteeton.

Myyntituloerotuksen virheenä pidettiin myös sitä, että metsänomistaja, joka vain säästi metsänsä sitä ollenkaan myymättä, pääsi

kokonaan vapaaksi tuloihin kohdistuvasta verotuksesta. Nykyinen menetelmä, joka verottaa metsää kasvun perusteella, välttää tämän epäkohdan: syntynyttä säästöä vastaavat tulot, jotka ilmenevät omaisuuden lisäyksenä, tulevat verotetuiksi. Tämä seikka on verotuksen oikeudenmukaisuuden kannalta sitäkin enemmän huomiota ansaitseva, kun tuollaiseen säästämiseen, joka metsänhoidollisissa ja metsätaloudellisissa suhteissa useimmiten ei ole tarkoituksenmukaista eikä järkevää, on mahdollisuuksia lähinnä vain varakkailta metsänomistajilla.

Ne puutavarat, jotka käytetään tilan omassa taloudessa, edustavat varsin huomattavia, keskimäärinkin useiden tuhansien markkojen tuloja. Varhaisempi myyntituloverotus jätti nämä tulot verotuksen ulkopuolelle, mihin muun ohessa lienee ollut syynä niiden arvioimisen vaikeus. Kun kotitarvekäytön arvo monilla tiloilla muodostaa tulojen pääosan, ja kun se kuten sanottu määrältään on merkittävä, usein hyvinkin suuri, sen verottamatta jättämistä ei oikeudenmukaisuuden kannalta voida puolustaa. Pinta-alaverotus ei kiinnitä lainkaan huomiota puutavaran käyttötapaan, joten kotitarvekäyttöönkin kulunutta puuta vastaavat tulot joutuvat tavallisessa järjestyksessä verotetuiksi.

Metsänmyyntitulojen ollessa tulo- ja omaisuusverotuksen perustana muodostuu verosadannes tämän verotuksen nousevan (progressiivisen) verokannan vuoksi erilaiseksi sen mukaan, myydäänkö puutavaraa pieninä erinä lyhyin väliajoin vai suurina erinä silloin tällöin. Tätä on pidettävä kohtuuttomana metsätulojenkin kannalta, ja erikoisen epäoikeudenmukainen se on sen vuoksi, että täten vaihteleva verosadannes vaikuttaa myös maatilain muiden tulojen verotukseen. Pinta-alaverotusta käytettäessä tämä nousevasta verokannasta johtuva epäkohta välttyy. Metsänomistajain toimintavapaus lisääntyy, ja ne verosadanneksen muutokset, jotka tuottokuutiometrin hinnan vaihtelut aiheuttavat, kohtaavat heitä kaikkia suunnilleen samalla tavalla.

Menetelmän heikkoudet.

Edellä mainittu v:n 1920 verotusreformikomitea korosti mietinnössään ehdottamiensa kunnallisverolakien muutosten väliaikaista luonnetta. Se katsoi toimenpiteet verotuksessa ilmenneiden epäkohtien korjaamiseksi siksi kiireellisiksi, ettei voitu jäädä odottamaan täydellisen, perin pohjin harkitun uudistuksen vaatimia pitkäaikaisia ja laajoja esitöitä ja valmisteluja. Oli siis tyydyttävä väliaikaisesti poistamaan

pahimmat epäkohdat. Asiaa eduskunnassa käsiteltäessä huomautettiin monessa puheenvuorossa lakiehdotuksen keskeneräisyydestä ja epäkypsyydestä.

Näiden alun perin väliaikaisiksi ajateltujen säännösten ja niihin myöhemmin tehtyjen, pääosaltaan epäolennaisten muutosten ja korjausten varassa metsien verottaminen nyt on toimitettu melkein tasan 20 vuotta. Tuo aika on talouselämässämme, niin myös metsätaloudessamme ollut erinomaisen voimakkaan kehityksen kausi, joka on mullistanut olot monissa suhteissa vallan toiseksi kuin itsenäisyytemme alkuvuosina.

Molemmista edellä viitatuista seikoista johtuu, että metsäverotuslainsäädäntömme eräiltä osiltaan on nykyisin vanhentunut ja että siinä ja sen toimeenpanossa on lukuisia puutteellisuuksia, joiden pikainen korjaaminen on tarpeen vaatima.

Jo aiemminkin on tehty eräitä yrityksiä maatalouskiinteistöjä koskevan verotuslainsäädännön uusimiseksi ja siinä havaittujen epäkohtien korjaamiseksi. Nimenomaan tätä tarkoittavan työn suoritti v. 1925 asetettu, prof. Kyösti Haatajan puheenjohtolla toiminut ns. maatalousverokomitea, joka jätti mietintönsä ehdotuksineen v. 1927 (Komiteanmietintö 1927: 6). Komitean ehdotukset, joiden monet kohdat ovat ilmeisesti hyvin varteen otettavia, eivät kuitenkaan johtaneet mihinkään lainsäädännöllisiin tuloksiin.

Toisen tässä yhteydessä mainittavan yrityksen teki lainvalmistelukunta saatuaan v. 1931 valtioneuvostolta tehtäväkseen laatia ehdotukset uusiksi laeiksi tulo- ja omaisuusverosta sekä kunnallisverosta. Mietintö ehdotuksineen valmistui v. 1934 (Lainvalmistelukunnan julkaisuja 1934: 2). Kun se käsitti koko verotustoimen, tuli siinä siis maatalouskiinteistöjenkin verotus esille. Pinta-alaverotuksen pohjalla pyydyttiin siinä tehtiin joukko mielenkiintoisia ehdotuksia myös metsäverotuksen suhteen, mutta ne, kuten muutkin mietintöön sisältyvät ehdotukset, jäivät toteuttamatta.

Nykyistä metsäverotusmenetelmää, niin hyvin sen periaatteita, toimeenpanoa ja muutoseikkoja kuin sen perusteella toimitetun verotuksen oikeudenmukaisuutta ja tasapuolisuutta, on arvosteltu eri tahoilta. Monia muistutuksia sitä vastaan on esitetty mm. äsken mainituissa mietinnöissä sekä metsätalouden asiantuntijain ja verotuksen toimeenpanijain taholta. Metsäverotuksen lievyyttä ovat moittineet erikoisesti ne veronmaksajapiirit, jotka eivät omista metsää. Sitä vastoin ei metsänomistajien taholla liene esiintynyt tyytymättömyyttä menetelmään, mikä johtunee osaksi edellä mainituista menetelmän eduista ja hyvistä

puolista, osaksi nähtävästi siitä, että verotus todella, kuten edempänä tullaan näkemään, on ollut varsin lievä.

Seuraavassa selostetaan lyhyesti tärkeimmät seikat, jotka nykyistä metsäverotusmenetelmää vastaan on esitetty tai ovat esitettävissä.

Monissa tapauksissa ovat tiedot verotettavan metsälön pinta-alasta hatarat ja perustuvat usein vanhoihin ja vanhentuneisiin maarekisterin numeroihin. Monissa niissäkin kunnissa, missä nimenomaan verotusta varten on suoritettu tilusten täydennys- tai uudestimitauksia, toimitus on kohdistunut vain viljelysmaihin eikä ole ulottunut metsämaihin. Vain osa kunnista voi siten esittää täysin paikkansa pitävät tiedot alueensa metsälöiden pinta-aloista, niin tärkeä kuin tämä tekijä koko verotuksen kannalta onkin. Kun lisäksi mittaustoimituksissa, joiden kustannuksiin valtion on tulo- ja omaisuusverolain 28. §:n mukaan osallistuttava, ei ole käytetty yhtenäisiä menettelytapoja, tulokset ovat varsin kirjavat ja läheisissäkin kunnissa luotettavuutensa puolesta toisistaan suuresti poikkeavat. Epätasaisuutta tässä aiheuttaa vielä se, että käsitys veronalaisesta metsämaasta usein on epäselvä. Niinpä sellaiset maat, jotka metsätalouden kannalta ovat joutomaita, toisinaan luetaan veronalaiseen metsämaahan, toisinaan — mikä lain mukaan onkin oikein — taas ei. Tämä kysymys liittyy jo läheisesti esityksen seuraavaan kohtaan.

Varsin suuria puutteellisuuksia on todettavissa metsämaitten laadun mukaisessa luokituksessa eli, kuten on tullut tavaksi sanoa, tuottoluokituksessa. Niiden olemassa olo on jo aiemminkin havaittu, kuten mm. edellä mainitun maatalousverokomitean toteamukset ja ehdotukset (Komiteanmietintö 1927: 6) sekä nykyisin pääjohtaja Väinö Ahlan puheenjohtamalla toimivan, maatalouskiinteistöjen mittauksen ja luokituksen uudelleen järjestämistä harkitsevan komitean asettamien osoittavat. Kun luokituskysymys siten koko laajuudessaan on parhaillaan viimeksi mainitun komitean käsiteltävänä, ei siihen tässä yhteydessä ole tarpeellista yksityiskohdissaan puuttua. Mutta kun se toisaalta on koko metsäverotuksen keskeisiä kohtia, ja kun komitean suhteen katsoo jo nyt eräät parannukset välttämättömiksi ja tekee tuonnempana niistä ehdotuksia, on eräitä seikkoja luokituksesta mainittava.

Tuottoluokkien määräämistä tarkoittavat ohjeet sisältyvät tammi-kuun 20. p:nä 1922 annettuun, maalaiskuntain kunnallisverotusta koskevaan asetukseen, eikä niitä myöhemmin ole millään tavalla muutettu. Jokaiselle metsätaloudellisia kysymyksiä tuntevalle käy niitä lukiessa selväksi, että ne, vaikka aikoinaan ehkä ovatkin olleet riittävät, nykyisin ovat arveluttavasti vanhentuneet, puutteelliset ja epätasälliset. Asetuksessa käytetyillä nimityksillä ei useassa tapauksessa ole vasti-

netta nykyisessä metsätaloudellisessa käytännössä. Kaikesta päättäen niissä on pyritty jonkinlaisiin kansanomaisiin ilmaisuihin, jotka jokainen luokittaja opillisesta ja ammatillisesta sivistyksestään huolimatta helposti käsittäisi. Mutta tämä on vain johtanut luokituksen epämääräisyyteen ja epätasaisuuteen. — Kokonaan avoimeksi on jäänyt kysymys metsänparannustoimenpitein käsiteltyjen metsä- ja joutomaiden, lähinnä ojitettujen soiden luokituksesta. Metsäojitukset ovat tosin vasta viime vuosikymmenen aikana saavuttaneet sellaiset mittasuhteet, että kysymys on ruvennut vaatimaan ratkaisua, ja toisaalta ovat vasta samoihin aikoihin valmistuneet tutkimukset luoneet pohjan sen asialliselle käsittelylle. — Tässä yhteydessä mainittakoon vielä, että verotuslautakunta nykyisin voi yksityiskohtaisen luokituksen sijasta käyttää arvioimaansa metsämaitten keskimääräistä luokkaa. Tämä menettelytapa, jota vallankin aiemmin ja useimmiten ilman riittäviä perusteita verraten lukuisissa kunnissa sovellettiin, johtaa kuitenkin helposti suuriin epäoikeudenmukaisuuksiin.

Näiden määräysten varassa luokitukset tähän saakka on kuitenkin ollut suoritettava. Niiden lisäohjeiden avulla, mitä asiaa tuntevat henkilöt ja metsätieteellinen tutkimuslaitos ovat luokitusten suorittajille ja verotusviranomaisille antaneet, olisi epäilemättä kuitenkin päästy tyydyttäviin tuloksiin, jos kaikki kunnat olisivat katsoneet asiakseen toimituttaa yksityiskohtaisen luokituksen alueellaan sijaitsevilla metsillä, ja jos luokittajat yleensä olisivat olleet tehtävänsä tasalla. Monessa kunnassa luokitus on kuitenkin jäänyt pelkästään verotuslautakunnan puutteellisen asiantuntemuksen ja arvostelun varaan. Suurimmassa osassa kuntia luokitus on tosin toimitettu, mutta valitettavan monissa tapauksissa jätetty tehtävä epäpätevän henkilön suoritettavaksi. Tästä on esitettävissä hyvin selventävä lukusarja.

Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen toimesta kerätystä, nykyisen metsäverotuksemme perusteita koskevan tutkimuksen aineistosta, joka ulottuu osaksi aina v. 1939 valmistuneisiin luokituksiin, on metsät. kand. Eino Hartikainen alustavasti selvittänyt, kutka eri kunnissa ovat metsämaan luokituksen suorittaneet. Tulos on seuraava:

Metsätoimisto (omistaja ei metsänhoitaja)	57	kunnassa
Metsänhoitaja	44	”
Maatalousteknikko	43	”
Metsätoimisto (omistaja metsänhoitaja)	39	”
Kartoittaja	28	”
Maanviljelysseura	26	”
Maanmittausinsinööri	24	”
Maanviljelijä	21	”
Agronomi	19	”
Työnjohtaja	11	”
Metsänhoitolautakunta	8	”
Kunnallislautakunta	5	”
Muut	7	”
Luokittajan ammatti tuntematon	14	”

Yhteensä 346 kuntaa.

Luokitusten suorittajien joukko on siis ollut sängen kirjava. Vain 91 kunnassa kaikista tutkituista 346:sta on luokituksen toimittaminen ollut korkeamman metsätaloudellisen koulutuksen saaneen henkilön huostassa, eikä ole mitään takeita siitä, että nuokaan henkilöt olisivat omanneet riittävän pätevyyden nimenomaan tähän tehtävään. Kun kunnan viranomaisilla työnantajina vielä on ollut mahdollisuus vaikuttaa tehtävän suoritustapaan, ja kun onnistuneena luokituksena lienee yleisesti pidetty sellaista, joka ei ole aiheuttanut valituksia, mistä johtuen luokittajat ovat saattaneet käyttää alhaista luokitusta, ei ole kummeksittava, jos luokitus eri kunnissa onkin vailla yhtenäisyyttä ja useimmiten tuntuvasti liian alhainen. Luokittajien epäpätevyys ja heidän työnsä puolueettoman, asiantuntevan tarkastuksen täydellinen puuttuminen ovatkin luokitusohjeitten vaillinaisuuden ohella nykyisen metsäverotuksen toimeenpanon helpoimmin havaittavia epäkohtia.

Lopuksi osoitettakoon muutamien lukusarjojen, millaiseksi metsämaiten luokitus todellisiin olosuhteisiin verrattuna on muodostunut. Laskelmat taulukossa I perustuvat toisaalta ensimmäisen valtakunnan metsien linja-arvioinnin tuloksiin, toisaalta edellä mainitun verotustutkimuksen aineistoon. Sen käsittely jäi kand. Hartikaiselta kuitenkin valitettavasti kesken hänen kaaduttuaan talvisodassa, joten nyt esitettävistä, komitean sihteerin valmistamia tuloksia on pidettävä edeltävinä tietoina. Ne tarkoittavat verotuksen pohjana v. 1930 käytettyä tuottoluokitusta. — Edellisen tutkimuksen metsätyyppijaotus on muunnettu tuottoluokituksiksi prof. Yrjö Ilvessalon laatiman likimääräisen kaavan perusteella.

Taulukko 1. Metsämaiten jakaantuminen verotuksen edellyttämiin tuottoluokkiin ensimmäisen valtakunnan metsien linja-arvioinnin ja verotustutkimuksen mukaan.

Lääni: tutkimus	Tuottoluokka					Yhteensä
	I	II	III	IV	V	
	% metsäalasta					
Uudenmaan lääni:						
Linja-arvioinnin mukaan	45.3	30.6	12.6	4.0	7.5	100.0
Verotustutkimuksen mukaan	22.4	38.5	22.5	8.2	8.4	100.0
Turun-Porin lääni:						
Linja-arvioinnin mukaan	28.8	31.0	19.0	8.3	12.9	100.0
Verotustutkimuksen mukaan	12.1	30.6	30.0	13.9	13.4	100.0
Hämeen lääni:						
Linja-arvioinnin mukaan	41.7	32.2	14.9	4.5	6.7	100.0
Verotustutkimuksen mukaan	14.7	35.3	30.3	11.1	8.6	100.0
Viipurin lääni:						
Linja-arvioinnin mukaan	22.2	36.7	21.5	6.5	13.1	100.0
Verotustutkimuksen mukaan	8.3	20.8	44.2	18.2	8.5	100.0
Mikkelin lääni:						
Linja-arvioinnin mukaan	33.5	38.0	15.9	5.2	7.4	100.0
Verotustutkimuksen mukaan	3.6	23.2	59.9	7.3	6.0	100.0
Kuopion lääni:						
Linja-arvioinnin mukaan	32.0	29.0	16.7	7.2	15.1	100.0
Verotustutkimuksen mukaan	6.8	27.4	31.8	15.2	18.8	100.0
Vaasan lääni:						
Linja-arvioinnin mukaan	22.1	25.9	20.4	12.2	19.4	100.0
Verotustutkimuksen mukaan	6.9	22.5	47.2	12.1	11.3	100.0
Oulun ynnä Lapin lääni:						
Linja-arvioinnin mukaan	2.8	11.7	32.6	25.4	27.5	100.0
Verotustutkimuksen mukaan	3.2	9.1	39.3	19.4	29.0	100.0

Taulukosta ilmenee selvästi verotusluokituksen alhainen taso. Samalla kuin metsämaiten pääosa koko Etelä-Suomessa todellisuudessa on kuulunut tuottoluokkiin I ja II, verotusta varten toimitetun luokituksen painopiste on ollut tuottoluokissa II ja III, jopa monissa lääneissä luokassa III. Luokissa IV ja V numerot poikkeavat toisistaan yleensä vain verraten vähän. Parhaiten näyttävät lukusarjat käyvän yksin Oulun läänissä, siellä kun on runsaasti valtion metsiä, joiden laatu on hyvin selvillä. Virheellisimmiksi osoittautuvat luokitukset Hämeen, Mikkelin ja Kuopion lääneissä.

Eräiden eteläisten läänien osalta on po. verotustutkimuksen perusteella voitu seurata luokituksen kehitystä v:sta 1927 v:een 1936, mutta olennaista siirtymistä oikeampaan luokitukseen päin ei tämän 10 vuoden aikana ole ollut havaittavissa. On kuitenkin mahdollista, että erikoisesti viimeksi kuluneina vuosina tällaista niin hyvin näissä kuin muissakin lääneissä olisi jossain määrin tapahtunut. Tiedossa näet on, että v:n 1936 jälkeen on suoritettu suhteellisesti varsin runsaasti luokituksia.

Nykyisin voimassa olevat tuottoluvut, so. eri tuottoluokkiin kuuluville metsämaille käytettävän keskimääräisen vuotuisen juoksevan kasvun hehtaaria kohden, määrää asetus toukokuun 20. päivästä 1932. Ne ovat kuten tunnettua Etelä-Suomessa, eräitä sen pohjoisimpia kuntia lukuun ottamatta, luokissa I—V vastaavasti 4, 3, 2, 1 ja 0.5 m³. Pohjoiseen päin mentäessä luvut asteettain, viidessä vaiheessa, alenevat. Tuottoluvut vastaavat pyöristettyinä sitä vuotuista kasvua, jonka ao. tuottoluokkiin kuuluvat metsämaat ensimmäisen valtakunnan metsien arvioinnin mukaan maan eri osissa tuottavat. Lukuun ottamatta niitä valituksia, joita tuottolukualueiden rajoille sattuneiden metsien omistajat ovat esittäneet, ei muistutuksia tuottolukujen suhteen yleensä liene kuulunut, mutta on kuitenkin huomautettu, että niiden tarkistaminen nyt käytettävissä olevien uusien tutkimustulosten nojalla olisi ehkä tarpeen.

Seuraavassa tarkastellaan, poikkeako ja kuinka paljon todellinen, vv. 1921—24 ja 1936—38 suoritettujen valtakunnan metsien arviointien perusteella saatu keskimääräinen kasvu verotustutkimuksen perusteella selvitetystä, v:n 1930 tuottolukuitusta vastaavista keskimääräisistä tuottoluvuista. Viimeksi mainittujen suhteen on muistettava, että Kuopion ja Vaasan läänien osalta ei laskelmassa ole voitu ottaa huomioon niitä alhaisempia tuottolukuja, jotka edellä sanotussa asetuksessa eräille pohjoisille kunnille on määrätty; näitä läänejä koskevien suhdelukujen pitäisi siten olla hieman seuraavassa taulukossa esitettäviä alhaisempia. Oulun ja Lapin lääneihin ei tätä laskelmaa ole voitu ulottaa.

Taulukko 2. *Todellisen kasvun ja keskimääräisten tuottolukujen vertailu lääneittäin.*

Lääni	Todellinen kasvu		Keskimäär. tuottoluku 1930		
	1921—24	1936—38 ¹⁾	k-m ³ /ha	% kasvusta	
	k-m ³ /ha			1921—24	1936—38
Uudenmaan lääni	3.19	3.19	2.63	82	82
Turun-Porin lääni	2.39	2.70	2.21	92	82
Hämeen lääni	3.14	3.47	2.41	77	69
Viipurin lääni	2.80	2.56	2.06	74	80
Mikkelin lääni	3.17	3.11	2.14	68	69
Kuopion lääni	2.62	2.41	(1.98)	(76)	(82)
Vaasan lääni	2.13	2.24	(2.07)	(97)	(92)

¹⁾ Numerot on saatu metsätieteelliseltä tutkimuslaitokselta, missä ne nimenomaan tätä tarkoitusta varten on likimääräisesti laskettu.

Keskimääräinen tuottoluku on esitetyn selvityksen mukaan siis ollut säännöllisesti alhaisempi kuin todellinen kasvu, toisissa lääneissä melko paljonkin. Jos jätetään tuloksiltaan epävarma Vaasan lääni huomioon ottamatta, verotuksen keskimääräinen tuottoluku näyttää jääneen n. 15—30 % todellista kasvua alhaisemmaksi, joten verotus tämän perusteella arvostellen on keskimäärin tapahtunut tuntuvasti liian alhaisen luokituksen mukaisesti. Sikäli kuin eri tuottoluokille määrätty tuottoluvut ovat suuntaan tai toiseen virheellisiä, tämä virheellisyys sisältyy myös taulukon suhdelukuihin.

Menekkiolojen, siis lähinnä puutavarasta saatavan kantohinnan mukaan on kunta, jos kunnalliset verotusviranomaiset katsovat tarpeelliseksi, jaettava *m e n e k k i v y ö h y k k e i s i i n*, kuitenkin korkeintaan kolmeen. Vyöhykejaon toimeenpanon ohjeeksi asetus säättää, että vyöhykkeet on asetettava sen mukaan, „onko seudulla menekkiä kaikenlaisella puulla, tukkipuista pienempään polttopuuhun asti tahi vain tukkipuilla, propsi- ja paperipuilla tai niihin verrattavilla puutavaralaaduilla, taikka ainoastaan tukkipuilla tai muulla järeällä puutavaralla”. Tämä ohje on ainakin nykyisiä oloja silmällä pitäen sangen ylimalkainen ja sen kirjaimellinen noudattaminen veisi siihen, ettei jako menekki-vyöhykkeisiin monessakaan kunnassa tulisi kysymykseen. Vyöhykerajat olisivat tällöin myös suhdanteiden ja menekkiolojen vaihdellussa alituisen muuttuvia. Niissä metsätieteellisen tutkimuslaitoksen tutkimuksissa, joista kohta jäljempänä tulee puhe, lähdettiin asiaa kehittämään toiselta pohjalta. Lähtökohdana pidettiin tuotto-kuutiometrin raha-arvon (hinnan) asteettaista alenemista menekkipai-koista etäännyttäessä, mihin taas puutavaran ajomatka ratkaisevalla tavalla vaikuttaa. Sellaiset ajomatkan eroavaisuudet, joiden voidaan

katsoa aiheuttavan asetuksen sanonnan mukaan „huomattavia” eroja tuottokuutiometrin raha-arvoon, muodostavat perustan vyöhykejaoittelulle.

Vyöhykejaon toimittaminen on tehtävä, joka vaatii sangen hyvän paikallisten menekki-suhteiden tuntemuksen ja varsinkin paljon metsätaloudellista ammattitietoa. Näitä ei verotuslautakunnilla kuitenkaan aina ole riittävästi ollut, ja niinpä onkin todettu vyöhykkeiden vallankin aikaisempina aikoina sangen monessa kunnassa olleen väärällä pohjalla. Kuvaavana esimerkkinä on mainittu, että hyvä uittojokikin on saattanut olla vyöhykerajana. Toisissa kunnissa jakoa taas ei ollut lainkaan suoritettu, vaikka siihen olisi ollut ilmeinen tarve. Luonnollisten ja järkevien vyöhykejakojen aikaan saamista ovat vaikeuttaneet toisinaan varsinkin metsäteollisuuslaitosten ympäristöille muodostuneet asiattomat, tavanomaisista hinnanmuodostuksen tekijöistä riippumattomat hinta-alueet.

Kun sitten metsätieteellinen tutkimuslaitos lokakuun 7. p:nä 1932 annetulla asetuksella tavallaan kytkettiin verotuksen toimeenpanoon, se otti tutkiakseen myös vyöhykekysymyksen. Laitoksen toimesta kävi tutkimuksen suorittanut metsänhoitaja kahden kesäkauden kuluessa (vv. 1933 ja 1934) miltei kaikissa maan kunnissa tutustuen paikallisiin oloihin, kuljetusväyliin ja niiden laatuun sekä muihin menekkiin vaikuttaviin seikkoihin. Kerättyjen tietojen sekä paikallisilta metsätalous- ja uittomiehiltä saatujen lausuntojen perusteella valmistettiin sitten yhtenäisellä pohjalla ehdotukset uusiksi vyöhykejaoiksi tai entisten korjaamiseksi. Ehdotukset lähetettiin lopuksi kunnille, jotka vähitellen yhä useammassa tapauksessa ovat ottaneet ne huomioon. Enimmässä kunnissa lieneekin vyöhykejako jo suurin piirtein tyydyttävästi suoritettu. Liikenneverkoston kehittyessä, uitto-olojen parantuessa sekä muiden menekkiin ja puutavaran hintaan vaikuttavien tekijäin muuttuessa asia tietenkin on yhä uudelleen otettava harkittavaksi, ja nykyiset säännökset edellyttävätkin, että siitä on kunakin vuonna erikseen tehtävä päätös. — Mainittakoon tässä yhteydessä, että lainvalmistelukunnan edellä mainitussa mietinnössä ehdotettiin vyöhykejako vahvistettavaksi aina 10 vuodeksi kerrallaan.

Verotusta varten on tuotto (kasvu) hinnoiteltava, mikä voi tapahtua vain eri puutavarylajien hintojen perusteella. Tuottolukujen yksikkö, ns. tuottokuutiometri on tämän vuoksi jaettava eri puutavarylajien kesken sen mukaan kuin niitä siihen arvioidaan sisältyvän. Niin keskeinen kuin tuottokuutiometri ja sen rakenne verotuksen kannalta onkin, se on lainsäädännössä jäänyt kokonaan määrittämättä ja aiheuttanut periaatteellisia mielipiteiden eroavaisuuksia.

Metsätieteellinen tutkimuslaitos on lääninhallituksille metsäverotuksen perusteista vuosittain antamissaan lausunnoissa sisällyttänyt yhteen tuottokuutiometriin eri puutavarylajeja samassa suhteessa kuin metsiemme puuvarasto niitä käsittää keskimäärin yhtä kiintokuutiometriä kohden. Tämän mukaan tuottokuutiometri, joka ymmärretään kuorettomana kiintokuutiometrinä, on rakenteeltaan, yleisesti käytetyissä mittayksiköissä ilmaistuna, likimäärin seuraavanlainen:

Tukkipuuta (tekn. kuutiota, kuoretta)	n. 7 engl. j ³	0.20 k-m ³	
Paperi-, propsi- yms. puuta (puolipuh. kuorittuna)	n. 0.42 p-m ³	0.29	„
Halkopuuta ym. siihen verrattavaa puuta (kuorineen)	n. 0.45 p-m ³	0.26	„
Hakkuutähteitä, tukkipuun todellisen ja teknillisen kuutiomäärän ero yms.	n. 0.25 k-m ³	0.25	„
		Yhteensä 1.00 k-m ³	

Tällaiseen tulokseen on päädytty ensimmäisen valtakunnan metsien arvioinnin perusteella koko maan suuripiirteisenä keskiarvona. Täydennykseksi mainittakoon vielä, että paperi-, propsi- yms. puun osuus 0.42 p-m³ on jaettu kuusipaperipuun ja mäntypinotavaran kesken eri kunnissa samassa suhteessa kuin valtakunnan metsien arvioinnin mukaan asianomaisissa, tässä tarkastelussa perustana käytetyissä viljavuusalueissa on kuusta ja mäntyä, ja että halkopuumäärästä on 0.10 p-m³ laskettu koivu- ja 0.35 p-m³ sekahalkojen osalle.

Lukuun ottamatta kuusipaperipuun ja mäntypinotavaran suhteellisen osuuden vaihteluita tuottokuutiometrin rakenne on pidetty samana kaikissa olosuhteissa, maan eri osissa, eri omistajaryhmien metsissä, eri tuottoluokkien ja puulajien metsissä sekä puuston iästä, tiheydestä yms. seikoista ja sen käytön tarkoituksesta riippumatta. Todellisuudessa näin ei tietenkään ole laita, vaan siinä voidaan havaita varsinkin suuria vaihteluita. Lisäksi suhdanteiden sekä talouselämän pysyvien rakennemuutosten aiheuttamat menekki vaihtelut voivat muuttaa erien keskinäisiä suhteita, erikoisesti sellaisten puutavarylajien osalta, jotka jollakin seudulla ovat joko kokonaan tai osaksi menekittömiä taikka jotka suhdanteiden vaihdellussa voivat joutua sellaiseen asemaan. Keskimääräiset suhdeluvut on kuitenkin otettu tuottokuutiometrin rakenteen pohjaksi, koska verotus itse tuoton määränkin suhteen perustuu keskimääräisyyteen ja koska lisäksi ei ole ollut riittävä pohjaa näiden näkökohtien huomioon ottamiseksi kyllin pätevästi ja samalla käytännöllisessä verotuksessa mahdollisella yksinkertaisella tavalla.

Eräissä nykyistä metsäverotusmenetelmää selvittelevissä ja arvostelevissa lausunnoissa on korostettu, että kasvuun pohjautuva tuotto-

kuutiometri olisi rakennettava hakkuun ja sen puutavaralajeittaisen kokoonpanon varaan, niin arveluttavaa kuin näiden toisilleen kokonaan vieraiden käsitteiden, kasvun ja hakkuun sekoittaminen onkin. Tätä on perusteltu sillä, että kun kasvu on puhtaasti biologinen ilmiö ja vuosittain puiden ympärille muodostuvina vaippoina esiintyvä, sitä näin ajateltuna ei voida jakaa puutavaralajeihin eikä sillä ole omaa itsenäistä taloudellista arvoa. Hakkuu sitä vastoin on teknillisen ja taloudellisen maailman käsite: hakkuilla muutetaan kasvun synnyttämä puu erilaisiksi puutavaralajeiksi, joilla on tietty hintansa ja joita vastaaviin tuloihin verotuksen tulisi kohdistua. — Mainittakoon lisäksi, että mm. tämän tapaisten periaatteellisten näkökohtien vuoksi on tahdottu kokonaan kieltää kasvuun kohdistuvan pinta-alaverotuksen käyttökelpoisuus metsäverotusmenetelmäksi.

Tässä yhteydessä ansaitsee lopuksi tulla esitetyksi, että Ruotsin metsäverotuksessa ¹⁾ normaalituoton (normalavkastning) kuutiometrin

1) Kun Ruotsin metsäverotusjärjestelmään, jolla on tiettyjä kosketuskohtia meikäläisen kanssa, jäljempänäkin tullaan eräissä yhteyksissä viittaamaan, lienee paikallaan sen joitakin kohtia tässä lyhyesti selostaa.

Ruotsin verotusjärjestelmä rakentuu hyvin monista rinnakkaisista verotusmuodoista. Niinpä metsäkiinteistöistä voidaan joutua maksamaan seuraavat verot.

Kunnalle: kiinteistövero, tulovero niistä tuloista, jotka ylittävät kiinteistöarvioinnin perusteella lasketut, progressiivivero ja metsäaksiisia.

Valtiolle: tulo- ja omaisuusvero sekä siihen liittyvää lisäveroa, tasoitusveroa ynnä metsänhoitomaksua.

Näiden lisäksi on vielä joukko muitakin veroja ja veron luontoisia maksuja. Käynnissä olevan sodan aikana säädetty suhdannevero koskee myös metsätaloutta. Osakeyhtiöiden verotus poikkeaa eräissä kohdissa muiden veronmaksajain verotuksesta. Mainittakoon myös, että muutamia vuosia sitten valmistui suunnitelma tämän kovin monimutkaisen järjestelmän yksinkertaistamiseksi. Eräät verot on tarkoitettu kokonaan poistaa ja eräät toiset taas sovittaa jäljelle jäävien puitteisiin.

Kunnallisen kiinteistöveron määräämiseksi toimitetaan 5-vuositainen suuritöinen ja kallis kiinteistöjen verotusarviointi (fastighetstaxering). Kunkin metsälön osalta on tällöin selvítettävä pinta-ala, metsämaan tuottokyky, puuston laatu ja tila sekä erilaisten puutavarain kantohinnat. Näiden tietojen perusteella lasketaan sitten metsän arvo, erikseen maan ja erikseen puuston osalta. 5 % edellisestä ja 4 % jälkimmäisestä muodostaa tulon, johon kiinteistövero kohdistuu.

Metsän arvo määrätään kullekin metsälölle arvioitavan normaalin tuoton perusteella. Niiden periaatteiden mukaan hinnoitettu normaalituotto, jotka on pääpiirteistä selostettu yllä olevassa, tähän esitykseen viittaavassa kappaleessa, antaa vuotuiset bruttotulot, joista vähennetään 1/3 yleisinä kustannuksina. Kun täten saadut nettotulot pääomitaan (nykyisin 4 % mukaan), saadaan metsän pääoma-arvo. 18 % siitä lasketaan maan arvoksi, mistä verotettavat tulot edellä sanotun mukaisesti määrätään.

Jos metsä puustonsa puolesta on täysin normaali, edustaa 82 % metsän arvosta puuston osuutta. Useimmiten puusto kuitenkin tavalla tai toisella poikkeaa normaalista, jolloin saatu arvo on korjattava puuston todellista tilaa vastaavaksi.

rakenne, mihin tuoton hinnoittaminen perustuu, on määritelty läänneittäin. Jos metsäsuhteet läänin joissakin osissa ovat keskimääräisistä olennaisesti poikkeavia, voidaan laskettuja yleisiä suhdelukuja muuttaa. Normaalikuutiometriin sisältyvien eri puutavaralajien suhde arvioidaan läänin metsiä edustavan normaalimetsän hakkuun mukaan, jolloin siihen vaikuttavat mm. metsämaiden hyvyys ja puulajisuhteet. Normaalimetsää koskevien numeroiden puutteessa voidaan lähtökohdiana käyttää myös joidenkin hyvin hoidettujen suurehkojen metsälöiden keskimääräisiä hakkuutuloksia.

Tuottokuutiometrin hinta saadaan siten, että kuutiometriin sisältyvät eri puutavaralajien erät hinnoitellaan, saadut rahavarvot lasketaan yhteen ja summasta vähennetään leimaus- ym. myyntikustannusten sekä metsänhoito-, hallinto- ym. yleismenojen varalta tietty suhteellinen erä. Tällaista laskentatapaa käyttää metsätieteelli-

Tämän vuoksi on arvioitava todellisen ja normaalin puuston välistä suhdetta osoittava murtoluku (relativ skogstillgång) kiinnittäen huomiota puuvaraston suuruuteen, läpimitta- ja ikäluokkakajakaantumiseen yms. Tällä luvulla kerrotaan normaalipuuston arvo, ja 4 % siitä lasketaan verotettaviksi tuloiksi.

Kiinteistöarvioinnin perusteella määrätyistä tuloista on veroa maksettava todellisten tulojen määrästä riippumatta. Mutta jos nämä todelliset tulot ovat suuremmat kuin lasketut, on tuosta ylimenevästä erästä maksettava erikoista tuloveroa. Metsänomistajan on verotusta varten ilmoitettava metsästä saamiensa tulojen kokonaissumma, siis myöskin ne tulot, jotka hän ehkä on saanut metsämaan myynnistä. Tästä summasta hän tarkoin määrättyjen menetelmien mukaan vähentää hakkuusta tai pinta-alan supistumisesta johtuvan metsän arvon alennuksen sekä erinäiset kustannukset, ja täten saaduista nettotuloista edelleen kiinteistöarvioinnin perusteella määrättyt veronalaiset tulot. Jäännös osoittaa tulo-veron alaisen tulomäärän.

Metsäaksiisia suoritetaan muihin tarkoituksiin kuin kotitarvekäyttöön hakatun puutavaran kantohintatuloista, jos ne nousevat yli 100 kr. Sen maksaa metsän hakkuuttaja. Metsäaksiisin määrä on nykyisin neljännes sadanneksina ilmaistun veroäyryn 5 viimeisen vuoden keskiarvosta.

Kunnallinen progressiivivero lasketaan valtion veron pohjana olevien verotettavien tulojen perusteella tietyn nousevan asteikon mukaan siinä tapauksessa, että ne nousevat yli 3 000 kr.

Kunnallista tuloverotusta varten laskettujen nettotulojen perusteella määrätään myös valtion tulovero. Omaisuusverotuksen toimittamiseksi lisätään näihin nettotuloihin vielä säädetty osa (yksityisillä metsänomistajilla 1/60) kiinteistöjen verotusarvosta. Täten saaduista verotettavista tuloista määrätään kiinteän, voimakkaasti kohoavan asteikon perusteella ns. perusvero, jota valtiopäivän vuosittain tekemän päätöksen mukaisesti korotetaan. Viime vuosina tämä korotus on ollut 70 %. Osakeyhtiöt eivät suorita valtiolle omaisuusveroa.

Yli 6 000 kr. tuloista ja yli 50 000 kr. omaisuudesta on vielä maksettava erikoista lisäveroa, jonka asteikko on kohoava. Tasoitusvero on 2/3 kunnallisen progressiiviveron määrästä.

Metsänhoitomaksuna peritään 1.3 % metsäaksiisin alaisista kantohintatuloista. Nämä verotulot jaetaan läänien metsänhoivoviranomaisten kesken metsänhoidollisiin tarkoituksiin käytettäväksi.

nen tutkimuslaitos laatiessaan lääninhallituksille lausuntojaan metsäverotuksesta. Kunnallisten verotusviranomaisten ehdotukset ja maaherrojen lopulliset ratkaisut, milloin tutkimuslaitoksen ehdotuksia ei ole sovellettu, sitä vastoin lienevät olleet vain pelkän harkinnan varassa. Olletikin nykyisen järjestelmän voimassa olon alkuvuosina, jolloin hinnat olivat yksinomaan kunnan verotusviranomaisten määrätävissä, esiintyi verotushinnoissa erittäin suurta epä johdonmukaisuutta ja asiallisuuden puutetta. Tämä asiain tila johtui — ja johtuu edelleenkin — paitsi verotuksen toimeenpanijain puutteellisesta asian-
tuntemuksesta sellaisista seikoista kuin esim. verotuslautakunnan kokoonpanosta, valtion metsämaiden suhteellisesta runsaudesta kunnan alueella, kunnan taloudellisesta tilasta jne.

Kun metsätieteellinen tutkimuslaitos näissä oloissa veloitettiin toimimaan virallisena asiantuntijana metsäverotuksen toimeenpanossa, se joutui ilmeisesti sangen vaikean ja arkaluontoisen tehtävän eteen. Sen pyrkimykset ovat tähänneet erikoisesti luonnollisen ja oikean hintatasosuhteen aikaan saamiseen maan eri osien kesken. Siihen varsin laajaan aineistoon nojautuen, minkä se puutavaran kantohinnoista metsänhoitolautakuntien välityksellä vuosittain kerää, se onkin ajan mittaan onnistunut tässä pyrkimyksessään verraten hyvin. Yksityiskohdissaan oikeaan tulokseen ei tosin vieläkään ole päästy, sillä samalla kuin toisissa lääneissä on seurattu tutkimuslaitoksen ehdotuksia hyvinkin kiinteästi, niistä taas toisaalla on paljonkin tingitty. Tämä on osaltaan ollut syynä siihen jäljempänä esille tulevaan tosiasiassa, että tuottokuutiometrin hinta on yleisesti jäänyt puutavaran todellisiin hintoihin verrattuna alhaiseksi. Kun näet hintoja maan eräissä osissa ei ole nostettu tutkimuslaitoksen oikeaksi katsomalle tasolle, sitä ei ole voitu saavuttaa muuallakaan oikeudenmukaisia hintatasosuhteita rikkomatta.

Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen taholta on vielä esitetty, että ne tuottokuutiometrin hinnat, jotka se kokemuksensa perusteella on katsonut voivansa lääninhallituksille ehdottaa, ovat suoritettujen laskelmien mukaiseen, suunnilleen todellisuutta vastaavaan puutavaran hintatasoon verrattuina alhaiset. Sen laskentamenetelmän, jota tutkimuslaitos käyttää, mainitaan näet jo sinänsäkin johtavan mieluummin alhaisiin kuin korkeisiin raha-arvoihin, mutta ennen kuin on päästy tasolle, jota asianomaiset ovat pitäneet kohtuullisena, laskelmien mukaisia hintoja on yleensä vielä ollut alennettava 20—30 %. Ne alhaisimmat hinnat, joita kotitarvepuu edellyttää, on laskelmassa jo otettu huomioon.

Osoituksena niistä suhteista, missä metsätieteellisen tutkimuslaitoksen laskelmien mukaiset, tutkimuslaitoksen lääninhallituk-

sille ehdottamat sekä maaherrojen vahvistamat tuottokuutiometrin hinnat ovat toisiinsa, esitettäköön metsätieteellisen tutkimuslaitoksen tilastojen mukaan taulukko 3, joka sisältyy metsät. kand. Paavo Harveen komitealle antamaan lausuntoon. Kun taulukossa esitetyt läänien ja koko maan keskiarvot on laskettu yksityisissä kunnissa vallinneista hinnoista pinta-aloilla tms. punnitsematta, niiden numeroarvoihin on syytä suhtautua varoen.

Kuten taulukosta nähdään, ovat verotuksessa käytetyt tuottokuutiometrin hinnat varsinkin Uudenmaan, Turun-Porin, Hämeen sekä Vaasan lääneissä jääneet paljon alhaisemmiksi kuin metsätieteellisen tutkimuslaitoksen varovaisiksi ilmoitettujen laskelmien mukaiset hinnat. Mutta ne ovat viime vuosina olleet melko hyvin sillä tasolla, jota tutkimuslaitos edellä mainitun 20—30 %:n hinnan alennuksen suoritettuaan on lausunnoissaan ehdottanut. Pohjois-Suomessa, erityisesti siellä, missä valtio omistaa pääosan metsäalasta, käytetyt verotushinnat ovat olleet säännöllisesti korkeammat kuin tutkimuslaitoksen ehdottamat. — Viimeisinä tarkastelun alaisina vuosina, vallankin v. 1938, vahvistetut hinnat jäivät, nähtävästi näiden vuosien erikoislaatuudesta puutavaran hintojen kehityksestä johtuen, kaikkialla aivan erikoisen paljon todellisen hintatason alapuolelle.

Kun metsätieteellisen tutkimuslaitoksen laskelmiensa perusteella saamien ja toisaalta vahvistettujen tuottokuutiometrin hintojen erot ovat taulukon mukaan yleisesti suuret ja kun näiden hintojen korottamisen laskelmien osoittamaa tasoa kohti sanotaan kohdanneen suuria vaikeuksia, on tässä olemassa ilmeinen epäkohta, jonka korjaamista hyvin syin voidaan vaatia.

Eräänä hinnoittelussa huomioon otettavana seikkana mainittakoon vielä seuraava.

Lain mukaan veroperusteet on määrättävä lokakuun loppuun mennessä. Lisäksi on säädetty, että tuoton hinnoittelussa on käytettävä verovuoden hintoja. Metsätaloudesta puheen ollen eivät nämä säännökset kuitenkaan sovi yhteen. Normaalioloissa metsäkaupat ovat parhaillaan käynnissä juuri silloin, kun tuottokuutiometrin hinta olisi määrättävä, joten hintatason muodostumisesta ei vielä ole varmaa tietoa. Lisäksi verotushinnat olisi määrättävä saman kalenterivuoden puitteessa kahden hakuukauden osan — toisen loppu- ja toisen alkupuolen — hintojen perusteella, mikä puutavaran hintojen äkkinäisten ja usein hyvin rajujen vaihteluiden vuoksi voi aiheuttaa suuria vaikeuksia ja paljon sekaannusta. — Metsätieteellisessä tutkimuslaitoksessa menetellään tässä kohden siten, että verotushinnat määrätään lähinnä edellisen hakuukauden hintojen perusteella ja jälkimmäisen hakuukauden hinnat otetaan huomioon kaavamaisesti korot-

Taulukko 3. Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen laskelmien mukaiset, tutkimuslaitoksen lääninhallitukselle ehdotamat ja maaherrojen vahvistamat tuottokuutiometrin keskimääräiset hinnat I vyöhykkeessä.

Lään	1933			1934			1935			1936			1937			1938			1939		
	Vahvistettu	Ehdotettu	Laskettu	Vahvistettu	Ehdotettu	Laskettu	Vahvistettu	Ehdotettu	Laskettu	Vahvistettu	Ehdotettu	Laskettu	Vahvistettu	Ehdotettu	Laskettu	Vahvistettu	Ehdotettu	Laskettu	Vahvistettu	Ehdotettu	Laskettu
Uudenmaan	23.1	22.6	22.6	24.5	29.0	26.3	24.9	32.3	27.3	27.6	46.8	37.8	37.0	65.8	38.9	38.7	48.7	38.7	38.7	38.7	48.7
Turun-Porin	21.7	19.8	19.8	24.1	30.7	26.2	23.3	35.7	27.1	27.1	52.1	39.8	39.7	67.5	40.4	40.4	53.2	40.3	40.3	53.2	
Hämeen	22.6	22.1	22.1	24.0	27.0	24.9	23.8	31.2	26.1	26.2	45.1	36.3	37.1	65.0	38.6	37.2	47.1	37.2	37.2	47.1	
Viiipurin	19.7	19.8	19.8	21.9	23.0	23.0	23.0	25.5	23.8	24.5	39.0	31.9	32.0	54.1	33.2	32.9	41.6	30.2	30.2	41.6	
Mikkelin	20.8	20.6	20.6	22.5	22.3	23.3	24.8	24.8	23.9	26.7	37.6	31.6	32.0	57.7	34.1	32.4	39.6	32.5	32.5	39.6	
Kuopion	19.8	19.9	19.9	21.7	23.0	22.0	22.0	23.0	22.6	25.0	35.0	30.0	30.6	56.6	33.3	33.1	39.5	33.1	33.1	39.5	
Vaasan	18.3	18.3	18.3	21.0	26.7	22.7	20.6	28.2	23.6	23.8	43.5	34.0	34.0	55.5	35.0	34.9	45.8	30.9	30.9	45.8	
Oulun	17.6	17.9	17.9	19.3	21.4	20.9	22.0	20.6	21.7	25.4	37.3	31.0	31.8	55.5	33.0	33.4	37.7	31.4	31.4	37.7	
Lapin	17.6	17.9	17.9	19.3	21.4	20.9	22.0	20.6	21.7	25.4	37.3	31.0	31.8	55.5	33.0	33.4	37.7	31.4	31.4	37.7	
Koko maa	20.5	20.1	20.1	22.6	25.2	23.1	22.6	26.4	23.9	25.5	40.7	33.3	33.7	59.4	35.3	35.5	42.7	34.5	34.5	42.7	

Koko maa

tamalla tai alentamalla täten saatuja tuloksia hintatasossa ehkä tapah-
tuneiden muutosten osoittamaan suuntaan. Lain epäonnistuneiden
määräysten vuoksi tällaiseksi muodostunut menettelytapa on siis epä-
tarkka ja liian suuressa määrässä harkinnan varainen.

On myös ehdotettu, että tuottokuutiometrin hinta määrättäisiin,
ei verovuoden hintatason mukaan, vaan tietyn vuosijaks on, esim.
kolmen tai viiden viimeisen vuoden hintojen keskiarvon perusteella.
Käytännössä tällaista hinnanvaihteluiden tasoitusta lienee tehtykin,
mikä toimenpide on lain verotulojen tasaisuuteen pyrkivän hengen
mukainen, joskin sen kirjainta vastaan. — Asiasta hankitut lausunnot
viittaavat kuitenkin siihen, että ehdotuksen toteuttamisesta aiheutuvat
haitat olisivat sen etuja suuremmat. Menetelmä merkitsisi yksityisen
veronmaksajan kannalta epäkohtaa, koska se saattaisi johtaa siihen,
että vero yleensä tulisi lisääntymään niinä vuosina, jolloin todelliset
metsätulot vähenevät, ja että vero usein saavuttaisi suurimman mää-
räänsä pahimpina pulavuosina, jolloin tilojen taloudellinen asema muu-
toinkin on vaikeimmillaan ja raha tiukimmalla.

Edellä esitetyt kohdat ovat pääosaltaan koskettelleet verotuksen eri
perusteissa havaittavia virheitä ja puutteellisuuksia. Niiden lisäksi on
nykyistä menetelmää arvosteltaessa mainittu eräitä epäkohtia, jotka
osaksi tulevat näkyviin verotusta toimeen pantaessa, osaksi ovat peri-
aatteellista tai muodollista laatua.

Tällöin on aluksi viitattava pariin pinta-alaverotuksen
perusrakenteen ja suhdanteiden väliseen ilmiöön.
— Ensinnäkin on osoitettu, että nykyisen metsäverotuksemme olen-
naisiin piirre, kiinteä tuottoluku, on vaikutukseltaan sellainen, että
kokonaisen suhdanneaallon kuluessa verovapaiden tulojen muodostu-
minen on välttämättömyys — sikäli kuin talouselämä säilyttää nykyi-
sen rakenteensa —, vaikka kaikki muut verotuksen tekijät olisi kuin-
kakin oikein määrätty. Tämä johtuu siitä, että kiinteä tuottoluku ei
ole taloudellisen todellisuuden mukainen, vaan että todellinen hakkuu-
määrä vaihtelee voimakkaasti ja siten, että se noususuhdanteisina
aikoina saattaa olla paljonkin suurempi kuin laskukausina. Edellisinä
aikoina syntyvät verovapaat tulot ja jälkimmäisinä muodostuvat liikaa
verotetut tulot eivät siten tasoita toisiaan, vaan verovapaiden tulojen
määrä jää suuremmaksi. Täten syntyvää virheellisyyttä on kuitenkin
vähentänyt se, että tuottokuutiometrin hinnat käytännössä ovat vai-
delleet loivemmin aalloin kuin todelliset puutavaran hinnat.

Tässä yhteydessä on edelleen viitattu seuraavaan näkökohtaan.
Kun noususuhdanteen aikana saatuihin, tuntuvalla osalta verovapai-
siin metsätuloihin sisältyy huomattavan paljon myyjästä ja hänen

toiminnastaan täysin riippumattomia suhdannevoittoja, olisi ne yleisten verotusperiaatteiden mukaisesti saatettava erityisen tehokkaan verotuksen alaisiksi. Mutta nykyinen metsäverotusmenetelmä johtaa aivan toiseen tulokseen: se vapauttaa suhdannevoitot osasta tavallisia-kin veroja. Tämän seikan epäoikeudenmukaisuutta on erikoisesti korostettu huomauttamalla, että metsätulot ovat luonteeltaan suureksi osaksi omistuksesta johtuvaa vakautettua tuloa, jonka veronkantokyky on suuri.

Edelleen on huomautettu siitä erilaisesta vaikutuksesta, mikä verojen tasaaisuudella on toisaalta verottajan ja toisaalta veronmaksajan talouteen. Edelliselle verotulojen tasaisuus on eduksi, kuten jo aiemmin on esitetty. Mutta veronmaksajan kannalta asia voi joissakin tapauksissa olla toisin. Tosin verojen saman suuruisuus yleisesti katsoen on hänellekin suotavaa, mutta voi myös sattua, että veronmaksu ei joustavasti sopeudukaan hänen taloutensa kulkuun eikä hänen kulloiseenkin veronmaksukykyynsä. Näin on laita vallankin taloudellisina lamakausina, jolloin verot suhteessa todellisiin tuloihin ovat suuret ja veronmaksuun tarvittavan rahan saaminen muitakin teitä usein ja erikoisesti vähävaraisille on vaikeata. Varojen varaaminen hyvinä menekki- ja hintakausina lama-aikojen veronmaksua varten taas edellyttää pitkälle kehittyntä taloudellista harkintaa, eikä heikossa taloudellisessa asemassa oleville maanomistajille siihen yleensä liene mahdollisuusiakaan. — Tähän näkökohtaan olisi ehkä veronmaksajainkin taholta jo kiinnitetty enemmän huomiota, jos verotus olisi ollut tuoton todellista arvoa vastaava eikä, kuten nykyisin on laita, tuntuvasti sitä alhaisempi.

Verotusepäkohtia on osoitettu voivan syntyä myös sen kautta, että rahan arvon olennaisesti muuttuessa tai puutavaran hintojen muista syistä voimakkaasti vaihdellessa metsänomistaja saattaa joutua maksamaan veroa kasvun aiheuttamasta omaisuuden arvon lisääntymisestä aivan toisen rahan arvon ja toisten hintojen perusteella kuin mitä hän saa realisoidessaan tämän omaisuuden lisäyksen. Tämän seikan vaikutus voi olla metsänomistajalle eduksi, mutta usein myös — ja jälleen erikoisesti vähävaraisia koskien — vahingoksi.

Vielä on esitetty, että kun metsäverotusjärjestelmämme ei ota huomioon metsän kasvavaa puustoa, sen suuruutta, puulaji- ja laatusuhteita tai käyttöä, ei myöskään lukuisia muita kasvun ja tulojen todelliseen määrään vaikuttavia seikkoja, verotus kohtaa eritavalla erilaisten metsien omistajia. Se kohtaa suhteellisesti raskaimmin sellaisia metsänomistajia, joiden metsät ovat nuoria tai huonokuntoisia ja vähätuottoisia tai jotka käyttävät pääosan metsänsä tuottoa kotitarvepuuna ja joiden saamat metsätulot näistä

syistä ovat suhteellisen pienet. On pidetty kohtuuttomana, että tällaisten metsien omistajaa verotetaan samojen perusteiden mukaan kuin hakkuukäisen ja hyvätuottoisen metsän omistajaa. Nuori metsä kasvaa tosin aikanaan hakkuukypsäksi, joten lopputuloksen ei tämän vuoksi tarvitse olla epäoikeudenmukainen, jos metsä vain saa olla riittävän kauan saman omistajan hallinnassa, mutta aina näin ei kuitenkaan ole laita. Huonoon ja vähätuottoiseen kuntoon hakatun metsän ankara verottaminen on kyllä paikallaan silloin, kun se kohdistuu hakkaajaan itseensä, mutta epäoikeudenmukainen se on silloin, kun se kohtaa hävittävään hakkuuseen syytöntä henkilöä. Huonokuntoisen metsäalueen ostaja voi tosin kauppahinnassa ottaa tulevan, tuottoon verrattuna korkean veron huomioon, mutta monissa tapauksissa ei metsän uusi omistaja tätäkään tietä voi saada korvausta. Mm. lainvalmistelukunta huomauttaa aiemmin mainitussa mietinnössään, että juuri metsäalueen omistajan vaihtuessa saattaa säännöllisen veron soveltaminen epäsäännöllisiin tuloihin aiheuttaa räikeitä epäkohtia.

Erikoisesti on osoitettu, että nykyisestä metsäverotusmenetelmästä hyötyvät eniten metsäkeinottelijat, jotka ostettuaan metsän hakkaavat puuston ensimmäisten hyvien puutavarasuhdanteiden aikana ja myyvät jäljelle jääneen metsän sitten pois. Saamastaan tulosta he näin joutuvat maksamaan veroa suhteellisesti vain hyvin vähän. Vaikka tällaiset tapaukset, jotka kokonaisuuteen katsoen sentään ovat poikkeuksia, hyvin voitaneen hoitaa muita teitä niin ettei verotuksen perusteita niiden vuoksi tarvitse lähteä muuttamaan, asia on kuitenkin tarkan harkinnan arvoinen.

Sitä edellä esiin tuotua seikkaa, ettei nykyinen metsäverotuksemme täysin oikeudenmukaisesti kohtaa kaikkia metsänomistajia, arvostelu on korostanut erikoisesti, koska kokonainen metsänomistajaryhmä, pienmetsänomistajat, joutuu sen vuoksi muihin verrattuna kohtuuttomasti verotetuksi. Pienmetsäthän tunnetusti ovat pääosaltaan juuri sellaisia huonokuntoisia ja pienikuutioisia kotitarvemetsiä, joiden verotus tuottoon verrattuna on suhteellisen raskas. Niihin kohdistuvan veron maksaminen saattaa olla sitäkin vaikeampi, kun rahana saadut tulot ovat kokonaistuloihin verrattuina vähäiset, joskin samalla on huomautettava, että myös verojen markkamäärä on pieni.

Luultavasti suurelta osalta seurauksena siitä kiireestä, millä kunnallisverolait 1920-luvun alussa uudistettiin, niihin vallankin metsätaloutta koskevilta osiltaan jäi myöskin joukko muodollisia epätasamallisyyksiä ja virheitä, joista eräitä jo edellä käyneessä esityksessä on tullut esille. Tämä puoli asiasta voidaan kuitenkin tässä yksityiskohtaisemmatta käsittelyttä sivuuttaa, koska poikkeilla on ollut vain verraten vähäinen käytännöllinen merkitys var-

sinkin sen jälkeen, kun metsätieteellinen tutkimuslaitos on joutunut vaikuttamaan metsäverotuksen saattamiseksi entistä oikeammalle pohjalle. Mutta näissäkin suhteissa olisi tietenkin korjaus saatava aikaan, kun metsäverotusta koskevan lainsäädännön korjauksiin ryhdytään.

Metsäverotuksen taso nykyisen menetelmän pohjalla.

Edellä käyneen periaatteellisen selvityksen jälkeen on otettava tarkastettavaksi, millaiseksi metsäverotuksen taso käytännössä on muodostunut, mikä toisin sanoen on todellisten metsätulojen ja nykyisen menetelmän mukaan lasketun „puhtaan tuoton” suhde. Tähän sekä sen yhteydessä oleviin näkökohtiin on metsäverotusmenetelmästämmä puhuttaessa ehkä enimmin kiinnitetty huomiota.

Eräät verotustekijät ovat osoittautuneet sellaisiksi, että ne — joko itse menetelmän periaatteista tai sen käytännöllisestä toimeenpanosta johtuen — ovat omiaan johtamaan verotuksen alhaiseen tasoon. On jouduttu toteamaan, että metsämaiden tuottoluokitus aivan yleisesti, joskaan ei tietävästi poikkeuksetta, on liian alhainen. Tuottokuutiometrin hinta näyttää myös — osaksi tuottokuutiometrin nykyisen rakenteen, osaksi asianomaisten veroperusteista päättävien elinten kysymykseen ottaman kannan vuoksi — useimmiten jääneen todellista puutavaran hintatasoa matalammaksi. Ja vihdoin menetelmän lähtökohta, kiinteä tuottoluku, on olemukseltaan sellainen, että sen vaikutuksesta kokonaisen suhdanneaallon kuluessa aina välttämättömästi muodostuu verovapaita tuloja. Kun toisaalta mitkään toiset verotustekijät eivät pitempiä aikoja silmällä pitäen johda päinvastaiseen suuntaan, voidaan jo edeltä käsin päätellä, että verotuksen taso yleisesti on jäänyt alhaisemmaksi kuin oikeudenmukaisuus ja tasapuolisuus olisi vaatinut. Tämä tietenkin on aiheuttanut oikeutettuja valituksia muiden veronmaksajain taholta.

Komitea on eri lähteistä ja eri asiantuntijoilta hankkinut po. kysymystä koskevia selvityksiä, ja niiden pääkohdat selostetaan vielä seuraavassa, ennen kuin komitea käy muodostamaan omaa käsityksensä nykyisestä metsäverotuksestamme ja sen tasosta. — On valitettavaa, että edellä usein mainittu metsätieteellisessä tutkimuslaitoksessa suoritettavana oleva, erittäin laajaan aineistoon nojautuva metsäverotus-tutkimus olosuhteiden pakosta on jäänyt keskeneräiseksi, koska se olisi antanut varman vastauksen moniin asiayhteydessä oleviin kysymyksiin.

Prof. Eino Saaren tutkimukseen¹⁾ Etelä-Suomen yksityistilojen metsätalouden tuotosta sisältyy muun ohessa vertailu puhtaan tuoton eli liikejäämän, kuten sitä nykyisin nimitettäisiin, ja pinta-alaverotuksen perusteiden mukaan lasketujen metsätulojen välillä. Niillä maataloushallituksen kirjanpitoiloilla, joita hänen tutkimuksensa koskee, oli metsätalouden puhdas tuotto tilivv. 1924/25—1926/27 keskimäärin enemmän kuin kaksi kertaa suurempi kuin likiarvoisesti lasketut verotetut metsätulot. Po. vuosina voimassa olleeseen, myyntituloihin kohdistuneeseen lisäveroon ei ole kiinnitetty huomiota, eikä se sanotun veron luonteen ja laskelman tarkoituksen vuoksi ole ollut tarpeellistakaan.

Prof. Saari on vielä eräissä toisessa yhteydessä²⁾ arvioinut, että puutavaramarkkinaimme parhaina vuosina on jäänyt verovapaita metsätuloja satoja miljoonia markkoja, hakkuukaudelta 1937/38 pelkästään yksityisluontoisista metsistä luultavasti toista miljardia markkaa.

Prof. N. A. Osara on maamme pienmetsätaloutta koskevassa tutkimuksessaan³⁾ verrannut toisiinsa aineistonsa perusteella saamia kantohintatuloja (kotitarvepuu + myyntipuu) ja pinta-alaverotuksen mukaisia metsätuloja. Keskimääräiset tulokset vv. 1924—29 ovat tutkimuspiireittäin seuraavat.

Taulukko 4. Pinta-alaverotuksen mukaiset verotetut tulot ja todelliset kantohintatulot pienmetsäloissa Osaran mukaan.

Tutkimuspiiri	Verotetut tulot mk/ha	Kantohintatulot mk/ha	Edellinen % jälkimmäisestä
Lounais-Suomi	79.5	131.9	60.3
Satakunta	56.0	80.1	69.9
Karjala	60.6	112.2	54.0
Savo	56.1	106.1	52.9
Sisä-Suomi	46.0	61.5	74.8
Pohjanmaa	34.0	74.2	45.8
Kainuu	35.4	38.4	92.2
Keskimäärin	56.3	94.8	59.4

Prof. Osaran tutkimukseen sisältyneiden koetilojen metsätalouden kantohintatuloista on taulukon mukaan n. 40 % jäänyt verotta-

1) Eino Saari: Etelä-Suomen yksityistilojen metsätalouden tuotto. Acta forestalia fennica 34. Helsinki 1929.

2) Eino Saari: Suomen metsäverotuksen suhtautuminen konjunktuurivaihteluihin. Metsätaloudell. Aikakauslehti N:o 9, 1940. Helsinki.

3) N. A. Osara: Suomen pienmetsätalous. Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 21. Helsinki 1935.

matta, tai oikeastaan jonkin verran enemmänkin, koska verotetut tulot on laskettu ensimmäisen menekkiyöhykkeen mukaan mutta osa tiloista, tosin kaikesta päättäen vain verraten pieni, on kuulunut toiseen ja kolmanteenkin vyöhykkeeseen. Taulukosta nähdään myös, että metsätulojen verotus on ollut maan eri osissa suhteellisesti sangen erilaista tasoa edustava.

Prof. O s a r a on laskenut myös myyntituloihin kohdistuvan lisäveron alaisten tulojen määrän ja saanut tulokseksi, että pinta-alaveron ja myyntituloveron alaiset metsätulot yhteen laskettuina ovat jääneet jonkin verran kantohintatuloja alhaisemmiksi. Ainoastaan maan eräissä osissa (Sisä-Suomen ja Kainuun tutkimuspiireissä) suhde on muodostunut päin vastaiseksi, niinkuin lain tarkoituksen mukaan kaikkialla olisi pitänyt olla laita.

Päätulokset niistä tutkimuksista, jotka komitean sihteeri, metsätiet. toht. Antero P i h a komiteaa varten on po. kysymyksen selvittämiseksi suorittanut, näkyvät taulukosta 5. Aineisto on saatu maataloushallituksen kirjanpitoiloilta. Verotetut metsätulot on kerätty niiden tuloilmoituksista, ja aineiston alustava käsittely on suoritettu maataloushallituksen maanviljelystaloudellisessa tutkimustoimistossa. Kun tuloilmoituksen loppusummasta tehtäviä vähennyksiä (korkoja, veroja jne.) ei tässä ole voitu ottaa huomioon, sanotut tulot tarkoittavat verotettuja bruttotuloja. Niitä verrataan taulukossa liikejäämiin, jotka lähimmin edustavat sellaisia metsätalouden nettotuloja, joihin verotuksen olisi tullut kohdistua. Niitä koskevat tulokset on nimenomaan tätä tarkoitusta varten laskettu samojen tilojen kirjanpitoon perustuvan toht. P i h a n tutkimuksen ¹⁾ aineistosta. — Huomautettakoon, että kun markkamääräiset tulokset on ollut pakko, riittävän tarkkojen metsäalaa koskevien tietojen puutteessa, laskea maatalousmaan hehtaaria kohden, niitä ei ole syytä piireittäin verrata toisiinsa, koska metsän ja pellon alan välinen suhde maan eri osissa on kovin erilainen.

Tulokset on laskettu liikejäämien osalta tilivuosilta 1931/32—1936/37, mikä aika vastaa jokseenkin tarkalleen suhdanneaallon puolikasta, ja verotettujen metsätulojen osalta vertailun vuoksi kahden eri vuosijakson keskiarvona, nim. vv:lta 1931—36 ja 1931—38.

Taulukon mukaan on kirjanpitoiloilla yleensä vain vajaa puolet liikejäämistä joutunut verotettaviksi; tulos on suunnilleen sama kummankin taulukossa olevan sadannesarjan valossa. Eri tutkimuspiirien välillä ei tässä suhteessa ole havaittavissa selvää, säännönmukaista eroa. Suurtiloilla on ilmeisesti jäänyt enemmän verovapaita tuloja

¹⁾ Antero Piha: Maatilmetsäläiden liikejäämä ja sen rakenne. Acta forestalia fennica 49. Helsinki 1941.

Taulukko 5. Maatalousmaan hehtaaria kohden laskettujen metsätalouden liikejäämien ja verotettujen metsätulojen vertailu maataloushallituksen kirjanpitoiloilla.

Suurusluokkia viljelyalan mukaan, ha	Lounais-Suomi						Kaakkois-Suomi						Sisä-Suomi						Pohjanmaa						Köyli-Suomi					
	Verotetut tulot			Liikejäämä			Verotetut tulot			Liikejäämä			Verotetut tulot			Liikejäämä			Verotetut tulot			Liikejäämä			Verotetut tulot			Liikejäämä		
	1931—38	mk	%	1931—36	mk	%	1931—38	mk	%	1931—36	mk	%	1931—38	mk	%	1931—36	mk	%	1931—38	mk	%	1931—36	mk	%	1931—38	mk	%			
— 10.	284	150	53	131	46	336	170	51	153	46	529	240	45	217	41	302	136	45	122	40	500	217	43	251	50					
10—25.	267	148	55	126	47	357	151	42	133	37	637	298	47	275	43	274	114	42	94	34	559	177	32	171	31					
25—50.	351	168	48	147	42	361	162	45	126	35	585	291	50	263	45	235	83	35	74	32	313	104	33	91	29					
50—100.	332	167	47	155	44	378	99	26	95	25	689	245	36	260	38	313	87	28	74	24	.	.	.	.	.					
100+	253	120	47	99	39	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.				
Keski-	317	155	49	138	44	364	152	42	130	36	618	287	46	265	43	270	96	36	80	30	464	161	35	157	34					
Tilinpäätösten luku, kpl.	2 126					741					1 218					760					261									

kuin pienemmillä. Vertaamalla toisiinsa verotettuja tuloja vv. 1931—36 ja 1931—38 voidaan päätellä, että ne vuosina 1937 ja 1938 olivat, kuten ymmärrettävää onkin, huomattavasti korkeammat kuin muina tarkastelun alaisina vuosina.

Kirjanpito-tilojen isäntiä pidetään yleensä maan keskitasoa edistyneempinä, minkä edellytetään ilmenevän myös keskimääriä parempina taloudellisina tuloksina. Mitä varsinaiseen maatalouteen tulee, tästä tuskin lienee epäilystäkään. Myös metsätalouden puolella tämä kehityneisyys jossain määrin kuvastuu. Niinpä metsänhoitaja Veikko Palosuo¹⁾ tutkimukset¹⁾ kirjapito-tilojen metsäsuhteista, mikä tutkimus käsittää noin kolmanneksen kirjapito-tilojen kokonaislukumäärästä, osoittavat, että tutkittujen tilojen metsien puuston keski-kuutiomäärä hehtaaria kohden oli n. 8 % suurempi kuin maan eteläpuoliskon yksityismetsissä keskimäärin, vuotuinen kasvu vastaavasti n. 15 % korkeampi ja samaten myös arvopuuvarasto isompi. Tällaiset seikat merkitsevät tietenkin mahdollisuutta tavanomaista suurempiin hakkuisiin. Kirjanpito-tilojen metsätalouden liikejäämät lienevätkin jonkin verran isommat kuin yksityistilojen keskimäärin, mutta voimakkaammin kuin edellä mainitut seikat vaikuttanee kuitenkin niiden kaikista päättäen keskimääräistä edullisempi asema menekki- ja kuluspaikkojen suhteen. Koko maata edustaviin suhdelukuihin pyrittäessä tämä luonnollisesti on otettava huomioon, joskin se jo ainakin osaksi tulee verotuksessa vyöhykkejaon välityksellä esille. Toht. Piha tulee tarkasteluissaan siihen tulokseen, että tulkittakoon taulukon lukuja tällaisten näkökohtien valossa miten hyvänsä, niin tuskin kuitenkaan voidaan tulla korkeampiin sadanneksiin kuin 50—60 % osoittamaan verotettaviksi joutuvien metsätulojen ja todellisten liikejäämien yleistä keskimääräistä suhdetta.

Siitä verotustiedustelusta, johon edellisessä esitetyt tulokset perustuvat, toht. Piha on myös likiarvoisesti laskenut kirjapito-tiloilta maksettujen valtion tuloverojen markkamäärän jaoiteltuna toisaalta metsätalouden ja toisaalta maatilatalouden muiden haarojen kesken. Näitä eriä on sitten verrattu vastaaviin veromääriin sellaisessa oletetussa tapauksessa, että metsäverot olisi suoritettu todellisten liikejäämien perusteella. Saadut tulokset, joita tilan säästämiseksi ei tässä julkaista, osoittavat, että jos metsätaloustulot tarkastelun alaisina vuosina 1931—37 olisivat joutuneet todellisista määrästään verotetuiksi, näiden tilojen kokonaisverot olisivat olleet suhteellisesti ottaen huomattavasti todella maksettuja suuremmat. Pientiloilla ne olisivat

¹⁾ Veikko Palosuo: Metsätalouden tarkastusten tuloksia kirjapito-tiloilla. Käsikirjoitus.

nousseet keskimäärin 15—30 % ja suuremmilla 30—50 %, joissakin tapauksissa vielä paljon enemmänkin. Tällaiseen tulokseen vaikuttaa paitsi verotettavien tulojen lisääntyminen myös siitä johtuva verosadanneksen kohoaminen.

Jälkimmäinen tekijä havaitaan selvänä niistä verosummista, jotka maatilan „muiden” haarojen tuloista olisi jouduttu maksamaan siinä tapauksessa, että metsätulot olisi verotettu liikejäämien mukaan. Pienillä tiloilla vero tältä osalta olisi ollut yleensä vain muutamia sadanneksia, mutta muutoin 10—25 % maksettuja korkeampi.

Erinomaisen voimakkaana esiintyy suoritettujen laskelmien tuloksissa metsäverojen kohoaminen. Metsätuloista olisi jouduttu, jos ne olisivat olleet todellisten liikejäämien suuruiset, maksamaan veroa yleisesti kaksin- tai kolminkertaisesti, vieläpä toisissa tapauksissa yli nelinkertaisestikin, mistä luvuista voimakkaalla tavalla käy ilmi metsäverotuksen keskimääräisesti alhainen taso ainakin kirjapito-tiloilla.

On kuitenkin syytä korostaa, että tällaisista suhteellisesti suurista kohoamisista huolimatta metsäverojen markkamäärä tilaa kohden olisi jäänyt keskimäärin verraten pieneksi ja tilan kokonais- talouden kannalta merkitykseltään jokseenkin vähäiseksi.

Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen assistentti, metsätiet. kand. Paavo Harve esittää komitealle antamansa lausunnon lopussa seuraavaa:

„Esitetyn tarkastelun perusteella voidaan arvioida, että keskimäärin vuosina 1935—1939 ei Suomen eteläpuoliskossa verotuksessa käytetty metsän tuotto ole ollut kuin runsaasti puolet siitä, johon se lain tarkoituksen mukaan arvioituna olisi noussut. Tähän lisäksi tulee itse laista johtuva tekijä. Puutavaran korkeiden hintojen aikana myydään näet metsästä keskimäärin paljon enemmän kuin asianomaisten vuoden tuotto ja alhaisten hintojen aikana taas päinvastoin. Kun tuotto hinnoitellaan kuitenkin aina asianomaisten vuosien puutavaran hinnan mukaan, saavat metsänomistajat yleensä ja hyvässä taloudellisessa asemassa olevat erikoisesti puutavaran hintavaihteluista johtuvia verovapaita tuloja.”

Komitea pyysi myös Keskusmetsäseura Tapiolta lausuntoa niistä seikoista, joihin sen mielestä metsäverotusta kehitettäessä olisi kiinnitettävä huomiota. Lausunnossaan keskusmetsäseura esittää laskelman, josta selviää, että „metsäveroa on vv. 1935—39 maksettu tuloista, joiden määrä on keskimäärin vain noin 48 % saaduista kanto- hintatuloista. Tuottokuutiometrin hintaa olisi siis korotettava suuresti, jos tahdotaan metsästä saatuja tuloja kokonaisuudessaan verottaa.”

Edellä esitetyt selvitykset ovat koskeneet lähinnä yksityismetsiä. Täydellisyys ja vertailun vuoksi komitea on vielä katsonut tarpeelliseksi hankkia selvityksen myös valtionmetsien verotettujen ja todellisten tulojen suhteesta, mitä varten metsähallituksesta on annettu tarpeellinen aineisto käytettäväksi. Tulokset osoittavat, että vv:n 1934—38 yhteen lasketuista tuloista n. 25 % on jäänyt verotuksen ulkopuolelle. Piirikunnittain tulokset poikkeavat toisistaan varsin paljon, kuten nähdään seuraavista luvuista, jotka ilmoittavat, kuinka monta sadannesta verotettaviksi ilmoitetut tulot (lain sallimaa 10—25 % vähennystä huomioon ottamatta) ovat todellisesta tulojen ja menojen jäännöksestä, mistä veroja ei ole vähennetty.

Perä-Pohjolan piirikunta	78.4 %
Pohjanmaan piirikunta	111.8 „
Länsi-Suomen piirikunta	70.0 „
Itä-Suomen piirikunta	55.4 „
Keskimäärin	75.3 %

Itä-Suomen piirikunnassa verovapaat tulot tarkastelun alaisina vuosina ovat olleet suhteellisesti samaa suuruusluokkaa kuin yksityismetsissä, mutta Pohjanmaan piirikunnassa on tapahtunut melkoista yliverotusta. Yhtenäisen johdon alaisissa valtionmetsissä voidaan kuitenkin hakkuut toisin ajoin voimakkaasti keskittää yhteen piirikuntaan, toisin ajoin taas toiseen, joten esitetyt suhdeluvut eivät liene pitkiä aikoja silmällä pitäen piirikunnittain tunnusomaisia. — Valtionmetsien tulojen yksityismetsien tuloihin verrattuna tarkempi verottaminen johtuu ainakin osaksi niiden oikeammasta luokituksesta, minkä suhteellisen tarkat metsätalousasiakirjat tekevät mahdolliseksi. Toisaalta niiden puhtaat tulot myös ovat maiden karuuteen ja metsien sijainnin epäedullisuuteenkin katsoen alhaisemmat kuin yksityismetsien mm. sen vuoksi, että edellisten kustannukset ovat suhteellisesti suuremmat kuin jälkimmäisten.

Komitean käsitys nykyisestä metsäverotusmenetelmästä.

Komitea on asiasta esitettyjen lausuntojen sekä oman tuntemuksensa ja harkintansa perusteella tullut siihen tulokseen, että nykyinen metsäverotusmenetelmä on useassa suhteessa vanhentunut ja että siinä ja sen toimeenpanossa on lukuisia heikkouksia ja epäkohtia. Se on epäilemättä ainakin osittain vastannut niitä toiveita, joita siihen asetettiin entisestä menetelmästä uuteen siirryt-

täessä. Kun metsätaloudelliset olot maassamme kuitenkin silloin olivat nykyisiin verrattuina hyvin paljon kehittymättömämmät, on ymmärrettävää, ettei niin kokonaan uutta ja ennen koettelematonta verotusmenetelmää voitu heti alun perin laatia sellaiseksi, ettei siinä ajan mittaan olisi ilmennyt paljonkin puutteita. Kului useita vuosia, ennen kuin ainakaan julkisuudessa alettiin verotusmenetelmään mainittavaa huomiota kiinnittää, ja tänä aikana verotus lainsäädännössä ilmenneiden puutteellisuuksien vuoksi ja riittävää alkuohjausta vaille jääneen muodostui hapuilevaksi ja maan eri kunnissa varsin epätasaiseksi.

Ne epäkohdat ja epätasaisuudet, joita metsäverotuksessa on havaittu ja joista myös edellisessä selostetut lausunnot ovat osoituksina, ehtivät jo verotuksen ensimmäisen 10-vuotiskauden aikana muodostua huomattaviksi. Toimenpide, johon sitten ryhdyttiin — ensimmäisen ja melkein ainoan kerran verotuksen tähänastisen miltei 20-vuotisen käytännön aikana — ja jonka pääsisältönä oli vuotuisten veroperusteiden vahvistamisen siirtäminen kuntien verotuslautakunnilta lääninhallituksille sekä mahdollisuuden varaaminen asiaa koskevien lausuntojen hankkimiseen metsätieteelliseltä tutkimuslaitokselta, ei enää ollut riittävä verotuksen saattamiseksi tyydyttävälle kannalle.

Tämä ilmeni mm. siinä, että sekä veroperusteisiin että verotusmenetelmään, joko sen yksityiskohtiin tai siihen kokonaisuudessaankin, alettiin kohdistaa lisääntyvää, yleensä puutteellisuuksien korjaamiseen tähtävää arvostelua, joka osittain asettui itse menetelmän periaatteidenkin suhteen kielteiselle kannalle. Ne heikkoudet, joita menetelmässä ja sen soveltamisessa on esitetty olevan, ovat komitean käsityksen mukaan yleensä todenmukaisia ja asiallisesti osoitettuja. Tilojen metsäpinta-alan epätarkkuus, metsämaiden luokitusohjeiden puutteellisuus ja luokituksessa vallinneet epäkohdat, menekkiyöhykejaon epäonnistumiset, ns. tuottokuutiometrin jättäminen lainsäädännössä kaikkea määrittelyä vaille, verotuksen riittävän ohjauksen ja valvonnan puute jne. ovat todella niin huomattavat, että syytä aiheelliseen arvosteluun on ollut.

Mitä verotuksen tasoon tulee, komitea on siinäkin suhteessa vakuuttunut siitä, että esitetyt väitteet tason alhaisuudesta ja siihen vaikuttavista syistä ovat yleensä todenmukaisia. Tärkeimmistä asiaan vaikuttavista seikoista komitean käsitys on seuraava.

Metsäpinta-alan epätarkkuudesta aiheutuva virheellisyys ei yleensä liene mainittava eikä verotuksen tasoa säännönmukaisesti alentava, sillä tilan kokonaispinta-ala on ainakin useimmiten melko tarkoin tunnettu. Jos siitä jätetään metsälle liian pieni osa, on ero joko korkeammin verotettavaa viljelysmaata (tahi verotuksen ulkopuolelle jäävää joutomaata. Komitean käsityksen mukaan verotuslautakunnat

eivät yleensä ole olleet halukkaita hyväksymään suuria joutomaa-aloja ilman pätevää todistetta. Useissa tapauksissa on päin vastoin ilmeisesti joutomaaksi luettavia maita viety metsämaan V:een tuottoluokkaan.

Luokituksen lievydestä johtuvan virheellisuuden on edellä selostetuissa lausunnoissa esitetty aiheuttaneen verotuksen tason jäämisen n. 15—30 % oikeaksi katsottavaa tasoa alhaisemmaksi. Kun komitealla on se käsitys, että luokituksissa on aivan viime vuosina jossain määrin saatu alulle kehitystä oikeaan suuntaan, voitaneen toivoa sanotun virhemäärän vähitellen supistuvan pienemmäksi, varsinkin jos havaittua kehitystä ryhdytään jouduttamaan jäljempänä ehdotetavalla tavalla.

Menekkiyöhykkeitten erottelussa ei ole mainittu nimenomaan sen laatuista virheellisuutta esiintyneen, jolla olisi ollut vaikutusta verotuksen tasoon. Sama on asian laita asetuksella määrättyjen verotuksen tuottolukujen suhteen.

Erityisen huomattavasti verotuksen tasoon alentavasti vaikuttavana tekijänä on esitetty ns. tuottokuutiometrin liian lievä hinnoittelu. Metsätieteellinen tutkimuslaitos, joka vuosittain kerää puutavaran hintatilastot ja niiden perusteella suorittaa laskelmat tuottokuutiometrin hintojen ehdottamiseksi lääninhallituksille asetuksen mukaisesti annettavissa lausunnoissaan, on näissä ehdotuksissaan alentanut laskelmiensa osoittamia hintoja 20—30 %:lla. Syynä tähän sen taholta esitetään, että tuottokuutiometrin hintojen vakiinnuttaminen laskelmien osoittamalle tasolle on kohdannut suuria vaikeuksia. Nämä vaikeudet ovat alkuisin heti siltä ajalta, jolloin tutkimuslaitos joutui mainittuja lausuntoja antamaan. Sanottua eroa ei ole voitu saada myöhemminkään tasoitetuksi, syystä että puutavaran hinnat tuosta ajasta lähtien ovat osoittaneet jotenkin säännöllistä, jopa ajoittain jyrkkääkin nousua, jonka vuoksi tuottokuutiometrin hinta on yksinomaan puutavaran hintojen kohoamista noudattaen noussut vajaassa 10 vuodessa yleisesti yli 50 %, jopa muutamissa lääneissä kaksinkertaiseksi. Tämä hintojen keskinäinen epäsuhte on komitean käsityksen mukaan selvä ja huomattava. Erityisesti sen aiheuttaman verotuksen tason alhaisuuden korjaamiseksi olisi pikaisesti vaikuttavia toimenpiteitä harkittava.

Nykyistä metsäverotusmenetelmää arvosteltaessa esitetty huomautus, että tämä menetelmä kiinteäksi määrätyn tuottolukunsa vuoksi taloudellisten suhdanteiden vaihdellessa synnyttää verovapaita tuloja, on epäilemättä periaatteessa oikea, joskin toisaalta ainakin yksityisillä tiloilla esiintyy myös päin vastaista. Tämän seikan käytännöllisen merkityksen selvittämiseksi suoritettavat kaavioidut laskelmat osoittavat kuitenkin, ettei suhdanteiden vaikutus tässä suhteessa ole, toisin kuin

teoreettisten päätelmäin nojalla ehkä olisi syytä uskoa, kovinkaan suuri vaan rajoittuu nähtävästi vain muutamaaan, korkeintaan ehkä kymmenkuntaan sadannekseen.

Yhdistelmänä edellisessä esitetyistä käsityksistään metsäverotuksen perusteiden ja itse verotuksen tasosta komitea katsoo voivansa riittävän varmalla pohjalla todeta, että tuntuvaa metsäverotuksen tason kohottamista on pidettävä kohtuullisena.

Metsäverotuksen saattamiseksi tyydyttävälle kannalle olisi siis kiireellisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin. Keinoina voitaisiin lähinnä ajatella:

1. nykyisen menetelmän puutteellisuuksien ja epäkohtien korjaamista mahdollisuuksien rajoissa;
2. edellisessä sanottua korjausta ja samalla menetelmän täydentämistä sopivalla tavalla;
3. siirtymistä johonkin kokonaan uuteen verotusmenetelmään.

Perusteellisesti näitä vaihtoehtoja harkittuaan komitea on tullut siihen tulokseen, ettei ainakaan nykyhetkellä olisi siirryttävä kokonaan uuteen verotusmenetelmään, vaan metsäverotusta olisi pyrittävä kehittämään nykyisen menetelmän pohjalla, sitä korjaamalla ja mahdollisesti täydentämällä. Tähän tulokseen on vaikuttanut ensinnäkin se, ettei metsäverotusta koskevaa lainsäädäntöä menetelmän miltei 20-vuotisena käyttöaikana ole asian vaatimalla tavalla kehitetty eikä korjattu, joten riittävää käsitystä sen mahdollisuuksista ei vielä ole. Toiseksi menetelmä on jo siinä määrin syöpynyt metsänomistajain ja muidenkin mieliin, ettei sitä hyvin vahvoita perusteluitta ja ilman korjausyrityksiä ole syytä hyljätä. Kolmanneksi nykyinen ajankohta, jolloin yhä uusia veroja ja veronkorotuksia on määrättävä kansalaisten suoritettaviksi, ei ole sopiva jonkin uuden verotusmenetelmän kokeilemiseen sekä koko yhteiskunnan että maanomistajain kannalta niin tärkeän tulolähteen kuin metsän suhteen.

Tältä kannalta lähtien komitea käy seuraavassa harkitsemaan metsäverotuksen kehittämistä ja tekemään sen suhteen ehdotuksensa. Ne koskevat, ellei nimenomaan toisin sanota, sekä tulo- ja omaisuus- että kunnallisverotusta ynnä viimeksi mainitun välityksellä myös kirkollisverotusta.

Komitean ehdotukset.

Pinta-alaverotuksen korjaamista tarkoittavat ehdotukset.

Metsämaan pinta-ala ja veroluokitus.

Toimenpiteet niiden virheiden ja puutteellisuuksien korjaamiseksi, mitkä metsämaiden pinta-aloissa ja tuottoluokituksessa eli — kuten komitea tämän ehdottaa nimitettäväksi (vrt. ss. 52—53) — veroluokituksessa on havaittu olevan, ovat, kuten edellä (s. 14) on mainittu, parhaillaan erään toisen valtion komitean harkittavina, ja aikanaan saataneen siltä taholta yksityiskohtaiset suunnitelmat. Metsäverotuksen uudistamiskomitean tiedossa ei ole, miltä pohjalta nämä suunnitelmat tulevat lähtemään, eikä myöskään, miten paljon niiden lopullinen valmistaminen vielä tulee viemään aikaa, koska komitean työ tiettävästi on vasta alussa. Sen varalta, että suunnitelmia tältä taholta vielä jouduttaisiin joitakin aikoja odottamaan, komitea pitää tarpeellisena tehdä eräitä ehdotuksia kiireellisimmiksi katsottaviksi toimenpiteiksi. Se on tällöin omaksunut sen kannan, että metsäverotuksen oikeudenmukainen ja tasapuolinen toimittaminen on yleiseltä kannalta ja varsinkin, koska siihen kytkeytyy myös valtion ja seurakuntien etuja, siksi tärkeä, ettei metsämaiden verotusmittausta ja -luokitusta voida pitää vain kuntien omana sisäisenä asiana. Näin ollen on myös muiden, kunnan ulkopuolella olevien verotusviranomaisten saatava siihen osaltaan vaikuttaa, siitäkkin huolimatta, että kuntien itsehallinto-oikeuttakin tällöin joudutaan jonkin verran rajoittamaan.

Lähtien siitä käsityksestään, että metsämaiden pinta-ala tiedoissa ei yleensä liene mainittavia eikä sellaisia samaan suuntaan johtavia virheellisyyksiä, joiden vuoksi maatilametsälöiden verotus kokonaisuudessaan yleensä muodostuisi liian alhaiseksi tai korkeaksi, komitea sivuuttaa tämän kysymyksen ilman erikoisia ehdotuksia. Metsämaiden veroluokituksia suoritettaessa ja entisiä luokituksia korjattaessa on epäilemättä mahdollista kiinnittää tähänkin seikkaan huomiota ja yksityistapauksissa saada ainakin huomattavat virheellisyydet korjatuiksi.

Kun on mahdollista, että ne toimenpiteet, joihin komitean metsämaiden veroluokitusta koskevien ehdotusten perusteella ehkä ryhdytään, alussa mainitun toisen komitean aikanaan valmistuvien, ehkä toiselle pohjalle rakentuvien menettelytapojen vuoksi tulevat jäämään väliaikaisiksi, ei komitean mielestä nyt ole syytä toimittaa vakiintuneen luokitusmenetelmän perinpohjaista muutosta. Nykyinen jako viiteen veroluokkaan on kyllä jäykkä ja kaavamainen, luokitusta suoritettaessa on samaan luokkaan pakotettava laadultaan sangen erilaisia metsämaita ja toimitetun luokitus työn tarkistaminen on usein vaikeata. Tällaisen pakkoluokkien tilalle voitaisiin edullisesti ottaa metsätalouden alalla jo täysin vakiintunut metsätyyppittäinen luokitustapa. Muodostamalla kukin metsätyyppi tai -tyyppiryhmä itsenäiseksi luokaksi saataisiin luokitus nykyistä luonnollisemmaksi ja tarkemmaksi, jolloin edellä viitatus kaltaiset epäkohdat suureksi osaksi välttyisivät. Siirtyminen nykyisestä luokitustavasta suorastaan metsätyyppittäin tapahtuvaan luokitukseen merkitsisi kuitenkin niin olennaista muutosta — mm. luokkien lukumäärä suurensi ja luokitus sekä luokkien verokuutioluvut (nyk. tuottoluvut) tulisivat kokonaan nykyisistä poikkeaviksi —, ettei se komitean mielestä nyt, ehkä vain väliaikaista toimenpidettä suunniteltaessa, ole tarkoitustaan vastaava, varsinkin kun se siirtymisvaiheen aikana saattaisi aiheuttaa paljon sekaannusta.

Mutta jo aiemmin on esitetty, että asetuksessa annetut luokitusohjeet, joiden mukaan metsämaiden jako eri veroluokkiin nykyisin tapahtuu, ovat vanhentuneet, puutteelliset ja liian epämääräiset. On myös mainittu, että niiden neuvojen ja lisäohjeiden varassa, joita varsinkin metsätieteellisen tutkimuslaitoksen taholta on luokitusten suorittajille pyritty antamaan, on voitu saada po. suhteessa melkoinen parannus aikaa. Nämä epäviralliset luokitusohjeet nojautuvat metsätyyppeihin, joiden hyvistä puolista luokituksen kannalta jo edellä huomautettiin. Komitea onkin vakuuttunut siitä, että tältä pohjalta lähtien voidaan luokitusohjeet saada oikealle tolalle, selviksi ja nykyistä metsätaloudellista käytäntöä vastaaviksi, edellyttäen että luokitus tusten suorittajat ovat metsätaloudellisen koulutuksen saaneita henkilöitä, joille metsätyyppi-jaoitus on selvillä.

Edellä olevan perusteella komitea ehdottaa, että metsämaiden veroluokittaisessa jaoituksessa toistaiseksi pysytään niissä luokituspuutteissa, jotka tammikuun 20. p:nä 1922 annettu, maalaiskuntain kunnallisverotusta koskeva asetus määrää, mutta että sanotun asetuksen sisältämät metsämaiden luokitusmääräykset tai -ohjeet korvataan uusilla, jotka pohjautuvat metsä-

talouden alalla käytettyyn, metsätyyppeihin perustuvaan luokitustapaan. Myös on nimenomaan määrättävä, millaiset maat on luettava metsäverotuksen ulkopuolelle jääviksi joutomaiksi.

Seuraavassa komitea esittää puheenjohtajansa, prof. Yrjö Ilves-salon komiteaa varten laatiman ehdotuksen uusiksi luokitusohjeiksi. Metsämaiden jako veroluokkiin perustuu siinä vv. 1936—38 suoritettun toisen valtakunnan metsien arvioinnin tuloksiin sekä osittain myös muihin uusimpiin kasvututkimuksiin. Luokitus on pyritty saamaan entisten luokkien puitteissa mahdollisimman yksinkertaiseksi ja täsmälliseksi mutta samalla metsätalouden alalla nykyisin yleisesti noudatettun käytännön mukaiseksi.

Metsämaat jaetaan verotusta varten seuraaviin viiteen veroluokkaan:

- I lk.* lehtomaat, lehtomaiset maat ja mustikkatyyppin maat;
- II lk.* puolukka- ja variksenmarja-puolukkatyyppien maat ynnä niihin kasvunsa puolesta verrattavat lehtokorvet;
- III lk.* kanerva-, variksenmarja-mustikka-, varpu-jäkälä- ja jäkälätyyppien sekä paksusammaltyyppin maat ynnä niihin kasvunsa puolesta verrattavat kangaskorvet;
- IV lk.* kasvullisiksi metsämaiksi luettavat: varsinaiset korvet, kangas-, korpi- ja paremmat isovarpuiset rämeet ynnä kallio- ja louhikkomaat;
- V lk.* huonokasvuisiksi metsämaiksi luettavat: korpi-, räme-, kallio-, louhikko- ja tunturimaat.

Metsämaan poikkeuksellinen kiviperäisyys ja soistuminen siinä mitassa, että maan kasvukyky niiden johdosta on selvästi ja huomattavasti normaalia heikompi, aiheuttavat metsämaan siirtämisen luokkaa alemmaksi, kuin mihin se muutoin luettaisiin. IV:n ja V:n luokan eron ratkaisee luontainen kasvukyky.

Joutomaita, joiksi luetaan metsää tuottamattomat kiviperäiset ja vesiperäiset maat, avo- ja pensaikkotunturit sekä avohietikot, ja jotka luonnostaan ovat aivan puuttomia tai kasvavat vain siellä täällä joitakin yksinäisiä, kehoja puita tai pensasmaista puustoa, ei sisällytetä metsämaiden luokitukseen.

Kun soistuneiden metsämaiden ja soiden ojituksia, joiden ansiosta maan kasvukyky aivan olennaisesti voi kohota, varsinkin viime aikoina on maassamme huomattavan runsaasti toimitettu ja kun näitä töitä vastaisuudessa tullaan jatkamaan ehkä entistäkin suuremmassa mitta-

kaavassa, on lainsäädännössä määriteltävä ojituksen aiheuttama luokituksen kohottamisvaihe, milloin ts. täten käsitelty maa-alue on verotuksessa siirrettävä toiseen, lisääntyntä kasvua vastaavaan luokkaan. Ojitustavasta, maan laadusta, paikalla kasvavasta puustosta, metsittämismenetelmästä ja monista muista seikoista riippuen tulokset suoritettusta työstä ilmenevät toisinaan verraten nopeasti, toisinaan taas vasta monien vuosien, ehkä vuosikymmenien kuluttua. Aina ei kasvusuhteissa edes tapahdu niin suurta paranemista, että se edellyttäisi alueen siirtämisen korkeampaan luokkaan, ja toisinaan ojituksen tarkoituksena ei olekaan kasvukyvyyn lisääminen vaan nykyisen säilyttäminen (esim. suojeleujitukset). Puheena olevien toimenpiteiden tarkoituksena ja tulokset ovat siis varsin vaihtelevat, eikä kaikkiin yksityistapauksiin soveltuvia luokitusmääräyksiä voitane saada aikaan, ellei säädetä, että po. alueet on aika ajoin ammattimiehen tarkastettava. Tällainen tehtävä olisi kuitenkin niin suuriton, että sen tarkoituksenmukaisuutta voidaan hyvin syin epäillä. Komitean mielestä olisikin toimittava laajemmissa puitteissa.

Komitea ehdottaa, että ojitettut alueet, joiden ojitamisen nimenomaisena tarkoituksena on alueen metsänkasvukyvyyn lisääminen, pysytetään entisessä veroluokassaan tai — joutomaista puheen ollen — luokituksen ulkopuolella niin pitkän ajan, että sen kuluessa kasvusuhteissa keskimäärin arvostellen tapahtuu olennaista parantumista. Tällaiseksi odotusajaksi ehdotetaan Keski-Pohjanmaan, Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan sekä Lapin metsänhoitolautakuntien toimintapiireissä 15 vuotta sekä muualla valtakunnassa 10 vuotta, nämä vuosimäärät luettuina siitä vuodesta, jolloin varsinainen ojitustyö on loppuun suoritettu. Näiden vuosien kuluttua verotuslautakunnan tulee harkita, asiantuntija-apua käytettyään, onko ojitettu alue, varsinkin aukea suo, jo tällöin siirrettävä korkeampaan luokkaan ja mihin luokkaan se, parantunut kasvukyky huomioon ottaen, silloin on siirrettävä. Sen laatuiset toimenpiteet kuin suojeleujitukset eivät aiheuta luokitukseen mitään muutoksia. Verovelvollisen on kunnallisessa tuloilmoituksessaan sekä tulo- ja omaisuusverotusta varten tehtävässä veroilmoituksessaan annettava tieto po. toimenpiteiden suorittamisesta sekä siitä maa-alasta, jota ne koskevat.

Ne alueet, joilla edellä olevan mukaisesti ehdotetaan noudatettavaksi erilaisia odotusaikoja, ovat samat kuin metsänparannuslain nojalla myönnettyjen lainojen kuoletuksia ja korkoja koskevien vapaa-

vuosien suhteen. — Odotusaika on ehdotettu niin pitkäksi kuin 10 ja 15 vuodeksi paitsi sen vuoksi, että sinä aikana kasvukyky useimmissa tapauksissa on jo ennättänyt tuntuvasti parantua, myös sen vuoksi, että siten myönnetään kansantaloudellisesti toivottavien ja edullisten mutta yksityistaloudellisesti usein verraten kannattamattomien metsäojitustöiden suorittajille määräaikainen verohelpotus. — Saman tapaisiin palkitseviin verohelpotuksiin ovat epäilemättä oikeutettuja myös metsän kylvöjen ja istutusten toimittajat eräissä tapauksissa; niistä tekee komitea jäljempänä ehdotuksensa.

Nykyisen lainsäädännön puitteissa ei ole pidetty välttämättömänä yksityiskohtaisen, „paikan päällä” tehtävän metsämaiden veroluokituksen suorittamista, vaan lakia on tässä kohden tulkittu siten, että kunnat ovat itse saaneet määrätä luokituksen suorittavan. Tällöin on jouduttu siihen, että varsinainen luokitus on monissa kunnissa jätetty kokonaan tekemättä ja käytetty jonkinlaisia harkinnanvaraisesti joko koko kunnalle yleisesti tai kullekin tilalle erikseen määrättyjä keskimääräisiä luokkia. Tällaisia suuripiirteisiä menettelytapoja ei komitean käsityksen mukaan enää nykyisin saisi hyväksyä käytettäväksi, koska ne ovat mielivaltaisia ja omiaan johtamaan verotuksen epätasaisuuksiin sekä eri metsänomistajien että — sikäli kuin on kysymys tulo- ja omaisuusverosta — eri kuntien kesken, ja koska metsämaiden laatu täten menetellen on yleisesti tullut arvioiduksi liian alhaiseksi, vaan

metsämaiden veroluokituksen yksityiskohtainen suorittaminen on tehtävä jokaisessa kunnassa pakolliseksi. Kunnissa, joissa metsämaat tosin on luokitettu mutta joissa työn tulos edempänä tehtävään ehdotukseen sisältyvän metsäverotuksen tarkastajan arvioinnin mukaan on epäluotettava, voi lääninhallitus, sanotun tarkastajan esityksestä, määrätä luokituksen uudistettavaksi. Sääntönä on pidettävä, että luokitus tapahtuu koko kunnan metsäalueella toimitettavan yhtenäisen toimituksen puitteissa, jolloin saadaan jonkinlaiset takeet luokituksen yhdenmukaisuudesta ainakin saman kunnan alueella. Luotettavia, pätevien metsäammattimiesten valmistamien metsätalousasiakirjojen sisältämiä luokitusta koskevia tietoja on kuitenkin saatava käyttää hyväksi luokitustoimitusten helpottamiseksi ja niistä aiheutuvien kustannusten alentamiseksi.

Metsämaiden veroluokituksessa ilmenneiden virheiden ja puutteellisuuksien suurimpana syynä voitaneen pitää sitä, että luokitusten suorittajat sangen useissa tapauksissa ovat olleet tehtäväänsä pätevämpiä. Sivulla 16 oleva asetelma antaa tästä valaisevan kuvan.

Jos luokittaja-kysymys onnistutaan ratkaisemaan tarkoituksemukaisella tavalla, se merkitsee epäilemättä huomattavaa edistysaskelta metsäverotuksen käytännöllisessä toimeenpanossa.

Komitean käsityksen mukaan ei verotuksen kannalta niin tärkeää tehtävää kuin koko kunnan metsämaiden luokitusta voida jättää muiden kuin siihen täysin pätevien ja varta vasten koulutettujen, korkeimman metsätaloudellisen ammattisivistyksen saaneiden henkilöiden suorittavaksi. Sinäkin tapauksessa, että kunnan kaikkien maiden verotusmittaus ja -luokitus toimitetaan samalla kerralla, on metsämaiden veroluokitus jätettävä tällaisen ammattimiehen tehtäväksi. On myös vaadittava, että luokittaja voi toimia täysin itsenäisesti ja joka suhteessa oman harkintansa mukaan, ratkaisuihinsa kulloisestakin työnantajastaan riippumattomana. Tämän vuoksi on välttämätöntä, ettei hän toimeentulonsa puolesta ole riippuvainen enemmän tai vähemmän satunnaisesta luokitustehtävien saamisesta, vaan että hänen asemansa sopivalla tavalla vakiinnutetaan taaten hänelle mahdollisuus jatkuvasti suorittaa luokituksia tai tilapäisesti niiden puutteessa muuta hänelle sopivaa ammattityötä.

Ei kuitenkaan voida pitää tarkoituksenmukaisena, että tällaiset metsänhoitaja-luokittajat henkilökohtaisesti suorittavat kaiken luokitustyön, vaan heille olisi varattava mahdollisuus apulaisten käyttöön. Kun nämä apulaiset joutuisivat työskentelemään verraten itsenäisesti, joskin luonnollisesti metsänhoitajan valvonnassa ja vastuulla, olisi myös heiltä vaadittava paitsi tehtävään riittäviä pohjatietoja, mieluiten metsätalonjohtajakoulutus, seuraavassa ehdotettavan luokittajatutkinnon suorittaminen.

Luokittaja-kysymyksen suhteen komitean ehdotukset ovat seuraavat:

Metsämaiden luokitustyön suorittajiksi on periaatteessa hyväksyttävä ainoastaan korkeimman metsätaloudellisen koulutuksen saaneita henkilöitä, joilla on seuraavassa ehdotettava lisäkoulutus, tai on luokitukset tehtävä tällaisen henkilön vastuulla ja valvonnassa. Luokittaja-apulaisten on omattava riittävät metsäalan ammattitiedot sekä myöskin saatava vasta mainittu lisäkoulutus.

Luokittajiksi sekä heidän apulaiksikseen aikovien perehdyttämiseksi tehtävään sekä heidän käsitystensä ja toimintansa yhdenmukaistamiseksi on järjestettävä alan asiantuntijain ohjaamia koulutuskursseja, joiden ohjelma käsittää osaksi tietopuolista opetusta, osaksi käytännöllistä luokitusharjoittelua, metsänhoitaja-luokittajille laajempaan ja perusteellisempaan, luokittaja-

apulaisille suppeampana. Hyväksytyt luokittajatutkinnon suorittaneille annetaan valtuuskirja, joka oikeuttaa asianomaisen toimimaan luokittajana. Kurseja on järjestettävä sikäli kuin tarvetta siihen ilmaantuu. Niistä aiheutuvat verraten vähäiset kustannukset suoritetaan valtion varoista.

Metsänhoitaja-luokittajat on asetettava metsänhoitolautakuntien toimihenkilöiksi. Metsänhoitolautakuntiin on pyrittävä kiinnittämään myöskin po. erikoiskoulutuksen saaneita metsätyönjohtajia, jolloin riittävä luokitustyövoima aina on käytävissä.

Anomuksesta, jonka valtiovarainministeriö seuraavassa kohdassa mainittavaa metsäverotuksen tarkastajaa kuultuaan ratkaisee, voidaan luokittajan valtuudet poikkeustapauksessa myöntää myös muille henkilöille, joilla on sellainen pätevyys tehtävään kuin edellä esitetyt ehdotukset tarkoittavat.

Valtiovarainministeriö voi myös metsäverotuksen tarkastajan esityksestä peruuttaa luokittajalle annetun valtuuskirjan, ellei tämä osoittaudu tehtävään kelvolliseksi.

Vaikka luokittajat esitetyn mukaisesti yleensä joutuisivatkin työskentelemään metsänhoitolautakuntien valvonnan alaisina ja tavallaan virkamiehen vastuulla, ei komitean mielestä kuitenkaan olisi tyydyttävä niihin takeisiin, jotka nämä seikat luokituksen oikeellisuudesta ja yhtenäisyydestä antavat. Kaikesta huolimatta saattavat eri henkilöiden suorittamat luokitukset poiketa toisistaan huomattavastikin, jonka vuoksi heidän työnsä jatkuvan, puolueettoman ja yhtenäisen tarkastuksen välttämättömyys on ilmeinen. Luokitusta ei olisi otettava verotuksessa käytettäväksi ennen, kun se on riittävin pistokein tarkastettu ja tarkastuksen perusteella hyväksytty.

Tämän vuoksi olisi asetettava virkamiehen asemassa oleva ja vastuulla toimiva metsäverotuksen tarkastaja, jonka toimipaikkana olisi metsätieteellinen tutkimuslaitos. Asianmukaisempi tähän tarkoitukseen olisi epäilemättä jokin hallinnollinen virasto, koska tarkastajalla silloin ilman erikoistoimenpiteitä olisi hallinnollinen toimeenpanovalta, mutta sopivaa virastoa ei komitean käsityksen mukaan nykyisin ole olemassa. Metsähallitustahan ei tärkeänä asianosaisena voida ottaa tässä huomioon. Jos suunniteltu verohallitus tulee perustetuksi, olisi metsäverotusta koskevien yleisten kysymysten hoitaminen keskitettävä ja myös metsäverotuksen tarkastaja sijoitettava sinne. Luonnollista on, että metsäverotuksen tarkastajan tulee olla asiaan täysin perehtynyt metsäammattimies. Jotta tällainen henkilö tehtävään voitaisiin kiinnittää ja jotta viran haltijaa ei tavan takaa joutuisi vaihtamaan, olisi hänet asetettava kyllin korkeaan palkkausluokkaan.

Paitsi luokitusten tarkastaminen kuuluisi hänen tehtäviinsä myös kaikkien muiden metsäverotusta koskevien yleisten kysymysten hoitaminen, kuten vyöhykejakojen silmällä pito, verotusviranomaisille vuosittain annettavien verokuutiometrin (nyk. tuottokuutiometrin) hintoja koskevien lausuntojen laatiminen sekä tätä varten tarvittavien perusteiden hankkiminen, verovalitusasioita koskevien lausuntojen antaminen, tarpeellisten tilastojen laatiminen jne. Luokitustarkastusten suorittamista varten hänelle olisi osoitettava riittävät varat matkustamiseen sekä apulaisten käyttöön. — Edellä sanottua täsmentäen

komitea ehdottaa, että metsätieteelliseen tutkimuslaitokseen asetetaan metsäverotuksen tarkastaja, jonka valtioneuvosto metsätieteellisen tutkimuslaitoksen ehdollepanosta nimittää ja jonka tehtäviin muun ohella kuuluu veroluokitusten tarkastaminen ja ehdotuksen tekeminen lääninhallituksille niiden hyväksymisestä ja käytäntöön ottamisesta. Tässä tehtävässään hänellä on oikeus käyttää päteviä apulaisia, joiden työskentely supistuu lähinnä kesäkausina suoritettaviin luokitustarkastuksiin ja siinä yhteydessä esiin tuleviin tehtäviin. Metsäverotuksen tarkastaja on hänen työnsä laatuun ja vastuullisuuteen katsoen asetettava VI palkkausluokkaan.

Luokitusten vahvistaminen ja käytäntöön hyväksyminen on lääninhallituksen asiana. Sen päätökset voidaan kuitenkin, jos joku asianosainen katsoo siihen olevan aihetta ja esittää valituksen tueksi riittävät perustelut, saattaa valtiovarainministeriön ratkaistaviksi.

Edellä tehtyjä ehdotuksia koskevien lähempien suunnitelmien laatimiseksi olisi tarpeen tilasto, joka selvittäisi edessä olevan työn laajuuden, siihen tarvittavan työvoiman määrän, sen vaatimat kustannukset sekä luokitusten kiireellisyysjärjestyksen eri kunnissa. Komitean tiedossa on, että metsätieteellisen tutkimuslaitoksen toimesta on valtiovarainministeriön tarkoitukseen myöntämällä varoilla useita vuosia sitten kerätty aineisto, joka osaltaan voi näitä kysymyksiä valaista. Tämä aineisto on kuitenkin jossain määrin vanhentuneena täydentämisen tarpeessa ja edellyttää huomattavan lisätyön ollakseen riittävä kysymyksessä olevien suunnittelujen pohjaksi. Tämän työn voisi parhaiten suorittaa metsätieteellinen tutkimuslaitos.

Komitea ehdottaa, että metsätieteellisen tutkimuslaitoksen tehtäväksi annetaan laitoksella nykyisin olemassa olevaa tilastoa pohjana käyttäen kiireellisesti valmistaa tilasto metsämaiden veroluokituksista eri kunnissa tällä hetkellä niitä seikkoja silmällä pitäen, joihin edellisessä on viitattu.

Olisi kuitenkin välttämätöntä voida jo tässä vaiheessa muodostaa edes summittainen käsitys niistä kustannuksista, mitä ehdotettu luokitusten tarkastus, tarpeelliseksi osoittautuva luokitusten uudistaminen sekä ilman varsinaista luokitusta jääneiden kuntien metsämaiden luokitukset tulisivat vaatimaan. Jos oletetaan, että työhön voitaisiin sijoittaa 20 metsänhoitaja-luokittajaa, joilla kullakin olisi kaksi apulaista, sekä että luokitusvaavutus, välttämättömät kartoitus-työt huomioon ottaen, luokittajaa ja vuotta kohden olisi 10 000 ha, mihinkä määrään luokittajat varmastikin voivat päästä, saataisiin vuodessa luokitetuksi 600 000 ha. Jos edelleen luokituspalkkioksi edellytettäisiin 1: 50 hehtaaria kohden, mikä nykyisen palkkatason mukaan tuntuu kohtuulliselta, nousisivat luokituskustannukset, kun mukaan lasketaan metsäverotuksen tarkastajan palkka, luokituskurssien kustannukset ja erilaiset muut menot, vuotta kohden pyöreästi 1 milj. markkaan. Kun edellä mainitut pinta-alaluvut merkitsevät keskimäärin n. 20 kunnan metsämaiden luokitusta, jakaantuisi mainittu 1 milj. mk:n määrä n. 20 kunnan osalle ja olisi siis n. 50 000 mk kuntaa kohden.

Nykyisen lainsäädännön puitteissa valtio on velvollinen suorittamaan korvauksen kunnan hankkimien pinta-aloja ja luokituksia koskevien tietojen käyttämisestä tulo- ja omaisuusverotuksen pohjana. Käytännössä tämä on tapahtunut kunnille anomuksesta verotusmittausten ja -luokitusten toimittamiseksi annettujen avustusten muodossa, joiden määrä on ollut hyvin vaihteleva. Komitean mielestä on syytä määrittellä kustannusten jako selvemmin ja yksityiskohtaisemmin. Kuitenkaan ei näytä tarpeelliselta eikä asianmukaiseltakaan määrätä kunnan ja valtion osuuksia aivan kiinteästi, koska on mahdollista, että joissakin tapauksissa luokituksen suorittamisen taloudellisena edellytyksenä on, että valtio tavallista suuremmassa mitassa osallistuu kustannuksiin. Näin ollen

komitea ehdottaa, että luokituksen toimittamisesta aiheutuvat kustannukset säännönmukaisesti jaetaan tasan valtion ja kunnan kesken. Valtiovarainministeriölle osoitetun anomuksen perusteella voidaan valtion osuus kuitenkin harkinnan mukaan korottaa. Luokituspalkkion suorittaa luokittajalle aluksi kunta veloittaen sitten valtiolta sille kuuluvan osuuden.

Verovyöhykejako.

Niitä perusteita kunnan metsien jakamiseksi verovyöhykkeisiin, jotka maalaiskuntain kunnallisverotusta koskevan asetuksen 3. § sisältää, ei komitean käsityksen mukaan nykyisin enää voida pitää ajan-

mukaisina eikä käytäntöön soveltuvina. Joitakin harvoja poikkeustapauksia lukuun ottamatta saadaan nykyisin kaikista maan metsistä kaupaksi paitsi tukkipuut myös kuusipaperipuut ja yleisesti mänty-pinotavara. Halkojen myyntimahdollisuudet ovat vaihtelevammat. Markkinointimahdollisuutta ei näin ollen voida katsoa sopivaksi vyöhykejaoittelun lähtökohdaksi. Kun vyöhykkeiden tehtävänä on metsien vaihtelevasta asemasta johtuva puun ja eri puutavara-lajien kantohintojen erilaisuuden huomioon ottaminen verotettavia metsätuloja laskettaessa, on vyöhykkeiden erottelun perustaksi laissa määrättävä verokuutiometrin hinta ja ne eroavaisuudet, jotka siinä eri olosuhteissa ovat todettavissa. Tämä menettelytapa ottaa saman aikaisesti huomioon sekä puutavaran hinnan että sen markkinointimahdollisuudet ja merkitsee itse asiassa vain asetuksen määräyksistä poikkeavan nykyisen käytännön hyväksymistä lainsäädännölliseksi periaatteeksi.

Kun kunnan metsämaiden verovyöhykkeittäistä jakoa ryhdytään toimittamaan, on ensimmäiseksi selvitettävä kunnan alueella ehkä olevien useampien eri menekki- ja käyttöpaikkojen eritaisuus kantohintojen kannalta. Puutavaran kysynnän, kuljetusreittien kustannustason, menekin suuntautumisen ja monien muiden syiden vuoksi nämä eri paikat — sellaiset kuin puuta suuressa määrässä käyttävät asutus- ja muut kulutuskeskukset, teollisuuslaitokset, rautatien lastauspaikat, satamat, uittoväylät ja puutavaran autokuljetukseen yleisesti käytetyt maantiet tai niiden eri etäisyyksillä olevat osat — saattavat po. suhteessa poiketa toisistaan siksi paljon, että ne täytyy katsoa eri vyöhykkeisiin kuuluviksi ja muu vyöhykejaoittelu suorittaa tämän ensiasteisen ryhmittelyn pohjalla.

Täten määritellyissä puitteissa aiheuttaa puutavaran kantohinnan erilaisuuden lähinnä puutavaran hevosajomatkan vaihteleva pituus metsästä menekki- tai käyttöpaikkaan. Teko- ja yleiskustannukset sitä vastoin vaihtelevat näin suppeilla alueilla yleensä vain verraten vähän. Monilla paikallisilla olosuhteilla, joista hieman edempänä tulee puhe, taas voi olla ratkaisevakin merkitys vyöhykkeiden erottelun, varsinkin niiden laajuuden kannalta. — Selvitellessään asiaa keskimääräisten ajotaksojen perusteella metsätieteellinen tutkimuslaitos on päätenyt seuraavanlaiseen, lähinnä Suomen eteläpuoliskoja koskevaan ja maan tässä osassa nykyisin ehkä yleisimmän käytännössä olevaan vyöhykejakoon.

1. vyöhyke: alle 4 km:n ajomatalla olevat metsät;
2. " 4—8 " " " "
3. " yli 8 " " " "

Jos menekkipaikkana on sivu-uittoväylä tai maantie, on ao. vyöhyke tehty tuntuvasti suppeammaksi, millä on pyritty tasoittamaan uittaen tai maanteitse tapahtuvasta kaukokuljetuksesta johtuvia kustannuksia. — Esitetyt luvut tarkoittavat todellista ajomatkaa eivätkä siis suoraa etäisyyttä „linnuntietä” laskettuna.

Tällä pohjalla muodostetut vyöhykejaot ovat osoittautuneet varsin käyttökelpoisiksi ja oikeudenmukaisiksi, ja komitean mielestä mainitut kilometriluvut olisivatkin asetettava asiaa koskeviksi yleisiksi perusteiksi. Käytännöllisessä puutavaran ajotoiminnassa niillä ei tietenkään ole mitään erityistä merkitystä, koska ajotaksat kohoavat suoraviivaisesti täysin tai puolin kilometrein, ja ne onkin määritelty harkinnan perusteella lähinnä vain verotuksen tarkoituksiperiä varten.

Selvää on lisäksi, että ne muodostavat vain vyöhykejaon peruskaavan, jota paikallisten olosuhteiden mukaan on muokattava. Niinpä mm. Pohjois-Suomessa, missä kaikki toiminta on suuripiirteisempää kuin etelässä, on yleisesti ja hyvin syin käytetty jonkin verran edellä sanottuja laajempia vyöhykkeitä. Toisin paikoin eteläisimmässä ja lounaisessa Suomessa ovat taas suunnilleen kilometriä suppeammat vyöhykkeet osoittautuneet tarkoituksenmukaisiksi. Ratkaisuihin tärkeällä tavalla vaikuttavina seikkoina on mainittava mm. ajomatkan vaihtelevat maastovaikeudet. Työpäivän kuluessa mahdollisten ajokerrojen lukumäärä saattaa joissakin tapauksissa antaa aiheen peruskaavan mukaisten kilometrilukujen muuttamiseen, mutta yleistä merkitystä tällä seikalla ei liene, koska siellä, missä metsätoita säännöllisesti laajassa mitassa suoritetaan, ajomiehet ovat tottuneet järjestämään työnsä siten, ettei tarpeettomia hukka-aikoja synny.

Aiemmin on jo huomautettu niistä vaikeuksista, joita toisinaan varsinkin teollisuuslaitosten ympäristöille muodostuneet, tavanomaisista hinnanmuodostuksen tekijöistä riippumattomat omituiset hinta-alueet vyöhykejaoittelulle asettavat. Tässä yhteydessä viitattakoon myös tapauksiin, joissa ajomatkan pituudella on vain aivan vähäinen vaikutus puutavaran hintaan tai se on kokonaan merkitystä vailla. Tällaiset tapaukset, joissa siis puutavaran hinta sinänsä muodostaa vyöhykejaoittelun pohjan, tulevat kysymykseen erikoisesti suurempien asutuskeskusten ympärillä, missä puutavaralla ja varsinkin poltto- puulla on hyvä menekki.

Paitsi kunnan sisäisiin olosuhteisiin on vyöhykkeitä eroteltaessa kiinnitettävä huomiota myös eräisiin ulkopuolisiin tekijöihin. Varsinkin on huolehdittava, että vierekkäin sijaitsevien kuntien raja-alueiden verovyöhykkeet ovat oikeassa ja järkipärisessä suhteessa toisiinsa.

Yksityiskohtaisia määräyksiä verovyöhykkeiden käytännöllisestä muodostamisesta ei lainsäädännössä tietenkään voida antaa, vaan asia

on ratkaistava kunkin kunnan puitteissa erikseen. Joka tapauksessa on ilmeistä, että kovin paljon ei esitetyistä keskiarvoisista luvuista ole syytä poiketa.

Erikoisen merkille pantavaa on, että verokuutiometrin hinnat eri vyöhykkeitä varten on määrättävä huomioon ottaen todelliset puutavaran hinnat ja ajotaksat, joten hintojen ero voi vuosittain tuntuvastikin vaihdella. Tämä näkökohta tulee tarkemmin esille edempänä.

Esitetyn perusteella komitea ehdottaa, että metsäverotuslainsäädäntö verovyöhykkeiden erottelun perusteita koskevalta osaltaan muutetaan siten, että vyöhykkeet määritellään eri menekki- tai käyttöpaikoissa vallitsevan hintatason sekä niistä lasketun puutavaran hevosajomatkan pituuden mukaan rajoittaen eri vyöhykkeet siten kuin edellä esitetyt keskimääräiset luvut osoittavat, samalla ottaen huomioon paikalliset olosuhteet, joiden mukaan näitä keskimääräisiä lukuja on muutettava. Tällaisten käytännöllisessä verotustyössä käyttökelpoisten määräysten kautta vyöhykejako kytkeytyy siihen komitean oikeaksi katsomaan periaatteeseen, että vyöhykkeitten erottelun perustana on oleva verokuutiometrin hinta.

Sen jälkeen kun metsätieteellisen tutkimuslaitoksen suorittaman, kuntien metsämaiden verovyöhykkeitä koskevan selvittelyn tuloksia yhä yleisemmin on alettu soveltaa käytäntöön, voidaan komitean mielestä katsoa, että verotuslainsäädännön tarkoitus epäajanmukaisiksi käyneistä vyöhykejaoituksen perusteista huolimatta on tältä osaltaan käytännössä nykyisin verraten tyydyttävästi saavutettu. Vyöhykkeet lienevät yleensä asiallisesti oikealla pohjalla, joskin joissakin kunnissa tässä suhteessa sekä useissa kunnissa vyöhykkeiden käytännöllisessä erottelussa vielä on toivomisen varaa. Näissä kunnissa olisi välttämättömiin korjauksiin pikaisesti ryhdyttävä.

Jos kunnan alue tarkkojen tutkimusten ja huolellisen harkinnan jälkeen on kerran vyöhykkeisiin jaettu, ei niiden rajoja luonteeltaan satunnaisten menekki- tai hintavaihteluiden tai ajotaksoissa tapahtuneiden muutosten vuoksi ole ruvettava siirtelemään. Sitä vastoin pysyvät taloudellisten olojen muutokset ja jatkuvasti vaikuttavat erilaiset taloudelliset toimenpiteet, kuten teollisuuslaitosten perustaminen, rauta- ja maanteiden rakentaminen, uitto-olojen kehittäminen jms. puutavaran menekkiin ja hintaan vaikuttavat tekijät, voivat antaa aiheita ennen jakamattoman kunnan alueen verovyöhykkeittäiseen jakoon tai entisten vyöhykerajojen siirtoon. Vyöhykekysymystä on tämän tapaisten seikkojen valossa vuosittain harkittava.

Vyöhykkeiden määräämisessä käytettyjen periaatteiden ja menetelmien yhtenäisyyden säilyttämiseksi komitea edelleen pitää tarpeellisenä, että silloin tällöin, ehkä kerran 10 vuodessa, suoritetaan vyöhykejakojen tarkistus. Metsäverotuksen tarkastajan johdolla olisi tällöin tutkittava kaikkien kuntien vyöhykejaot ja saatujen selvitysten perusteella tehtävä ehdotukset välttämättömiksi katsottaviksi muutoksiksi.

Komitea lausuu toivomuksen, että verotuslautakunnat entistä enemmän kiinnittäisivät huomiota kunnan metsämaiden vyöhykkeittäiseen jakoon ja entistä huolellisemmin seuraisivat niiden tekijäin kehitystä, jotka ovat tältä kannalta merkityksellisiä. Lisäksi se ehdottaa, että yleensä 10 vuoden väliajoin toimitetaan maan kaikkien kuntien vyöhykejaon tarkistus. Ne korjaukset ja muutokset, jotka metsäverotuksen tarkastaja tämän tutkimuksen perusteella ehdottaa, on kuntien verotuslautakuntien otettava huomioon, elleivät ne pätevin perusteluin voi näyttää niitä asiattomiksi. Ratkaisuvälillä tässä asiassa on lääninhallituksella.

Verokuutiometri ja sen rakenne.

Tilavuusyksikköä, jolla pinta-alaverotuksen alaiseksi joutuva puumäärä mitataan, komitea ehdottaa nimitettäväksi verokuutiometriksi, mitä sanaa jo edellä on käytettykin. Nykyisessä käytännössä sitä vastaa sana tuottokuutiometri.

Sytä viimeksi mainitun sanan hylkäämiseen ja sen korvaamiseen toisella on ollut useitakin. Painavimpia näistä on se, että kysymyksessä oleva käsite on komitean ehdottamassa muodossa asialliselta sisältykseltään entisestään tuntuvasti muuttunut, kuten vähän edempänä tarkemmin käy ilmi, ja tällöin joutunut kauemmaksi metsän tuotosta ja kasvusta, pysyen kuitenkin niissä edelleenkin kiinni. Tuotto- tai kasvu-sanan yhdistäminen verotettavan puukuutiometrin nimeen ei siten enää sitten, jos komitean edellä viitattu ehdotus hyväksytään, ole asiallista, vaan se saattaa päin vastoin olla käsitteellisesti harhaan johtava. Nykyistä metsäverotusmenetelmää arvosteltaessa on edelleen korostettu, kuten jo aiemmin on esitetty, että kasvu (tuotto), joka on biologinen ilmiö, ei kelpaa puhtaasti teknillis-taloudelliseen käsitte maailmaan, mihin verotus kuuluu. Kun näet kasvu (tuotto) verotettavien metsätulojen laskemiseksi on jaettava puutavaralajeihin, syntyvä sekäkäsite, jota vastaan helposti voidaan esittää ainakin teoreettisia

muistutuksia. Verokuutiometrin käsite sitä vastoin voidaan määritellä itsenäisesti, jo olemassa olevista tunnetuista käsitteistä riippumatta, sekä tarkoituksenmukaiseksi katsottavalla tavalla. Kun se lisäksi on luotu nimenomaan verotusta varten, voitaneen nimitystä verokuutiometri — tai verotuskuutiometri, komitea katsoo edellisen sen lyhyden tähden paremmaksi — pitää perusteltuna.

Esitetyillä syillä ehdotetaan muutettaviksi myös kaikki ne pinta-alaverotuksen yhteydessä kysymykseen tulevat nimitykset, jotka tavalla tai toisella johtuvat verokuutiometri-sanasta.

Verokuutiometrin tärkein ominaisuus verotuksen kannalta on sen rakenne, josta, vaikka sen tunteminen on verotettavien metsätulojen laskemiseksi välttämätöntä, ei verotuslainsäädännössä ole minäänlaista mainintaa tai määrittelyä. Sellaista lainsäädännöllistä epätasällisyyttä ja siitä aiheutuvaa mielivallan mahdollisuutta, mikä tähän asiain tilaan sisältyy, ei komitean mielestä voida hyväksyä, vaan verokuutiometrin määrittelmä ja rakenteen periaatteet on lainsäädännössä lausuttava.

Verokuutiometrin rakenteesta voidaan ensimmäiseksi ottaa esiin mittayksikön tarkempi määrittely. Tilavuudeltaan verokuutiometri on, kuten nimestäkin ilmenee, kuutiometrin suuruinen. Sen sisältämä puumäärä on käsitettävä kiinteämittaisena, koska eri puutavaralajien erilaisia mittayksiköitä ei muutoin saada yhteismitallisiksi. Mutta käytännöllistä verotustyötä varten ne eri puutavaralajien erät, jotka yhteensä muodostavat verokuutiometrin, on ilmaistava yleisesti käytetyissä mittayksiköissä.

Toiseksi on määriteltävä, mikä ja millainen puu on luettava verokuutiometriin kuuluvaksi ja mikä on jäävä sen ulkopuolelle. Komitean mielestä on tällöin ensinnäkin rajoitettava runkopuuhun, kuten tähän astisessakin verotuksessa. Oksat, havut ym. runkopuuhun kuulumattomat metsän puutuotteet, joista saadut tulot tosin toisinaan voivat olla melkoiisikin, eivät sovellu komitean ehdottamaan verokuutioluku-käsitteeseen, mistä tulee puhe edempänä. Tältä pohjalta lähtien voitaneen yleiseksi periaatteeksi p. suhteessa hyväksyä, että verokuutiometriin kuuluvat ne runkopuuerät, jotka säännönmukaisesti käytetään tai voidaan käyttää hyväksi tai jotka välittömästi tai välillisesti vaikuttavat puutavaran ja siten verokuutiometrin hintaan. Muut kysymykseen tulevat erät jäävät siis sen ulkopuolelle. Verokuutiometrin muodostavat näin ollen varsinainen käyttöpuu sekä ns. tähdet, joilla tässä tarkoitetaan varsinaisia hakkuutähteitä (latva, tyveys, katkomispätkät) sekä järeän puun todellisen ja teknillisen kuutiomäärän eroa. Yleisesti luetaan hakkuutähteisiin myös kanto, mutta kun sen käyttö on verraten satunnaista ja kun se ei millään tavalla

vaikuta itse käyttöpuun hintaan, se ehdotetaan jätettäväksi verokuutiometrin ulkopuolelle. Puun kuorta ei lueta puuaineeseen ja jätetään siis huomioon ottamatta. Siihen puumäärään, mikä metsästä luontaista tietä poistuu eikä siis tule taloudellisessa mielessä hyödyksi käytetyksi, ei verotus ulotu. Puutavaran kokonaiskäyttömäärään sisältyvät uittohäviöt syntyvät vasta varsinaisen metsätalouden ulkopuolella eivätkä siten ainakaan suoranaisesti koske metsänomistajia. Näin ollen ne voidaan ajatella käyttöpuuhun eikä tähde-eriin sisältyviksi.

Verokuutiometrin rakenteessa on kuitenkin kaikkein tärkeintä sen puutavaralajeittainen kokoonpano. Tässä suhteessa on käytettävissä lähinnä kolme seuraavassa esitettävää lähtökohtaa.

1. Metsien nykyisen todellisen puuston jakaantuminen eri puutavaralajien kesken. Lähinnä tämän periaatteen mukaan on verokuutiometri rakennettu niitä laskelmia varten, joiden avulla metsätieteellinen tutkimuslaitos on verotusviranomaisille antamissaan lausunnoissa verokuutiometrin hinnan määrännyt ja jota vastaava kokoonpano on esitetty edellä s. 21. Sen perustana olevat tiedot on saatu ensimmäisen valtakunnan metsien arvioinnin tuloksista. Vv. 1936—38 suoritettu toinen arviointi antaa kuutiometrille jonkin verran toisenlaisen kokoonpanon. Metsien laadusta riippuen se maan eri osissa on huomattavasti erilainen; niinpä tukkipuun osuus koko maan kaikkien metsien puuston kuutiometrissä vaihtelee päävesistöalueittain tarkastellen 3.7 j³:sta 8.2 j³:aan.

2. Todellisen hakkuun tai käytön rakenne. Hakkuu ei kohdistu kaikkiin puuston järeysluokkiin samalla tavalla, vaan hakattaviksi joutuvat uudistushakkausissa pääasiallisesti järeät puut ja harvennushakkausissa ensi sijassa pienehköt ja keskikokoiset puut, jota vastoin heikoimmin kaupaksi saatavaa pienintä puustoa hakataan suhteellisen vähän. Näin ollen hakkuu sisältää järeitä puuta suhteellisen runsaasti samalla kuin pienimittaisen puun osuus muodostuu vähäiseksi. Hakkuun puutavaralajeittainen rakenne vaihtelee paitsi alueellisesti myös ajallisesti, vuodesta toiseen varsin voimakkaasti, mikä vaikeuttaa sen soveltamista verokuutiometrin rakenteen perustaksi. Pitempiä aikoja edustavien keskiarvojen käytön varjopuolena on taas se, että tarpeelliset tiedot ovat saatavissa vain jo kuluneilta vuosilta, jotka monestakaan syystä eivät kelpaa nykyistä tai tulevaa hakkuuta edustamaan. Niinpä on osoitettavissa, että jatkuvasti tapahtuneen puuston järeiden pienenemisen mukana myös tukkipuun suhteellinen osuus hakkuumäärästä on vähentynyt. Samaan suuntaan on vaikuttanut myös pienpuuta raaka-aineenaan käyttävien teollisuuksien ripeä kehittyminen parin viimeisen vuosikymmenen aikana ja siitä johtuva verraten järeänkin puun käyttö paperipuuksi. Toisaalta on

kuitenkin ilmeistä, että juuri todellisen hakkuun puutavaralajeittainen kokoonpano olisi luonnollisin verokuutiometrin rakenteen lähtökohta. Siten päästäisiin lähimmäksi taloudellista todellisuutta, sillä hakkuuhan tärkeältä osalta määrää todellisten metsätulojen suuruuden.

3. Ns. metsänhoidollisen hakkuun rakenne. Toisen valtakunnan metsien arvioinnin yhteydessä selvitettiin mm., kuinka suuria puumääriä metsistämme olisi lähimmän 10 ja 20 vuoden kuluessa oikeat metsänhoidolliset periaatteet huomioon ottaen hakattava tai voitaisiin hakata sekä miten tämä puumäärä jakaantuu eri puutavaralajien kesken. Suunniteltujen hakkuiden päämääränä on käyttöpuun saannin ohella ollut välttämättömäksi osoittautunut metsien metsänhoidollisen tilan parantaminen, puuston liian niukan kuutiomäärän kohottaminen ja viime aikoina suuresti vähentyneen järeän puuston lisääminen. Varsinkin lähimmän 10-vuotiskauden kuluessa hakattava puumäärä tulisi näiden periaatteiden mukaan olemaan entisiä hakkuumääriä ja kasvua vähäisempi sekä sisältämään suhteellisesti runsaasti kasvatushakkausista saatavia vähemmän järeitä puutavaralajeja. Seuraavan, siis toisen 10-vuotiskauden hakkuuseen sisältyy nykyisten erittäin runsaitten keski-ikäisten metsien vähitellen ehtiessä hakkuuikään ja uudistushakkausten sen johdosta lisääntyessä jo runsaammin järeitä tavaraa.

Todennäköistä on, ettei metsiemme todellinen hakkuu läheskään kaikkialla tule muodostumaan suunnitellun metsänhoidollisen hakkuun mukaiseksi sen paremmin puumäärän kuin hakkuun rakenteenkaan puolesta, mutta missä määrin poikkeamista tulee tapahtumaan, on tietenkin mahdotonta lähteä arvioimaan. Edellä esitettyyn nojautuen voitaneen kuitenkin pitää varmana, että lähimmän 20-vuotisen ajanjakson keskiluvut ovat tässä suhteessa edustavampia kuin esim. ensi 10-vuotiskauden vastaavat luvut. Järkevään metsänhoitoon ja tulevaisuuteen tähtäävänä ja silloisia „normaaleiksi” katsottavia hakkuusuhteita silmällä pitävänä po. periaate joka tapauksessa tarjoaa huomion arvoisia etuja verokuutiometrin kokoonpanoa suunniteltaessa. Näihin etuihin liittyy vielä huomattavan suuri numerollinen luotettavuus sekä mahdollisuus pätevällä tavalla ottaa huomioon rakennekaavan alueittaiset vaihtelut.

Seuraavassa esitetään vertailun vuoksi, laskelmien suoritustapaan lähemmin puuttumatta, kunkin mainitun periaatteen mukainen verokuutiometrin rakenne. Luvut edustavat koko maan suuripiirteisiä keskiarvoja. Puutavarat on nykyisen käytännön mukaan jaettu 3 ryhmään, joihin liittyvä 4. ryhmä sisältää erilaiset metsätalouden kannalta hukkaan menevät tähde-erät.

Taulukko 6. Eri periaatteisiin nojautuvien verokuutiometrin rakennekaavojen vertailu.

Erittely	Metsien todellisen puuston mukaan v. 1921—24	Vv:n 1925—34 keskimääräisen käytön mukaan	Lähi 20-vuotiskauden metsänhoidollisen hakkuun mukaan	
			Kaikki metsät	Yksityismetsät
1. Tukkipuuta (täsmäll. tekn. mittaa, kuoretta), engl. j ³	7.0	9.8	9.8	8.2
2. Paperi-, propi- yms. puuta (puolipuh. kuorittuna), p-m ³	0.42	0.30	0.36	0.36
3. Halko- ym. siihen verrattavaa puuta (kuorineen), p-m ³	0.45	0.65	0.54	0.63
4. Tähde-erät, k-m ³	0.25	0.15	0.18	0.17

Edellä esitettyjen näkökohtien valossa asiaa harkittuaan komitea ehdottaa verokuutiometrin määritelmäksi seuraavan.

Yhtä runkopuukuutiometriä, kiinteätä mittaa — ilman kantoa, kuorta ja käyttämättä jäävää luontaista poistoa —, joka on kokoonpantu eri puutavaralajeista samassa määräsuhteessa kuin niitä valtakunnan metsien arvioinnin mukaan sisältyy lähinnä yksityismetsiä koskevaan, lähi 20-vuotiskauden metsänhoidolliseen hakkuuseen, sanotaan verokuutiometriksi. Maan niissä osissa, missä valtiolla ja yhtiöillä on suhteellisesti paljon metsiä, otetaan näiden metsien metsänhoidollisen hakkuun puutavaralajeittainen kokoonpano harkinnan varaisesti jossain määrin verokuutiometrin rakenteessa huomioon.

Tähän määritelmään nojautuen komitea seuraavassa esittää ehdotuksensa koko maata edustavaksi verokuutiometrin rakenteen suuripiirteiseksi keskiarvoksi (perusrakenteeksi), joka olosuhteista riippuen voi vaihdella siten kuin jäljempänä ehdotetaan. Tällöin ei ole katsottu tarpeelliseksi noudattaa näihin asti käytännössä ollutta, osaksi maalaiskuntain kunnallisverotusta koskevan asetuksen vyöhykejakojen muodostamista tarkoittavien määräysten sanamuodosta johtunutta puutavaralajien ryhmitystä, vaan se voidaan tehdä jonkin verran yksityiskohtaisemmaksi ja samalla muuttaa siinä käytettyjä nimityksiä tarkoituksemukaisemmiksi.

1. Järeätä puuta	8.2 tekn. engl. j ³ kuoretta = 0.23 k-m ³ kuoretta
2. Pyöreätä pinotavaraa	0.36 p-m ³ puolipuh. puuta = 0.26 ” ”
josta kuusipaperipuuta	0.18 ” ” = 0.13 ” ”
mäntypinotavaraa	0.18 ” ” = 0.13 ” ”
3. Poltto- ja hiilipuuta	0.63 ” ” kuorineen = 0.34 ” ”
iosta lehtipuuta	0.36 ” ” = 0.19 ” ”
havupuuta	0.27 ” ” = 0.15 ” ”
4. Tähde-erät	0.17 ” ”
Yhteensä	1.00 k-m ³ kuoretta

Järeään puuhun sisältyvät paitsi sahatukit myös mm. paalut, johtopylväät, rakennushirret, veistetty puutavara, kuten parrut ja rata-pölköt, sekä järeät koivu- ja haapatukit. Mäntypinotavaraan kuuluvat muut mäntypientavarat paitsi halot, siis lähinnä mäntypaperipuut sekä kaivospölköt. Poltto- ja hiiltoipuiden ryhmään luetaan mainittujen puutavaralajien lisäksi muut niitä laadultaan ja mitoiltaan vastaavat puutavaralajit, kuten aitaus- ja irtaimistopuu. Tähde-erien suhteen viitataan vähän aiemmin esitettyyn.

Lukuisista metsällisten suhteiden erilaisuuksista johtuen metsänhoidollisen hakkuun puukuutiometrin rakenne vaihtelee maan eri osissa sekä eri metsänomistajien ja metsänomistajaryhmien ynnä eri veroluokkien metsissä varsin tuntuvasti. Todellisen hakkuun puutavaralajeittainen kokoonpano vaihtelee vielä ajallisestikin, kuten edellä huomautettiin. Vaikka pinta-alaverotus lähteekin keskimääräisyyden ajatuksesta ja vaikka sitä näin ollen ei voidakaan kehittää sellaiseksi, että se tekisi täyttä oikeutta kaikille yksityisille metsänomistajille, on sanotunlaiset verokuutiometrin rakenteelliset eroavaisuudet komitean käsityksen mukaan kuitenkin pyrittävä, edelleenkin riittävän suuripiirteisellä pohjalla pysyvä, ottamaan huomioon.

1. Alueellinen vaihtelu. Lähiajan metsänhoidollisen hakkuun rakenne on toisen valtakunnan metsien arvioinnin perusteella selvitetty mm. lääneittäin. Näiden tulosten perusteella ja edellä esitettyyn verokuutiometrin määritelmään viitaten

komitea ehdottaa, että verokuutiometrin perusrakenne maan eri osissa määrätään seuraavalla tavalla.

Taulukko 7. Verokuutiometrin alueittainen perusrakenne.

Lääni tai alue	Järeätä puuta, tekn. ja kuoretta	Pyöreätä painotavaraa			Poltto- ja hiiltoipuu		
		Kuusi-paperi-puuta	Mäntypino-tavaraa	Yhteensä	Lehti-puuta	Havu-puuta	Yhteensä
1. Uudenmaan, Turun-Porin ja Hämeen lääneissä sekä Ahvenanmaalla	9.0	0.22	0.14	0.36	0.25	0.26	0.51
2. Viipurin, Mikkelin, Kuopion ja Vaasan lääneissä	7.5	0.16	0.19	0.35	0.38	0.28	0.66
3. Oulun läänin lounais-osassa ¹⁾	6.0	0.16	0.26	0.42	0.30	0.39	0.69
4. Muualla Oulun läänissä ja Lapin läänissä	8.0	0.17	0.20	0.37	0.26	0.24	0.50
Keskimäärin koko maassa	8.2	0.18	0.18	0.36	0.36	0.27	0.63

1) Haapajärven ja Saloisten kihlakunnat sekä Oulun kihlakunta lukuun ottamatta Kuusamon, Taivalkosken ja Pudasjärven kuntia.

2. Ajallinen vaihtelu. Edellä esitetty metsänhoidollisen hakkuun rakenne edustaa lähi 20-vuotiskauden keskimäärää, mihin saattaa sisältyä varsin merkittäviä suhdanteiden aiheuttamia vuotuisia ja aikakautisia, ennakoita täysin aavistamattomia vaihteluita. Myöskin pysyvät menekkiolojen ja yleisten taloudellisten edellytysten muutokset voivat vaikuttaa samalla tavalla. Kun mainitunlaisia seikkoja ei ennakoita voida lainsäädännössä ottaa huomioon, on verotusviranomaisille myönnettävä oikeus tietyissä rajoissa muuttaa verokuutiometrin rakennetta todellisen hakkuun puutavaralajeittaisen kokoonpanon osoittamaan suuntaan. Tämän mukaisesti

komitea ehdottaa, että metsäverotuksen tarkastaja joka kolmas—viides vuosi suorittaa verokuutiometrin rakenteen tarkistuksen sekä tekee asiasta perustellun esityksen valtiovarainministeriölle, jolla on asiassa ratkaisuvallta. Metsäverotuksen tarkastajan ja valtiovarainministeriön toiminta on tässä suhteessa kuitenkin siten rajoitettu, että verokuutiometrin yksityiseen erään voidaan tehdä korkeintaan 20 % muutos, sadanneluku lasketuna verokuutiometrin alueellisesta perusrakenteesta. Jos suuremmat muutokset käyvät välttämättömiksi, on niistä tehtävä päätös asetusteitse. Vähäisten ja ilmeisesti satunnaisten vaihteluiden vuoksi ei rakennetta ole ruvettava muuttamaan.

3. Veroluokittainen vaihtelu. Puun laatu sekä sen ominaisuudet puutavaralajeittaisen jakaantumisen kannalta ovat melkoisessa määrässä kasvupaikasta riippuvaisia. Huonojen metsämaiden puun kuutiyksikköön sisältyy vähemmän järeätä puuta ja enemmän pientavaraa, erikoisesti halkoja, kuin hyvillä metsämailla kasvavan metsän puukuutiometriin, ja puukuutiometrin hinta on siten myös vaihteleva. Komitea on tätä kysymystä harkitessaan tullut siihen tulokseen, että verokuutiometrin veroluokittain erilaista hintaa ei voida sopivasti ja vaivattomasti ottaa huomioon verokuutiometrin rakenteessa, vaan

eri veroluokkien tuottaman puun laadullinen ja puutavaralajeittainen erillaisuus on huomioitava verokuutiometrin hintaa määrättäessä.

Po. seikan suhteen tehdään tarkemmat ehdotukset asianomaisessa kohdassa jäljempänä.

4. Tiloittainen vaihtelu. Verotusmenetelmä, jonka lähtökohdaksi on keskimääräisyys, ei kaikkien veronmaksajain suhteen koskaan voi johtaa täysin oikeudenmukaiseen tulokseen. Näin on asian laita myös puheen ollessa verokuutiometrin rakenteesta. Ilman jokai-

seen yksityiseen tilaan kohdistuvaa tarkastusta ei tässä kohden voida päästä yksityiskohdissaan oikeisiin jakaantumissuhdelukuihin, mikäli ne siltäkään tavalla olisivat saavutettavissa. Paitsi että tällainen menetelmä merkitsisi metsäverotuksen lähtökohdaksi hyväksytyin, metsien parantamiseen kannustavan periaatteen hylkäämistä, se myös tulisi tavattoman vaikeasti toteutettavaksi ja aivan suhteettoman kalliiksi.

Todelliset tiloittaiset metsäsuhteet, niin hyvin verokuutiometrin rakenteen kuin verokuutiolukujen suhteen voidaan komitean mielestä sopivimmin ottaa huomioon erikoisella metsänmyyntitulojen osittaisella verottamisella, mitä verotusmuotoa puoltavat useat muutkin seikat, jotka jäljempänä tulevat esille.

Verokuutioluvut ja verokuutiolukualueet.

Kun tuottoluvut eli verokuutioluvut, kuten niitä nyt ehdotetaan nimitettäväksi, aiempaa asetusta muuttaen v. 1932 määrättiin uudelleen ja samalla suoritettiin tuottolukualueiden (verokuutiolukualueiden) tarkistus, tämä tapahtui sen vuotuisen juoksevan kasvun perusteella, jonka ao. tuottoluokkiin kuuluvat metsämaat valtakunnan eri osissa keskimäärin tuottavat. Nykyisen metsäverotuslainsäädännön epätasaisuutta osoittaa se, ettei tämä periaate lainsäädännön mistään kohdasta käy ilmi. Tämä on kieltämättä epäkohta, joka olisi tuleva korjatuksi.

Kun komitea on lähtenyt kehittämään metsäverotusta, sikäli kuin on kysymys pinta-alaverotuksesta, nykyisen menetelmän periaatteelta pohjalta, on verokuutioluvut edelleen kuten tähänkin asti määrättävä lähinnä suurten metsäalueiden keskimääräisen todellisen vuotuisen juoksevan, hehtaaria kohden lasketun kuutiokasvun perusteella. Täten verokuutioluvut — sen paremmin kuin nykyiset tuottoluvutkaan — eivät ole varsinaisesti tekemisissä metsämaan kasvu- tai tuotto-kyvyn kanssa, millaiseen tulkintaan nykyisen lakitekstin puutteellisuus joskus on voinut antaa aihetta. Ainoastaan joissakin tapauksissa, missä metsien kasvu laajoilla alueilla olennaisesti poikkeaa kasvu-edellytyksiltään samanlaisten metsien yleisestä keskimäärästä ja missä tämä ilmeisesti johtuu metsän käytöstä, on kohtuullista kiinnittää jonkin verran huomiota metsämaan kasvukykyyn. Todellisista kasvuluvuista on verokuutiolukuja määrättäessä poikettava myös lukuja pyöristettäessä sekä pyrittäessä saamaan eri verokuutiolukualueet johdonmukaiseen ja tasaiseen keskinäiseen suhteeseen.

Verokuutiolukuja ja kasvua edellä esitetyllä tavalla rinnastettaessa on kuitenkin huomattava, että edelliset vastaavat jälkimmäistä itse

asiassa vain määrältään, eikä siinäkään suhteessa aivan tarkalleen, kuten äsken sanotusta käy ilmi. Asialliselta sisällöltään ne ovat toisistaan erillään. Verokuutiolukujen yksikkönään on verokuutiometri, jonka määritelmä ei nojaudu kasvuun vaan metsänhoidolliseen hakkuuseen. Verokuutiolukujen ja kasvun rinnastamisen tekee kuitenkin oikeutetuksi se, että kasvu pitkiä aikoja silmällä pitäen on tärkein hakkuun määrää säännöstelevä tekijä, vaikka se yksityisinä vuosina onkin siitä täysin riippumaton. Metsänhoidollisen hakkuun määrää ei ole voitu panna verokuutiolukujen perustaksi, koska komitea tässä suhteessa lähtee, kuten edellä esitettiin, selvästi nykyisistä periaatteista, siis keskimääräisistä kasvuluvuista.

Kaiken edellä esitetyn perusteella komitea ehdottaa verokuutioluvut määriteltäviksi seuraavalla tavalla.

Verokuutioluvuilla tarkoitetaan sellaista asetuksella tarkemmin säädettävää määrää verokuutiometrejä hehtaaria kohden, joka lähimmiten vastaa eri veroluokkien nykyistä todellista keskimääräistä vuotuista juoksevaa kuutiokasvua hehtaaria kohden eri verokuutiolukualueissa. Metsämaan luontaiseen kasvukykyyn kiinnitetään jossain määrin huomiota sikäli kuin alueen keskimääräisestä poikkeava kasvu ilmeisesti riippuu metsien epäjärkiperäisestä hakkuusta ja käytöstä. Verokuutiolukualueiden johdonmukaisten ja tasaisten verokuutiolukusuhteiden aikaan saamiseksi voidaan keskimääräistä kasvua osoittavia lukuja sopivalla tavalla pyöristää.

Kun toisen valtakunnan metsien arvioinnin tulosten mukaan metsien kasvusuhteissa on todettu tapahtuneen eräitä muutoksia, on paikallaan suorittaa veroluokkien keskimääräisten verokuutiolukujen tarkistus, mihin metsätyyppien ottaminen luokitusohjeiden perustaksi nyt tarjoaa hyvän mahdollisuuden. Samalla on syytä kiinnittää huomiota myös verokuutiolukualueisiin ja niiden rajoihin.

Komitea on pyytänyt puheenjohtajaansa, prof. Yrjö Ilvessaloa suorittamaan tämän tarkistustyön. Laatimansa verokuutiolukualueita ja verokuutiolukuja koskevan ehdotuksen selvennykseksi hän esittää seuraavaa.

Verokuutiolukualueet ja verokuutioluvut on määritelty vv. 1936—38 suoritetun toisen valtakunnan metsien arvioinnin tulosten perusteella pyrkien siinä niin paljon kuin mahdollista noudattamaan läänien ja kihlakuntien rajoja. Verokuutiolukualueiden rajat eivät tietenkään ole niin jyrkät, että ne sattuisivat selvinä täsmälleen juuri jaoittelun edellyttämiin läänin, kihlakunnan ja pitäjän rajoihin. Mutta

käytännöllisistä syistä on mahdotonta asettaa rajoja tarkemmin, esim. pitäjän rajojen sisällä kulkeviksi. Mainittavin epäkohta, joka tästä aiheutuu, on Muonion, Kittilän, Sodankylän ja Sallan kuntien pohjoisosien lukeminen samaan alueeseen kuin niiden eteläosat, vaikka kasvun määrä edellyttäisi ennemminkin niiden liittäminen pohjoisempaan verokuutiolukualueeseen. — Edellyttäen, että metsämaiden luokitus suoritetaan ohjeiden mukaisesti oikein, voidaan Etelä-Suomi ja pääosa Keski-Suomea lukea yhdeksi alueeksi; Keski-Suomen pohjoisimpiin osiin on kuten ennenkin erotettava kapea vaihtumisvyöhyke, ja sen jälkeen verokuutioluvuissa on tapahtuva vähittäistä laskua kasvun edellytysten heikentyessä pohjoista kohti.

Nykyisin voimassa olevaan aluejakoon on tehty vain sellaiset verrat vähäiset muutokset, jotka johtuvat entistä tarkemmista kasvun suhteen saaduista tuloksista tai muutamissa tapauksissa käytännöllisistä syistä.

Saamansa selvityksen mukaisesti komitea ehdottaa, että verokuutiolukualueet ja verokuutioluvut määrätään seuraaviksi.

1. Etelä- ja Keski-Suomi. Uudenmaan, Turun-Porin, Hämeen, Viipurin ja Mikkelin lääneissä, Ahvenanmaan maakunnassa sekä Kuopion ja Vaasan lääneissä jäljempänä mainittavia kuntia lukuun ottamatta:

I luokassa	.....	4.0	verokuutiometriä
II	„	3.0	„
III	„	2.0	„
IV	„	1.2	„
V	„	0.6	„

2. Keski-Suomen pohjoisimmat osat. Kuopion läänin Pielisjärven kihlakunnassa sekä Iisalmen kihlakunnan Varpaisjärven, Sonkajärven, Vieremän ja Kiuruveden kunnissa, Vaasan läänin Pietarsaaren kihlakunnassa, Kuortaneen kihlakunnan Evijärven kunnassa sekä Viitasaaren kihlakunnan Kinnulan ja Pihtiputaan kunnissa:

I luokassa	.....	3.5	verokuutiometriä
II	„	2.6	„
III	„	1.7	„
IV	„	1.0	„
V	„	0.5	„

3. Oulun läänin lounaisosa. Haapajärven ja Saaloisten kihlakunnissa:

I luokassa	.....	3.0	verokuutiometriä
II	”	2.2	”
III	”	1.4	”
IV	”	0.8	”
V	”	0.4	”

4. Oulun—Kainuun seudut. Oulun kihlakunnassa Pudasjärven, Taivalkosken ja Kuusamon kuntia lukuun ottamatta sekä Kajaanan kihlakunnassa:

I luokassa	.....	2.5	verokuutiometriä
II	”	1.8	”
III	”	1.1	”
IV	”	0.7	”
V	”	0.4	”

5. Kemin—Kuusamon seudut. Oulun kihlakunnan Pudasjärven, Taivalkosken ja Kuusamon kunnissa sekä Lapin läänin Kemin kihlakunnan Posion, Ranuan, Tervolan, Simon, Kemin mlk., Alatornion ja Karungin kunnissa:

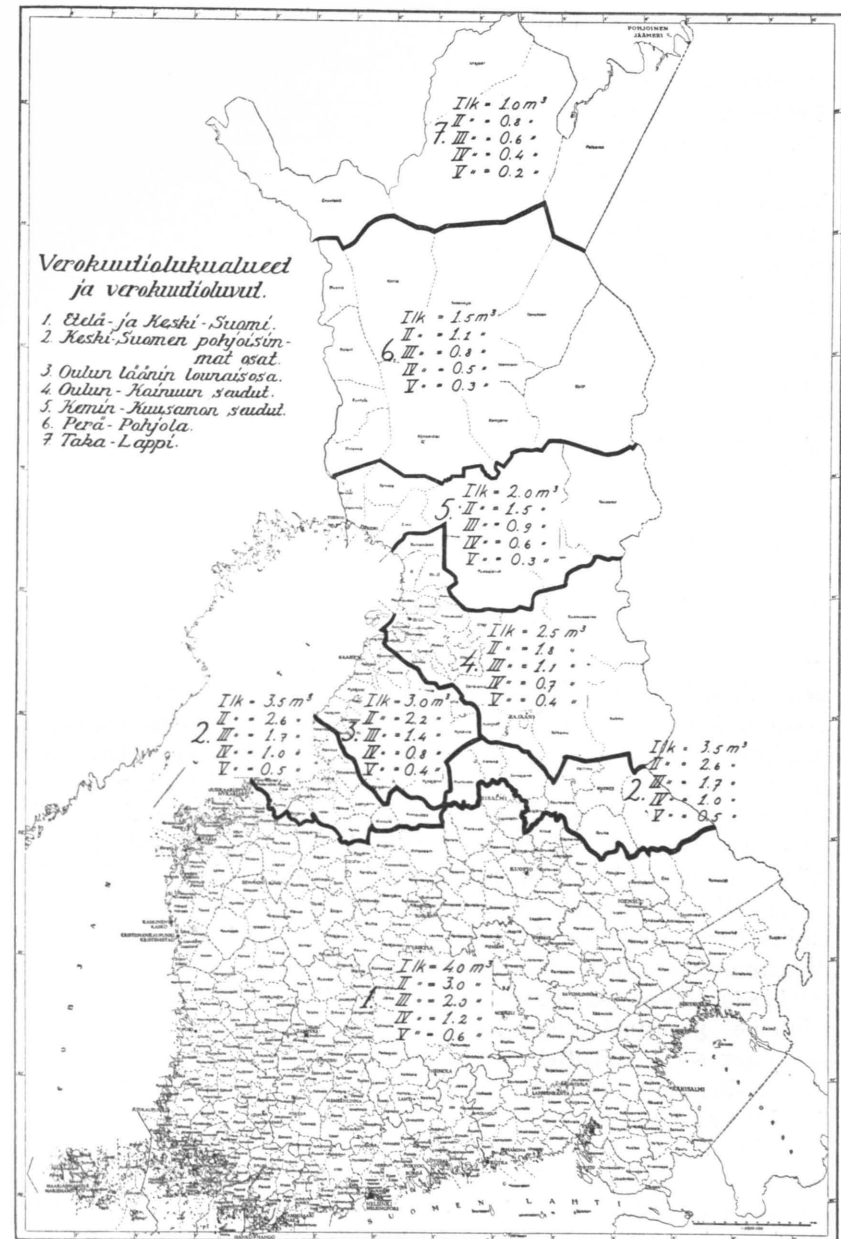
I luokassa	.....	2.0	verokuutiometriä
II	”	1.5	”
III	”	0.9	”
IV	”	0.6	”
V	”	0.3	”

6. Perä-Pohjola. Lapin läänin Kemin kihlakunnassa edellisessä mainittuja kuntia lukuun ottamatta sekä Kittilän kihlakunnassa Enontekiön kuntaa lukuun ottamatta:

I luokassa	.....	1.5	verokuutiometriä
II	”	1.1	”
III	”	0.8	”
IV	”	0.5	”
V	”	0.3	”

7. Taka-Lappi. Petsamon kihlakunnassa sekä Enontekiön kunnassa:

I luokassa	.....	1.0	verokuutiometriä
II	”	0.8	”
III	”	0.6	”
IV	”	0.4	”
V	”	0.2	”

Komitean ehdottamat verokuutiolukualueet ja vastaavat verokuutioluvut.

Verokuutiometrin hinnoitus.

Kun ne ehdotukset verokuutiometrin hinnoiksi, jotka verotuslautakunnat vuosittain tekevät, yleensä ovat kokonaan harkinnan varaisia, ilman minkäänlaista laskennallista perustaa, ne ovat eri kunnissa olleet sangan kirjavia ja epäjohdonmukaisia eikä niitä näin ollen useastikaan ole voitu vahvistaa lopullisiksi verokuutiometrin hinnoiksi. Täten on jouduttu sellaiseen tilanteeseen, että tärkeimmäksi hinnoitteluperusteeksi ovat muodostuneet metsätieteellisen tutkimuslaitoksen laskelmat, joiden suorittamisesta ja tarpeellisen aineiston keräystavoista jo aiemmin on ollut puhe, ja että kuntien tekemät ehdotukset ovat vain varsin vähän voineet vaikuttaa lääninhallitusten asiaa koskeviin lopullisiin ratkaisuihin. Toistettakoon tässä kuitenkin vielä, että ne verokuutiometrin hinnat, jotka metsätieteellinen tutkimuslaitos lääninhallituksille lausunnoissaan esittää, eivät ole laitoksen suorittamien laskelmien mukaisia, vaan edellä (s. 24) mainituista syistä n. 20—30 % niitä alhaisempia, sekä että näistäkin hinnoista on useissa tapauksissa ja varsinkin aiemmin pyritty tinkimään.

Tällaiseksi muodostunut käytäntö on johtanut siihen, että verokuutiometrin hinnat suuressa osassa maan kuntia nykyisin ovat, sikäli kuin paikallisia oloja yksityiskohdissaan tuntematta voi päätellä, verraten oikeassa keskinäisessä suhteessa, mutta yleistasoltaan liian alhaiset. Aiemmin vallinneisiin oloihin verrattuna on siis ainakin edellisessä suhteessa saatu suuri parannus aikaan. Tästä menettelystä saatetaan kuitenkin olla seurauksena, paitsi että kunnan verotusviranomaisen vaikutus tässä kohden jää melkein vain nimelliseksi, myös se, että paikalliset erikoiset hintatekijät eivät ehkä aina tule riittävästi huomioon otetuiksi. Tutkimuslaitoksen keräämässä hinta-aineistossa näet nämä useinkin hyvin tärkeät tekijät tuskin tulevat kyllin voimakkaasti esille taikka ne suuresti keskitasosta poiketessaan jäävät laskelmissa sivuun. Tästä voidaan välttyä siten, että verotuslautakuntien verokuutiometrin hintaa koskevat ehdotukset laaditaan entistä huolellisemmin ja mikäli mahdollista puutavaran hintoihin perustuvien laskelmien pohjalla, minkä verokuutiometrin rakenteen selvä määrittely puolestaan tekee mahdolliseksi.

Suosittelavalta tuntuu sellainen järjestely, että metsätieteellinen tutkimuslaitos, jonka osuudesta po. suhteessa seuraavassa tulee tarkemmin puhe, suorittaisi omat verokuutiometrin hintaa koskevat laskelmansa kesän ja alkusyksyn kuluessa sekä lähettäisi ne hyvissä ajoin ennen veroperusteita koskevien päätösten teon aikaa, viimeistään ehkä syyskuun loppuun mennessä, verotuslautakunnille, jotka niihin tutustuttuaan voisivat asian niin vaatiessa tehdä perustellut vastaehdotuk-

sensa. Tämä olisi epäilemättä omiaan lisäämään verotuslautakuntien vaikutusta verokuutiometrin hinnoittelussa.

Tästä huolimatta metsätieteellisen tutkimuslaitoksen tulisi edelleen kuten tähänkin asti toimia lääninhallitusten metsäverotuskysymysten asiantuntijana ja siinä ominaisuudessaan erikoisesti huolehtia verotushintojen oikeasta suhteesta eri läänien ja kuntien kesken. Tämän vaativan tehtävän vuoksi sen toimintaa olisi tässä suhteessa pyrittävä entisestäänkin tehostamaan. Tällaista tehostumista merkitsee epäilemättä jo sekin, jos metsäverotusasiat siirretään, kuten komitea on ehdottanut, tutkimuslaitoksessa yksinomaan niille omistautuvan henkilön käsiteltäviksi. Myöskin hinta-aineisto olisi saatava vielä entistäkin täydellisemmäksi ja edustavammaksi. Metsänhoitolautakunnat ovat näihin saakka hankkineet ja tutkimuslaitokselle toimittaneet hintatiedot vapaaehtoisena, korvauksettomana työnä. Komitean mielestä ne voitaisiin tähän tehtävään nimenomaan velvoittaa, ehkä sopivaa korvausta vastaan, jolloin metsänhoitolautakunnille kävisi mahdolliseksi suorittaa työ entistä perusteellisemmin. Nykyisin näet sieltä täältä, vieläpä metsänhoitolautakuntien piiristäkin esitetään epäilyksiä annettujen hintatietojen riittävästä luotettavuudesta ja erikoisesti käyttökelpoisuudesta po. laskelmiin.

Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen työ veroperusteiden tarkistamiseksi menee kuitenkin suurelta osalta hukkaan, jos asianomaiset verotuselimet eivät ratkaisuissaan välitä seurata laitoksen antamien, perusteltujen lausuntojen ehdotuksia. Viime vuosina tosin tutkimuslaitoksen ehdottamien ja maaherrojen vahvistamien verokuutiometrin hintojen lääneittäiset keskiarvot ovat yleisesti olleet verraten saman suuruisia, mutta kunnittaisia eroavaisuuksia kyllä esiintyy, ja jos pyrittäisiin saamaan vahvistetuiksi suorastaan laskelmien osoittamalla tasolla olevat hinnat, siis suorittamatta niistä usein mainittua, totutulle tasolle pääsemiseksi tehtyä harkinnan varaista alennusta, tilanne saattaisi jälleen muuttua ja pahoja ristiriitoja syntyä. Tämän johdosta komitea katsoo olevan syytä korostaa, että veroperusteista päättävien elinten olisi pyrittävä verraten tarkoin noudattamaan sanottuja, mahdollisimman pätevällä asiantuntemuksella laadittuja ehdotuksia. Mutta mikäli paikalliset ja vain paikallisten verotuselinten riittävästi tuntemat olosuhteet vaativat tekemään muutoksia näihin tutkimuslaitoksen ensi sijassa yleistaso ja kuntien keskeistä hintasuhdetta tarkoitaviin ehdotuksiin, ne on tietenkin täysin otettava huomioon.

Kuten sanotusta selviää, komitea on sitä mieltä, että veroperusteet ja siis myös verokuutiometrin hinnat olisi edelleen kuten tähänkin asti vahvistettava lääninhallituksessa. Jatkuvan hallin-

nollisen tarkkailun aikaan saamiseksi lääninhallitusten olisi lähetettävä hintoja koskevat päätöksensä mahdollisimman nopeasti valtiovarainministeriöön, jossa hintojen kehitystä valvottaisiin ja jonka taholta siihen tarpeen tullen sopivin toimenpitein voitaisiin puuttua. Tarvittaessa ministeriö voisi kuulla metsäverotuksen tarkastajaa.

Edellä olevan tiivistäen komitea esittää seuraavaa.

Kunnallisten verotuslautakuntien on pyrittävä entistä huolellisemmin arvioimaan verokuutiometrin hinta kunnan eri verovyöhykkeissä. Niiden on koetettava hankkia ehdotuksilleen pätevää laskennallista pohjaa käyttäen perustana kulloinkin voimassa olevaa verokuutiometrin rakennekaavaa sekä huomioon ottaen puutavaran keskimääräiset hinnat ja hankintakustannukset paikkakunnalla. Laskelmien lähtökohdaksi on pidettävä myyntipuutavaran hintoja ja kotitarvepuun alhaisemmat hinnat on otettava huomioon siten kuin jäljempänä esitetään. Saatuja tuloksia ja niiden perusteita on verrattava niihin, jotka metsäverotuksen tarkastaja keräämänsä hinta-aineiston ja muiden tiedossa olevien seikkojen nojalla laskee ja kunakin vuonna ennen syyskuun loppua verotuslautakunnille lähettää. Jos ne hintaehdotukset, jotka verotuslautakunnat lääninhallitukseen lähettävät, tuntuvasti poikkeavat metsäverotuksen tarkastajan antamista, on ehdotukseen liitettävä tarpeelliset perustelut. Tällaiset ehdotukset on lisäksi lähetettävä metsäverotuksen tarkastajalle lausunnon antamista varten.

Metsäverotuksen tarkastajan tarvitseman hinta-aineiston ovat metsänhoitolautakunnat velvolliset keräämään, ja ne saavat tästä työstään sopivaksi katsottavan korvauksen, joka suoritetaan valtion varoista. Niitä verokuutiometrin hintoja, jotka metsäverotuksen tarkastaja asiantuntijana ja virkamiehen vastuulla lausunnoissaan ehdottaa, on lääninhallitusten pidettävä lähimpänä ohjeenaan asiasta lopullista ratkaisua tehdessään. Ainoastaan erikoiset paikalliset hintasuhteet, joihin verotuslautakuntien, kuten sanottu, on omien hintaehdotustensa perusteissa kiinnitettävä lääninhallitusten huomiota, voivat aiheuttaa olennaisia poikkeamia näistä ehdotuksista.

Lääninhallitukset ovat velvolliset lähettämään verokuutiometrin hintaa koskevat päätöksensä valtiovarainministeriöön, jonka tehtävänä on hintojen jatkuva tarkkailu ja joka voi metsäverotuksen tarkastajaa kuultuaan, ryhtyä niiden suhteen tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin.

Kuten edellä jo ohimennen mainittiin, on laskelma verokuutiometrin hinnasta suoritettava lähinnä myyntipuutavaran hintojen perusteella, tarkemmin sanoen myyntipuutavaran kantohintojen perusteella. Eri puutavaralajien kantohintoja kerätyn hinta-aineiston avulla määrättäessä on pyrittävä sellaiseen hintaan kuutioyksiköltä, minkä metsänomistaja saa leimaamattoman metsän pystyyn myynissä. Kustannukset, jotka hän metsää pystyyn myydessään ehkä on käyttänyt puiden mittaamiseen, lukuun, leimaukseen tai muuhun myynnin vaatimaan tarkoitukseen, on siis vähennettävä kauppakirjan mukaisesta hinnasta. Hinta-aineistoon sisältyvät hankintahinnat taas voidaan muuntaa osapuulleen tällaisia pystymetsän hintoja vastaaviksi vähentämällä niistä varsinaiset hankintakustannukset, kuten leimausym. myyntikustannukset, teko-, veto- ja työnjohtokustannukset, talvi- ja tilapäisten metsäkämpin teosta aiheutuvat ym. välittömästi hankinnasta johtuvat kustannukset sekä uitto- ja muut kaukokuljetuskustannukset, mikäli tällaiset kuljetukset sisältyvät hankintaan.

Verokuutiometrin hinnan määrittämiseksi on todellisista puutavaran kaupoista saadut hinnat muunnettava sellaisia mittayksiköitä ja kuorima-asteita vastaaviksi, jotka käyvät ilmi edellä esitetystä verokuutiometrin perusrakenteen kaavasta pitäen mielessä, että pinokuutiometrit on käsitettävä ylimitattomiksi.

Myyntipuutavaran lisäksi on verokuutiometrin hinnoittamisessa otettava huomioon eräitä muitakin tekijöitä, nim. kotitarvepuu, metsätalouden yleiskustannukset sekä veroluokan ja verokuutiometrin hinnan väliset suhteet.

Metsänomistajan kotitaloudessaan käyttämä puu on tavallisesti laadultaan huonompaa ja siten myös halvempaa kuin myyntipuuta. Kun kotitarvepuun osuus puun kokonaiskäyttömäärästä on varsin suuri — koko maassa keskimäärin n. $\frac{1}{3}$, vaihdellen erilaisissa olosuhteissa sangen laajoissa rajoissa —, tämä seikka on otettava verokuutiometrin hintaa määrättäessä huomioon. Tällöin voitaisiin menetellä eri tavoin, mutta joka tapauksessa menettelytapa muodostuu keskimääräiseksi eikä voi tehdä oikeutta yksityisille metsänomistajille, ei edes kokonaisille metsänomistajaryhmille tai maan osille. Erikoisesti joutuvat pienmetsänomistajat tässä suhteessa muita huonompaan asemaan. Valtion ja suurten yhtiöiden metsistä tosin otetaan suhteellisesti vähän kotitarvepuuta, mutta sen sijaan niissä olosuhteiden pakosta usein jää huomattavan suuri osa vähäarvoisinta puuta kokonaan käyttämättä. Tämän vuoksi sanottu metsät eivät verotuksessa joudu kohtuuttoman edulliseen asemaan, vaikka niidenkin osalta sovelletaan sellaisia verokuutiometrin hintoja, joita kotitarvepuun takia on alennettu myyntipuun hintojen edellyttämästä tasosta.

Kotitarvekäytöstä on normaaliaaikoina n. $\frac{3}{4}$ polttopuuta, mikä vastaa n. 70 % maan koko polttopuun kulutuksesta. Järeän puun koko kulutuksesta kotitarvekäyttö edustaa vain n. 15—20 %, ja mitoiltaan ja laadultaan paperi- ja propsipuuta vastaavan puutavaran osuus on vieläkin pienempi. Lisäksi on huomattava, että myyntihalkojen hinnan ja kotitarvehalkojen raha-arvon ero on sangen suuri, paljon suurempi kuin esim. järeän puun vastaavista eristä puheen ollen. Tästä kaikesta käy ilmi, että kotitarvekäyttö vaikuttaa verokuutiometrin hintaan lähinnä ja voimakkaimmin polttopuun osalta.

Joustavimmin voidaan näissä oloissa kotitarvepuun alhaisempi raha-arvo ottaa verokuutiometrin hinnassa huomioon siten, että verotuslautakunnille annetaan oikeus harkinnan varaisesti mutta vain tietyissä rajoissa alentaa niitä eri puutavaralajien yksikköhintoja, jotka myyntipuun hintojen perusteella on saatu. Vastaavanlaiset alennukset on metsätieteellisen tutkimuslaitoksen ja lääninhallitusten tietenkin myös otettava huomioon.

Kun täten verokuutiometriin sisältyvien eri puutavaralajien hinnat on saatu määrättyiksi, on verokuutiometrin hinnan laskeminen helposti suoritettavissa. Metsätalouden harjoittamisesta koituu kuitenkin vielä eräitä sellaisia enemmän tai vähemmän yleisluontoisia kustannuksia, joita ei puutavaran kantohintaa edellä olevan mukaisesti määrättäessä oteta huomioon, mutta jotka selvinä liikekustannuksina eivät kuitenkaan saa jäädä verotettavia tuloja lisäämään. Tällaisia ovat mm. tuloja tuottamattomien metsänhoitotöiden sekä ojitusten ja ojien kunnostamistöiden kustannukset — myöskin sen työn osalta, jonka metsänomistaja itse suorittaa —, pääosa hallintokustannuksia, jne. Maksettuja metsäveroja ei ole hallintokustannuksiin luettava, koska ne täten menetellen tulisivat kahdesti vähennetyiksi. Kun po. kustannuserät erilaisissa oloissa ovat ilman säännömukaisuutta sangen eri suuruisia mutta yleensä verraten vaatimattomia, voitaneen ne parhaiten ottaa huomioon alentamalla edellä esitettyjen laskelmien perusteella saatua verokuutiometrin hintaa tietyllä sadannemäärällä.

Tällä tavalla laskettu verokuutiometrin hinta vastaa verokuutiometrin rakenteen ja eri puutavaralajien hintojen puolesta keskimääräisiä oloja. Mutta tunnettua on, että todellisuudessa verokuutiometrin rakenne ja sen mukana verokuutiometrin hinta on eri veroluokissa huomattavasti erilainen: alemmissä luokissa sisältyy verokuutiometriin suhteellisesti paljon enemmän pinotavaraa, erikoisesti halkoja, ja vähemmän sahatavaraksi kelpaavaa järeätä puuta kuin ylemmissä luokissa. Komitea on aiemmin ehdottanut, että verokuutiometrin rakennetta ei eri veroluokille erikseen määrättäisi, koska se tekisi laskelmat liian monimutkaisiksi ja koska ei ole

olemassa riittävää aineistoa asian selvittämiseksi, vaan että alempien luokkien verokuutiometrin rakenteen ja puuaineen laadun huonomuus ylempiin veroluokkiin verrattuna otettaisiin huomioon soveltamalla edellisten luokkien verokuutiometrin hinnoittelussa alempia verokuutiometrin hintoja kuin jälkimmäisten.

Ilmeisesti tällöinkin on syytä menetellä verraten suuripiirteisesti. Eroavaisuudet, jotka ovat havaittavissa kolmeen ylimpään veroluokkaan kuuluvien metsämaiden puuston laadussa ja puutavaralajeittaisessa kokoonpanossa, eivät yleensä ole niin suuret, että ne välttämättömästi pakottaisivat asettamaan kunkin luokan verokuutiometrille oman hintansa. On myös huomattava, että niin hyvin verokuutiometrin rakenne kuin ne eri puutavaralajien hinnat, joiden avulla verokuutiometrin hinta lasketaan, edustavat kaikkien veroluokkien keskiarvoja. Sitä vastoin on ilmeisen epäoikeudenmukaista hinnoittaa IV:n ja sitäkin vähemmän V:n luokan verokuutiometrit normaalein yksikköhinnoin. Vallankin niille metsänomistajille, joilla on suhteellisen runsaasti näihin luokkiin kuuluvia metsämaita, tällainen menettely olisi kohtuuton. Kun ei ole käytettävissä aineistoa, jonka avulla luokkien väliset keskimääräiset suhteet verokuutiometrin hinnassa voitaisiin tarkalleen laskea, ja kun nämä suhteet eri puutavaralajien hintojen erilaisen vaihtelun vuoksi ovat muutosten alaisia, on tyydyttävä määrittelymään ne lähinnä vain huolellisen harkinnan perusteella.

Edellä olevan komitea kiteyttää seuraaviksi ehdotuksiksi.

Verokuutiometrin hinnoittelun tulee tapahtua ensi kädessä myydyin puutavaran kantohintojen perusteella. Näitä määrättäessä saadaan vähennyksinä ottaa huomioon ainoastaan varsinaiset, puutavaran hankinnasta välittömästi aiheutuvat hankintakustannukset. Todellisista puutavarakaupoista saatavat hinnat on muunnettava sellaisia mittayksiköitä ja kuorimasteita vastaaviksi, jotka verokuutiometrin perusrakenteen yhteydessä on hyväksytty, erikoisesti huomioon ottaen, että pinomitat on käsitettävä ylimitattomiksi. Kotitarvepuu vaikuttaa laskelmaan siten, että verotuslautakunnat harkintansa mukaan, paikalliset olot huomioon ottaen, alentavat järeälle puulle (ryhmä 1) sekä poltto- ja hiiltopuulle (ryhmä 3) täten laskettua hintaa, kuitenkin edellistä korkeintaan 10 % ja jälkimmäistä korkeintaan 40 %. Pyöreän pinotavaran hinnoittelu jää myyntipuutavarasta saatujen hintojen varaan. Täten määrättyjen hintojen perusteella laskettua verokuutiometrin hintaa alennetaan hallinto- yms. kustannusten vuoksi 10—15 %.

Edellyttäen, että esillä olevan mietinnön osittaista metsän myyntitulojen verotusta koskevat komitean ehdotukset hyväksy-

tään, vähennetään täten saadusta luvusta vielä 35 %, jolloin jäännökseksi, joka tasoitetaan alaspäin lähimmälle täydelle markkaluvulle, saadaan verokuutiometrin normaalihinta. Sen avulla määrätään — seuraavassa kohdassa tehtävät, keskiarvolukujen käyttöä koskevat ehdotukset huomioon ottaen — pinta-alaverotuksen mukaiset veronalaiset metsätulot veroluokkien I—III osalta. IV luokassa verokuutiometrin hinta on 80 % ja V luokassa 60 % verokuutiometrin normaalihinnasta, tällöinkin lähimmälle alemmalle markkaluvulle tasoitettuna.

Nykyisten säännösten mukaan maataloustuoton hinnoittelussa on käytettävä verovuoden hintoja samalla kuin määrätään, että verotuslautakuntien on tehtävä ehdotuksensa veroperusteista ennen lokakuun loppua. Aiemmin on jo esitetty niitä epäkohtia ja vaikeuksia, joihin nämä varsinkin metsätalouden kannalta ristiriitaiset määräykset johtavat. On ilmeistä, että laki on tässä kohden muutettava metsätalouden luonnetta paremmin vastaavaksi.

Metsätaloudessa muodostaa talvinen hakkuu- tai myyntikausi selvän taloudellisen kokonaisuuden. Metsätalouden se osa, joka koskee metsänomistajia; alkaa syksyllä metsäkauppojen päästessä vauhtiin ja päättyy suurimmalta osaltaan keväällä uittotöiden alettua. Nykyisin tosin valmistetaan myös kesäisin verraten runsaasti erilaisia pienpuutavaralajeja, mutta niidenkin luovutus tapahtuu tavallisimmin vasta talviajokauden tultua. Ja vaikka samankin hakkuukauden kuluessa puutavaran hintatasossa ja työpalkoissa saattaa esiintyä melkoista vaihtelua, on jokainen hakkuukausi sentään selvemmin yhtenäinen kuin eri hakkuukaudet toisiinsa verrattuina.

Näin ollen on komitean mielestä verokuutiometrin hinnoittelussa tarvittavia puutavaran hintoja määrättäessä pysyttävä hakkuukausien puitteissa. Tämä on sitäkin oikeutetumpaa, kun tulot hakkuukauden aikana luovutetusta puutavarasta saadaan suurimmaksi osaksi verovuoden aikana. Tällöin tulevat lähinnä kysymykseen verovuoden alkupuoliskolla päättyvän hakkuukauden hinnat tai sen ja yhden tai useamman edeltäneen hakkuukauden hintojen keskiarvo. Viimeinen menetelmä merkitsee tosin vuodesta toiseen tasaisempia verotuloja kuin edelliset, mikä veron saajien talouden kannalta tietenkin on eduksi, mutta toisaalta siihen liittyy se epäkohta, että verotushintojen vaihtelut tavallaan ovat jäljessä todellisten puutavaran hintojen vaihteluista. Nämä molemmat ilmiöt ovat sitä voimakkaampia, mitä useamman hakkuukauden keskihinnosta on kysymys, ja niinpä voidaan osoittaa, että jo viidenkin hakkuukauden keskihinnat ja todelliset hinnat käyvät siten ristiin, että edelliset yleensä nousevat jälkimmäisten

alentuessa ja päin vastoin, ja että edelliset helposti saattavat olla korkeimmillaan silloin, kun jälkimmäiset ovat saavuttaneet alimman kohtansa. Tällainen maksettavien verojen ja todellisten tulojen ristikkäisyys on yksityisen metsänomistajan taloudenpidon kannalta ymmärrettävästi erittäin epäedullista, joten useamman vuoden keskihintojen käyttöön perustuvasta, ilmeisiin kohtuuttomuuksiin vievästä verotusmenetelmästä täytyy ilman muuta luopua.

Tuntuvasti suurempiin vuotuisiin verojen vaihteluihin johtaa yhden hakkuukauden puutavaran hintojen käyttö verokuutiometrin hinnoittelussa. Mutta toisaalta myös metsätulot tunnetusti vaihtelevat varsin voimakkaasti ja siten, että korkeasuhdanteisina aikoina, jolloin puutavaran hinnat ja siis myös metsäverot ovat korkeimmat, myynnit ovat lukuisimmat ja metsätulot suurimmat. Laskukausina suhteet ovat päinvastaiset. Metsäverot ja metsätulot vaihtelevat siis saman aikaisesti ja saman suuntaisesti, ja niille, joiden metsätalous tarkoin noudattaa suhdanteiden yleistä kulkua, ei verojen voimakkaistakaan vaihteluista ole haittaa; verot sopeutuvat hyvin kulloiseenkin veronmaksukykyyn. Mutta niiden kannalta, jotka syystä tai toisesta eivät voi ensinkään puutavaraa metsästään myydä, jotka joutuvat sitä myymään huonojen puutavarasuhdanteiden aikana tai jotka käyttävät pääosan metsiensä tuottoa kotitarvepuuna, po. suuret vaihtelut eivät ole suotavia. Heidän kohdallaan maksukyky ei noudata verojen vaihteluita.

Pitäen tiettyä tasaisuutta kaikissa tapauksissa taloudenpidolle etuna ja samalla koettaen ottaa huomioon veronmaksukykyyn mahdollisimman monen veronmaksajan kohdalla komitea on päätenyt ehdotukseen, että verokuutiometrin hinnat olisi määrättävä kahden viimeksi kuluneen hakkuukauden keskiarvojen perusteella. Kummankin hakkuukauden hinnat olisi oikeastaan jollakin tavoin punnittava, mutta kun tämä vain mutkistaisi laskuja johtamatta oikeudenmukaisempaan tulokseen ainakaan yksityisen tilan osalta, lienee tyydyttävä tavallisiin punnitsemattomiin keskiarvoihin.

Komitean ehdotuksen mukaan on siis ne verokuutiometrin hinnat, joiden avulla verotettavat metsätulot lopullisesti lasketaan, määrättävä verovuoden alkupuolella päättyvän ja sitä edeltävän hakkuukauden puutavaran hintoja vastaavien verokuutiometrin hintojen keskiarvona. Hakkuukauden lasketaan yleisen käytännön mukaan päättyvän huhtikuun viimeisenä päivänä. Tämän jälkeen alkavalla uudella hakkuukaudella ei siis enää saa olla vaikutusta tässä suhteessa.

Tällä perusteella lasketuista verotettavista metsätuloista ei tämän jälkeen saa tehdä muita vähennyksiä kuin ne, jotka verotuslainsäädäntö yleensä sallii.

Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen soveltamat ja komitean nyt ehdotuksikseen hyväksymät verovyöhykkeiden leveydet merkitsivät ennen sotaa vallinneiden ajotaksojen perusteella arvioituna n. 4 markkan eroa 1. ja 2. sekä 2. ja 3. vyöhykkeen verokuutiometrin hintojen välillä. Käytännössä ero on ollut monasti vielä paljon pienempikin: on tiedossa tapauksia, joissa se on ollut vain 2 markkaa, ja yleisiä ovat tapaukset, joissa se on 3 markkaa. Varsinkin on ero ollut pieni 2. ja 3. vyöhykkeen välillä.

Komitean mielestä verokuutiometrin hintojen ero eri vyöhykkeiden välillä näin ollen on pyrkinyt jäämään liian pieneksi oikeudenmukaisesti toteuttaakseen vyöhykejaon tarkoituksen.

Tämän vuoksi komitea katsoo tarpeelliseksi kiinnittää verotuslautakuntien huomiota siihen, että verokuutiometrin hinnat eri vyöhykkeissä on määrättävä todellisuuspohjaisesti, todella saatujen puutavaran hintojen ja todellisten ajotaksojen perusteella arvostellen. Vyöhykejako ei ole tarpeellista ollenkaan toimittaa, jos verokuutiometrin hintojen ero vyöhykkeestä toiseen ei ole kyllin merkittävä, olosuhteista riippuen ainakin 4—5 markkaa, mikä nykyisiä oloja silmällä pitäen vastaa n. 10—20 % verokuutiometrin hinnasta I vyöhykkeessä. Edelleen on pidettävä mielessä, että hintojen eron on sallittava vuodesta toiseen vaihdella sikäli kuin ajotaksojen tai muiden olosuhteiden muutokset vaativat.

Perusmetsitysten verovapaus.

Metsityskustannukset ovat kirjanpidon ja verotuksen kannalta kahdenlaisia. Vanhastaan aukeiden alojen perusmetsityskustannukset ovat pääomamenoja, jotka eivät saa näkyä tilivuoden liikekustannuksina eivätkä siten myöskään vaikuttaa verotukseen. Sitä vastoin säännöllisessä metsän kasvussa olevien maiden nuorennusmetsitysten kustannukset ovat varsinaisia liikekustannuksia, jollaiset yleensä verotuksessa saadaan vähentää verotettavia tuloja laskettaessa.

Pääosa metsitystoimenpiteistä kuuluu jälkimmäiseen luokkaan, ja se 10—15 %:n vähennys, joka verokuutiometrin hintaa määrättäessä on ehdotettu tehtäväksi, sisältää muun ohella myös niitä vastaavat kustannukset. Yksityisissä tapauksissa vähennys ei aina ehkä ole riittävä, mutta saman tapaisiin virheellisyysiin keskimääräisyyteen perustuva verotusmenetelmä johtaa monissa muissakin kohdissaan. Kun nuorennusmetsitykset kuuluvat normaaliin metsätaloudelliseen käytäntöön ja kun metsälakikin tietyissä tapauksissa vaatii metsien

keinollista uudistamista, eivät erityiset verohelpotukset niiden osalta voi tulla kysymykseen.

Perusmetsitykset, siis vanhastaan kokonaan aukeiden mutta metsän kasvuun soveltuvien sekä taloudellisesti ainakin nykyisin yleensä vähäarvoisten puulajien, kuten lepän, pajun, katajan jne., hallussa olevien ynnä vanhastaan muutoin kehnometsäisten ja siitä syystä keinollista uudistusta edellyttävien maa-alojen sekä kuloalojen metsittäminen kylvöä tai istutusta käyttäen arvokkaampia puulajeja kasvaviksi, merkitsevät suorittajalleen huomattavia menoja, joita ei, kuten edellä mainittiin, teoreettisesti saa verotuksessa ottaa huomioon. Säännönmukaisesti kuuluvat po. maat veronalaiseen metsätalousmaahan ja joutuvat tuottamattomassakin kunnossa ollen kantamaan metsäverot täyteen määrään. Jo tämänkin pitäisi olla metsityksiin kannustava tekijä, mutta metsäverotusta voitaneen käyttää vieläkin tehokkaammalla tavalla pyrittäessä tätä metsä- ja kansantaloudelliselta kannalta toivottavaa toimintaa edistämään.

Tässä tarkoituksessa komitea ehdottaa, että perusmetsitykset jätetään metsäverotuksen ulkopuolelle Keski-Pohjanmaan, Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin metsänhoitolautakuntien toimintapiireissä 10 vuoden ajaksi ja muualla valtakunnassa 5 vuoden ajaksi mukaan laskettuna se vuosi, jolloin metsitys on toimitettu. Näistä toimenpiteistä ja siitä metsäalasta, jota ne koskevat, on tulo- ja veroilmoituksissa erikseen mainittava.

Metsänmyyntiverotusta koskevat ehdotukset.

Yleisiä perusteluja.

Edellä on esitetty monia ehdotuksia nykyisessä pinta-alaverotusmenetelmässä havaittujen epäkohtien ja puutteellisuuksien korjaamiseksi tai niiden vaikutuksen vähentämiseksi. Niiden tarkoituksena on kehittää tämä metsäverotuksen muoto sellaiseksi, että se ainakin yhteiskunnan kannalta ja samalla mahdollisimman monen yksityisen metsänomistajan kannalta olisi oikeudenmukainen. Yhteiskunnan, tässä lähinnä muiden veronmaksajain kannalta on tärkeätä, että metsätulot joutuvat täydestä määrästään verotettaviksi; eri metsänomistajien ja metsänomistajaryhmien suhteen on niin paljon kuin pinta-alaverotuksen keskimääräisyyteen nojautuvat periaatteet sallivat pyrittä tasapuolisuuteen ja taloudellisen maksukyvyyn huomioon ottamiseen.

Komitean käsityksenä on, että jos sen ehdottamat, varsinaisesti pinta-alaverotusta koskevat toimenpiteet hyväksytään ja aikanaan saadaan toteutetuiksi, metsäverotus keskiarvoiselta määrältään epäilemättä muodostuisi verraten oikeaksi. Tämä kuitenkin edellyttää, että pitemmän ajanjakson keskimääräinen hakkuu on suunnilleen verokuutiolukujen mukainen ja verokuutiometrin rakenne suurin piirtein ehdotetun mukainen, minkä seikkojen arvioimiseen näin edeltä käsin tuskin on mahdollisuuksia olemassa. Ehdotetut korjaukset eivät kuitenkaan poista sitä virhettä, minkä kiinteäksi määrätty verokuutioluku suhdanteiden vaihdellessa aiheuttaa, mutta kuten jo aiemmin on huomautettu, tämä virhe ei näytä olevan suuri.

Eräät komitean ehdottamat toimenpiteet ovat sangen suuritöisiä. Tämä koskee ennen muita metsämaiden veroluokituksen toimittamista ja uudistamista. Suurinkin voimin suoritettuna tämä tehtävä tulee vaatimaan monen vuoden, jopa hyvinkin kokonaisen vuosikymmenen ajan. Verotuksen tähän keskeiseen kohtaan ei siis nopeasti voida saada täyttä korjausta aikaan, ja yksin tämänkin seikan vuoksi verotus toistaiseksi tulee jäämään oikeudenmukaista tasoaan alhaisemmaksi. Toiseksi on verokuutiometrin hinta ainakin tähän mennessä pyrkinyt jäämään liian matalaksi, minkä seikan syistä edellä jo on ollut puhe. Tämä kohta saataneen nyt ehdotettujen toimenpiteiden avulla korjatuksi, vaikka sekin vienee oman aikansa, sillä hyvin äkkinäisiä ja jyrkkiä toimenpiteitä ei voitane pitää suotavina.

Jos komitean pinta-alaverotusta koskevat ehdotukset hyväksytään, voidaan edellyttää, että niiden tarkoittamat toimenpiteet aikanaan tulisivat toteutetuiksi. Tällöin tietenkin saavutettaisiin eräs niiden tärkeä tavoite: verotuksen suhteellinen taso kohoaisi varsin tuntuvasti, keskimäärin nähtävästi monella kymmenellä sadanneksella. Niille, joiden metsät edustavat maassa tahi asianomaisella alueella vallitsevia keskimääräisiä metsäsuhteita niin hyvin puuston tilan kuin käytönkin puolesta, verotus olisi jokseenkin oikeudenmukainen. Mutta kaikille niille, joiden metsät poikkeavat keskimääräisyydestä huonompaan suuntaan, täten korotettu verotus muodostuisi sekä kohtuuttomaksi että erittäin raskaaksi. Niistä metsistä, jotka syystä tahi toisesta ovat heikossa tuottokunnossa, pienipuustoisia tai kasvupaikalle sopimattomia tai muutoin epätaloudellisia puulajeja kasvavia ja joissa varsinkin verokuutiometrin hintaan ratkaisevasti vaikuttavia tukkipuita on niukasti, verot nousisivat todellisiin metsätuloihin verrattuna kohtuuttoman suuriksi. Samoin olisi laita yleensä pienmetsien, joiden puuvarasto tavallisesti on vähäinen käsittäen useinkin pääasiallisesti pienikokoista puuta ja joiden hakkuun pääosa joudutaan käyttämään kotitarvepuuna, joskin samalla on huomattava, että tällaiset metsät usein

sijaitsevat hyvin helppokäyttöisesti tilan lähellä ja että niiden markkamääräinen vero pienen pinta-alan vuoksi supistuu verraten vähäiseksi. Edelleen verotus tällöin olisi kohtuuton nuorten metsien osalta, koska niissä voidaan suorittaa vain pienpuutavaraa antavia harvennushakkuuksia, joten taloudellinen tuotto ehkä vielä pitkiksi ajoiksi eteenpäin on alhainen, jopa usein niin, että kustannukset nousevat tuloja suuremmiksi. Tällaisten metsien osalle lankeavien verojen maksaminen edellyttäisi useimmiten muiden rahaa antavien tulolähteiden olemassa oloa.

Tällaiset verotusepäkohdat ovat tietenkin nykyisinkin olemassa, mistä edellä on huomautettukin, mutta voidaan olla varmoja, että ne verojen komitean ehdotusten puitteissa tuntuvasti kohotessa kärjistyisivät ja herättäisivät asianomaisissa oikeutettuja moitteita metsäverotusta kohtaan. Selvää on kuitenkin, ettei niitä keskimääräisyyden pohjalta lähtevän pinta-alaverotusmenetelmän puitteissa voida korjata. Jos taas tältä pohjalta luovutaan ja otetaan huomioon kunkin yksityisen tilan metsän laatu yms. seikat, joudutaan aivan uuteen ja sangen työlääseen verotusmenetelmään, jolloin samalla menetetään ne edut, jotka nykyisen menetelmän periaatteet kieltämättä tarjoavat.

Jotta toisaalta nämä edut voitaisiin säilyttää ja toisaalta tehdä oikeutta yksityisille metsänomistajille, ts. ottaa huomioon yksityisten metsien puusto, puutavaran käyttö sekä niiden veronkantokyky, sekä vielä mahdollisimman kivuttomasti korottaa verotus oikeaksi katsottavalle tasolle, on ilmeisesti tarpeen täydentää pinta-alaverotusta sopivalla tavalla. Tällaiseen menettelytapaan on viitattu myös sinä kirjelmässä, jolla valtioneuvosto komitean asetti.

Komitean mielestä tässä tarkoitettu ajatus on parhaiten toteutettavissa siten, että pääosa metsäveroista kannetaan pinta-alaverotuksen periaatteiden mukaan ja loppuosa metsän tai tarkemmin sanottuna puutavaran myynnistä saatujen sekä oman talouden ulkopuolella tapahtuvaa käyttöä vastaavien tulojen perusteella. Käyttöön ei siis olisi luettava kotitarvekäyttöä, mutta sitä vastoin puutavaran luovuttaminen muihin käyttö-tarkoituksiin, esim. oman jalostuslaitoksen raaka-aineeksi, on asiallisesti myyntiin rinnastettava.

Paitsi että verotuksen joustavuus ja sen oikeudenmukaisuus täten menetellen eri metsänomistajien kesken lisääntyisi — mm. näillä perusteilla verotuksen teoria suosittelee useamman eri verotusmuodon rinnakkaista käyttöä —, tämä merkitsisi, kuten edellä ohimennen huomautettiin, jokaiselle metsänomistajalle helpotusta veron maksussa, koska viimeksi mainittu osa veroista tulisi suoritettavaksi juuri silloin, kun metsästä on tuloja saatu ja tällöin suhteessa tulojen määrään. Muina aikoina verot taas ovat pienemmät. Tätä on pidettävä huomatt-

tavana etuna erikoisesti nyt, kun metsäverotus pyritään kohottamaan oikealle tasolle ja veromäärä sen johdosta tulisi äkkinäisesti nousemaan, sekä kun verotus muutoinkin alkaa nykyisin olla varhaisempiin aikoihin verrattuna monin verroin raskaampi. Viitattakoon lopuksi siihen, että kun metsän myyntituloista vain osa joutuisi veronalaiseksi, metsänomistajilla ei olisi samanlaista aihetta niiden salaamiseen kuin väitetään tapahtuneen silloin, kun koko verotus toimitettiin niiden perusteella.

Esitetty kahteen verotusperiaatteeseen nojautuva menetelmä tietää tietenkin verotustyön melkoista lisääntymistä, edellyttää verotuslautakunnilta entistä suurempaa metsätaloudellisten asiain tuntemusta ja vaatii metsänomistajilta entistä tarkempaa metsätalouden liiketapahtumien tarkkailua, mutta sen tarjoamiin etuihin verrattuina nämä haitat tai vaikeudet epäilemättä ovat vähemmän merkitseviä.

Komitea siis ehdottaa, että samalla kuin pinta-alaverotus pysytetään metsäverotuksen pääasiallisena muotona, sitä täydennetään niiden rahana saatujen tai rahaksi arvioitujen tulojen osittaisella verottamisella, jotka on saatu metsän tuottaman puun ensiasteisesta luovuttamisesta myyntiin tai muuhun käyttöön kuin kotitarvekulutukseen. Komitean aiemmin tekemän ehdotuksen mukaisesti vahvistetaan verokuutiometrin hinta nyt tehdyn ehdotuksen toteuttamiseksi 65 %:ksi siitä, mikä se olisi oleva hinnoitteluperusteeksi otettujen eri puutavaralajien todellisten yksikköhintojen mukaisesti laskettuna. Tämän verotuksen ulkopuolelle jäävä osa eli 35 % veroista kannetaan metsän myynti- ja markkinakäyttötulojen perusteella aina silloin, kun tällaisia tuloja saadaan, ja sillä tavoin kuin jäljempänä ehdotetaan. Tätä metsäverotusjärjestelmän osaa nimitetään seuraavassa lyhyesti metsänmyyntiverotukseksi.

Metsänmyyntiverotuksen periaatteita noudatetaan yhtä jäljempänä esiin tulevaa poikkeusta lukuun ottamatta samanlaisina sekä tulo- ja omaisuusverotuksessa että kunnallisverotuksessa kaikkien niiden kohdalla, jotka ovat velvolliset pinta-alan mukaan maksamaan veroa metsästään. Tätä verotusta koskevaa lainsäädäntöä on sovellettava myös kaupunkien ja kauppaloitten alueilla olevien metsäkiinteistöjen verotuksessa, joten joulukuun 11. p:nä 1933 annettua lakia maatalouskiinteistöistä saatujen tulojen verottamisesta kaupungeissa ja kaupaloissa on puhtaiden tulojen osittaista verottamista koskevalta osaltaan muutettava. Ne erikoismääräykset, jotka on säädetty valtion velvollisuudesta suorittaa veroa saamistaan metsätu-

loista kunnille, jäävät edelleen voimaan. Kun seurakunnalle suoritettavat verot määrätään kunnallisverotusta varten arvioitujen tulojen perusteella, vaikuttaa metsänmyyntiverotus siten myös kirkollisverotukseen.

Verovelvollisuus ja veronalaiset metsätulot.

Metsänmyyntiverotuksen toimeenpanoon voidaan edellä sanotun mukaisesti ryhtyä silloin, kun puu on vaihtanut omistajaa tai entisen omistajansa hallinnassa edelleen ollen joutunut muuhun käyttöön kuin kotitarvekulutukseen. Eräitä nykyisessä metsätaloudellisessa käytännössä verraten harvinaisiksi käyneitä poikkeuksia lukuun ottamatta se siis edellyttää puun tulleen kaadetuksi.

Harkittaessa kysymystä, kuka on velvollinen maksamaan metsänmyyntiveron, voidaan jälkimmäinen äsken esitetyistä tapauksista jättää kokonaan huomiotta. Kun siinä näet puutavaran luovuttaja ja vastaanottaja on sama henkilö tai yhtymä, on yhdentekevää, kumman osalle verovelvollisuus muodollisesti määrätään.

Edellisessä tapauksessa ovat tavanomaiset metsäkaupat vallitsevina. Periaatteessa voidaan metsänmyyntiverot tällöin kantaa joko puutavaran myyjältä, siis metsänomistajalta, tai sen ostajalta. Jälkimmäistä menettelytapaa käytettäessä ne siirtyisivät myyjän maksettaviksi välillisesti, alentuneiden puutavaran kantohintojen muodossa. Vaikka tämä tapa ehkä tarjoaisikin eräitä etuja veronkannon kannalta, komitean mielestä kuitenkin edellinen vaihtoehto on monestakin syystä suositeltavampi. Metsäverojen maksaminen kuuluu luonnostaan metsänomistajalle, ja tätä tietä päästään epäilemättä tarkempaan ja oikeudenmukaisempaan verotukseen, sillä ne hinnan alennukset, jotka ostaja verojen vuoksi tekisi, saattaisivat olla hyvinkin summittaisia, vieläpä helposti myyjälle epäedulliseen suuntaan. Edelleen ei ole unohdettava, että metsänmyyntituloilla on vaikutuksensa myös metsänomistajan suoritettavaksi joutuvan, verokannaltaan nousevan tulo- ja omaisuusveron kokonaisuutensa, minkä vaikutuksen oikeudenmukaisuutta ei voida kieltää. — Kauppojen rinnalla muut puutavaran omistajan vaihtumista koskevat tapaukset ovat siksi vähämerkityksisiä, etteivät ne anna aihetta edellä esitetyn käsityksen muuttamiseen.

Jos tila metsineen on verovuoden kuluessa vaihtanut omistajaa, ei sen nykyistä omistajaa kuitenkaan voitane määrätä maksamaan metsänmyyntiveroa niistä metsätuloista, jotka entinen omistaja ehkä oli saanut tai vielä on saamassa. Nykyistä omistajaa tuskin voidaan velvoittaa hankkimaan verotuksen toimittamiseksi tarpeellisia tietoja

toiselta henkilöltä tai tätä niitä hänelle antamaan, jota paitsi verokannan kohoaminen kohtaisi häntä tällöin tulo- ja omaisuusverotuksessa aivan aiheettomasti.

Kaikien edellä esitetyn perusteella komitea rakentaa metsänmyyntiverotusta koskevat ehdotuksensa sille pohjalle, että verovelvollinen on se metsän nykyinen tai aiempi omistaja, joka veronalaiset metsätulot on saanut. — Tilan viimeinen omistajan vaihdos selviää veroilmoitusten asianomaiseen kohtaan tehtävästä merkinnästä.

Koska metsätalouden ns. sivutulot — kuten tulot kiven, soran, mudan, turvepehkon yms. myynnistä, varastoalueiden vuokraamisesta, metsästys- ja laiduntamisoikeuksista jne. — on erikseen verotettaviksi ilmoitettava, metsänmyyntiverotus voi kohdistua ainoastaan puustosta saatuihin metsätuloihin. Komitean mielestä olisi tällöin kuitenkin rajoitettava yksinomaan runkopuun edustamiin tuloihin. Sitä vastoin ei sen käsityksen mukaan kannoista, oksista, lehdeksistä, kuoresta, pihkasta jms. saatavia tuloja, jotka jäävät kokonaan pinta-alaverotuksen ulkopuolelle, kannata panna metsänmyyntiverotuksen alaisiksi, koska ne verotulojen kannalta merkitsisivät yleensä hyvin vähän ja koska tämä verotus niiden vuoksi menettäisi tuntuvasti selväpiirteisyyttä. Harkittavaksi voitaisiin toisaalta ottaa, olisiko varsinkin kannoista ja pihkasta saatavat tulot saatettava verotuksen piiriin merkitsemällä ne veroilmoitukseen „muiden maataloustulojen” kohdalle.

Ne metsätulot, joihin metsänmyyntiverotuksen komitean edellä tekemän ehdotuksen mukaan tulisi kohdistua, syntyvät kahta eri tietä. Tärkeimmän ja tavallisilla yksityistiloilla useimmiten yksinomaan kysymykseen tulevan erän muodostavat myydystä puutavarasta saadut tulot tai tarkemmin sanoen siitä saadut kantohintatulot. Paitsi tavanomaisia kauppoja, tapahtukoot ne pystyyn tai hankinnalla, voidaan myynniksi usein lukea myös vaihtokaupat, jolloin puutavaran vastineeksi luovutetaan joitakin tuotteita. Toisissa tapauksissa nämä taas voidaan luontevammin viedä seuraavaan tuloryhmään. — Jos metsää myydään maapohjineen, ei kauppahinta ole metsänmyyntiveron alaista tuloa, koska tällaiset kaupat leimaveron muodossa jo tulevat verotetuiksi. Jos sitä vastoin maapohja myydään erikseen ja puut erikseen, on veroa jälkimmäisestä erästä tavallisessa järjestyksessä maksettava.

Toisen erän muodostavat markkinakäyttötulot, joilla tässä tarkoitetaan sitä puutavaraa vastaavia kantohintatuloja, joka on luovutettu metsänomistajan lukuun toimiville teollisuus-, jalostus- yms. laitoksille raaka-, rakennus- tai polttopuiksi taikka joka on annettu

metsänomistajan hallinnassa oleville toisille talouksille tai vieraalle talousyksikölle, tapahtukoon luovutus kokonaan maksutta tai kirjanpidollista laskutusta vastaan, kuten esim. metsäteollisuusyhtiöissä usein tapahtuu. Ainoastaan se puutavara, joka käytetään välittömästi tilan maa- tai metsätalouden hyväksi toimivien talouksien tai henkilöiden kotitarvepuuna, myöskin uudisrakennuksiin ja uusiin rakenteellisiin laitoksiin, kuten siltoihin, salaojituksiin, aitoihin, puhelin- ja sähköjohtopylväiksi jne., on komitean mielestä jätettävä metsänmyyntiverotuksen ulkopuolelle. Puun käyttö oman talouden puitteissa sellaisiin tarkoituksiin kuin esim. välttämätöntä ja tavanomaista suurempiin rakennuksiin olisi periaatteessa luettava veronalaiseksi käytöksi. Kun sanotunlainen käyttö kuitenkin yleensä lienee verotuksen kannalta vähämerkityksinen ja kun rajan vetäminen veronalaisen ja verovapaan kotitarvekäytön välille tällöin usein varmasti olisi varsin vaikeata ja tulkinnan varaista, ei sitä vastaavia tuloja — niin kauan kuin selvästi on kysymyksessä saman talouden puitteissa ja omaa käyttöä varten eikä siis ansiotarkoituksessa tapahtuva toiminta — ole katsottu asianmukaiseksi ottaa metsänmyyntiverotuksen piiriin. Paitsi tilan haltijan omaa kotitarvekäyttöä on edellä sanotun mukaisesti metsänmyyntiverosta vapaata myös se puutavara, joka luovutetaan yhdysviljelyksessä olevan tilan käyttöön, tilan tai sen osan vuokraajan kotitalouden kulutukseen tai annetaan maa- ja metsätalouden työväelle tai muulle henkilöstölle luontoispalkaksi. Samoin voitaneen menetellä hyväntekeväisyystarkoituksiin luovutetun puutavaran suhteen.

Edellä esitetyn perusteella on selvää, etteivät myöskään ne kantohintatulot, jotka vastaavat tuotantolaitoksissa muokattua ja sitten varsinaiseen kotitarvekäyttöön joutunutta puutavaraa, kuten sahatavaraa, päreitä jne., ole metsänmyyntiveron alaisia.

Yhteismetsän osakkaiden välittömään kotitarvekäyttöön luovutettua puutavaraa vastaavia kantohintatuloja ei ole luettava yhteismetsän veronalaisiksi tuloiksi siinäkään tapauksessa, että siitä joko tosiasiallisesti tai yhteismetsän kirjanpidossa muodollisesti olisi asianomaisia veloitettu.

Ne periaatteet, joiden mukaan kantohintatulot eri tapauksissa määrätään, esitetään jäljempänä.

Käytännöllisyssyistä olisi jätettävä verottamatta jotakin vähimmäismäärää pienemmät myynti- ja markkinakäyttötulot, koska ne, sanottavia verotuloja tuottamatta, kohtuuttomasti lisäisivät verotusviranomaisen työtä. Samalla täten vapautuisi po. veroa maksamasta pääosa siitä väestöosasta, jonka veronmaksukyky on tunnetusti heikko, nim. pienviljelijöistä ja pienmetsien omistajista, sekä myös ne,

joiden metsät ovat nuoria tai muutoin taloudellisesti vähätuottoisessa kunnossa. Toisaalta ei verovapaiden tulojen rajaa ole asetettava liian korkealle, koska metsänmyyntiverotus tällöin menettäisi olennaisen osan merkitystään.

Komitean ehdotuksen mukaan metsänmyyntiverot on velvollinen suorittamaan se metsänomistaja, joka myyntiin tai markkinakäyttöön luovutettua, runkopuusta saatavaa puutavaraa vastaavat kantohintatulot on saanut. Lisäksi komitea ehdottaa, että metsänmyyntiveron alaiset metsätulot määritellään edellä lähemmin esitettyjen periaatteiden mukaisesti sekä että alle 500 markan suuruiset vuotuiset myynti- ja markkinakäyttötulot jätetään tämän verotuksen ulkopuolelle. Kunnallisverotuksessa tarkoitetaan tällöin a. kunnan alueella sijaitsevista saman omistajan metsistä saatuja tuloja, tulo- ja omaisuusverotuksessa saman omistajan koko metsäkiinteistöstä tai -kiinteistöistä saatuja tuloja.

Kantohintatulojen määrääminen.

Pinta-alaverotuksen verokuutiometrin hinnoittelun yhteydessä oli jo puhe kantohinnan käsitteestä ja sen määräämisestä. Metsänmyyntiverotuksen perustana olevia kantohintatuloja laskettaessa pyritään periaatteessa samanlaiseen käsitteeseen paitsi että tällöin ei ole kysymys kuutiokysymyksestä vaan luovutuksen tai luovutusten kokonaisuusmäärästä.

Pystyy myydyn puutavaran kantohintatuloilla tarkoitetaan kauppahintaa sellaisenaan tai, jos puut on ennakolta myyjän toimesta leimattu, leimaus- ym. myyntikustannuksilla vähennettynä. Tässä tapauksessa kantohintatulojen määrääminen on siis sängen helposti ja yleensä aivan kiistattomasti suoritettavissa — sikäli tietenkin kuin kauppakirja joka suhteessa vastaa todellisia olosuhteita eikä ole taroituksellisesti harhaan johtava.

Hankinnalla myydyn puutavaran kantohintatulot saadaan siten, että kauppakirjan mukaisesta hankintahinnasta vähennetään varsinaiset hankintakustannukset. Tärkeimmät tällöin kysymykseen tulevat erät on lueteltu sivulla 67. Yleiskustannuksista saadaan vähentää ne, jotka johtuvat suoranaisesti hankinnasta, mm. tapaturmavakuutusmaksut. Hallinto- ym. yleiskustannuksia, varsinaisia metsänhoitomenoja jms. ei yleensä saa vähennyksinä ottaa huomioon; niiden varallehan on jo pinta-alaverotuksen yhteydessä suoritettu tarpeellinen vähennys.

Yleensä hankintakustannusten osoittaminen ei tuota erikoisia vaikeuksia, jos työn kestäessä tehdään maksetuista eristä tarpeelliset muistiin merkinnät. Aina ei kuitenkaan tapaus ole näin yksinkertainen ja selvä. Hankintakustannusten markkamäärä ei ilman muuta selviä silloin, kun hankinnan joko kokonaan tai osaksi toimittaa metsänomistaja tilan omin työvoimin. Oman väen ja omien hevosten suorittama työ voidaan tällöin hinnoittaa paikakunnan keskimääräisiä teko- ja vetotaksoja tai kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön vahvistamia palkanormeja käyttäen. Jos työmäärästä on merkinnät olemassa, saadaan hankintakustannukset helposti ja riittävän luotettavasti määrättyiksi.

Tässä yhteydessä voidaan huomauttaa, että kun verovelvollisen metsätaloutensa hyväksi suorittaman työn arvo on veronalaista tuloa, joka hänen on erikseen verotettavaksi ilmoitettava, se saatettaisiin myös jättää verotettaviin metsätuloihin, jolloin sen ilmoittaminen työtuloina olisi tarpeetonta. Mutta tämä menettely johtaisi siihen, että verotettavat metsätulot menettäisivät yhtenäisyytensä ja vertauskelpoisuutensa tullen sisällykseltään sängen kirjaviksi, mikä mm. pahasti häiritsisi verotuslautakuntien työtä metsätuloista tehtävien ilmoitusten tarkistamiseksi. Komitean mielestä onkin näin ollen syytä kaikissa tapauksissa pyrkiä puhtaiden kantohintatulojen pohjalle.

Jos hankinnan työn johto on metsänomistajan omissa käsissä, voitaneen hänelle siitä laskea kohtuullinen palkka sekä lisätä se hankintahinnoista vähennettäviin hankintakustannuksiin.

Metsätöitä teetetään myös sellaisella maataloustyöväellä, jolla on enemmän tai vähemmän kestävä työsuhte maatalon omistajan kanssa. Tämän työväen palkkaus on yleensä riippumaton kulloinkin tehtävästä työstä. Sen suorittaman metsätaloustyön raha-arvo, joka olisi merkittävä hankintakustannukseksi, olisi oikeastaan laskettava jakamalla kokonaispalkka (rahapalkka ja muonat ym. etuudet) hankintatöiden ja muiden töiden osalle käytetyn työajan suhteessa. On kuitenkin pelättävissä, että tällaisen laskelman suorittaminen monissa tapauksissa kävisi ylivoimaiseksi, ja komitean mielestä olisikin pö. työn hinnoittelussa tyydyttävä samanlaiseen menettelytapaan kuin edellä tilan varsinaisesta omasta väestä puheen ollen, siitäkin huolimatta, että hankintakustannukset täten laskien yleensä nousevat jonkin verran liian korkeiksi.

Markkinakäyttöä vastaavien kantohintatulojen määrääminen on epäilemättä esillä olevassa suhteessa vaikein kohta, ja se jää joka tapauksessa jonkin verran summittaiseksi ja lähiarvoiseksi. Puutavarallehan ei tällöin muodostu varsinaisesti mitään (kauppa)hintaa. Ei edes niitä summia, joita eräissä tapauksissa — mm. monien suurem-

pien metsäteollisuusyhtiöiden kirjanpidossa — käytetään metsä- ja tehdasosastojen välisissä laskutuksissa, tuotantolaskelmien pohjana tms. tarkoituksiin, ilman muuta voida pitää laskelmien lähtökohtana, koska ne eri syistä saattavat hyvinkin paljon poiketa ao. alueen tavanomaisista, normaaleista hinnoista. Toisissa tapauksissa ei luovutetun puutavaran hinnoista ole senkään vertaa tietoja. — Markkinakäytön kantohintatulojen määräämisessä voidaan käyttää eri menettelytapoja.

1. Jos lähellä niitä metsiä, joissa hakkuu on suoritettu, sekä muutoinkin saman tapaisissa olosuhteissa saman hakkuukauden kuluessa on tapahtunut säännönmukaisia, samaa ja suunnilleen saman laatuista puutavaralajia koskevia pystymetsänkauppoja, voidaan tällöin saatuja kantohintoja käyttää ohjeena markkinakäyttöön hakattua puutavaramäärää hinnoitettaessa. Verovelvollisen tehtäväksi olisi tällöin asetettava perustella käyttämiensä yksikköhintojen käyttökelpoisuus po. tarkoitukseen.

2. Jos markkinakäyttöerän hankintakustannukset ovat tiedossa tai helposti luotettavasti laskettavissa, voidaan kantohintatulolaskelman lähtökohtana pitää samanlaisen puutavaran yleistä hankintahintaa sellaisella menekkipaikalla (uittoreitin varrella, rautatieasemalla, tehtaalla tai muussa käyttöpaikassa), missä se varmimmin on määrättävissä. Tosiasiallisesti suoritettujen hankintakustannusten lisäksi voidaan tällöin joutua käyttämään arvion varaisia hankintakustannuksia, jos nim. puutavara on hankittu ja kustannukset tiedossa sellaiseen paikkaan, jossa sen johdosta, että se ei ole yleisesti käytetty luovutuspaikka, ei ole muodostunut selvää hankintahintatasoa. — Jos markkinakäytön kantohintatulot lasketaan tämän periaatteen mukaan, silloin on noudatettava niitä sääntöjä, jotka edellä hankinnalla myydyistä puutavarasta puhuttaessa esitettiin. Ja samoin kuin kohdassa 1. on verovelvollisen tätäkin menettelytapaa käyttäessään pystyttävä perustelemaan laskentaperusteittensa paikkansa pitävyys.

3. Markkinakäyttöä vastaavat kantohintatulot voidaan myös — ja verraten yksinkertaisella tavalla — määrätä siten, että käyttöön luovutettu puutavara hinnoitetaan niillä keskimääräisillä yksikkökantohinnoilla, jotka muodostavat lähtökohdan pinta-alaverotuksen verokuutiometrin hinnan laskemiselle kunnan eri vyöhykkeitä varten. Nämä hintatiedot, jotka tosin koskevat vain tärkeimpiä puutavaralajeja, täytyy pinta-alaverotuksen toimeenpanoa varten joka tapauksessa kutakin kuntaa ja sen kutakin verovyöhykettä varten kerätä, ja ne saadaan myös metsäverotuksen tarkastajan laskemina käytettäväksi. Ne tarkoittavat myyntipuutavaran hintoja, mutta sitä vastaavaahan pääosa markkinakäyttöpuustakin on. Puutavaran laatuksymys voitaneen tässä yhteydessä jättää huomiotta, koska

menetelmä joka tapauksessa muodostuu suuripiirteiseksi ja likimääräiseksi.

Tätä laskentamenetelmää noudatettaessa saattaa syntyä vaikeuksia, jos kysymyksessä oleva puutavaraerä mittayksiköltään, kuorima-asteeltaan tai ylimitan puolesta ei vastaa verokuutiometrin rakennekaavassa käytettyjä tapoja. Tällaisissa tapauksissa on asianmukaiset muunto- toimitukset suoritettava ennen kantohintatulojen laskemista. Verotusta koskeviin ohjeisiin voitaneen liittää tällöin yleisimmin kysymykseen tulevat muuntoluvut sekä niiden käyttöä koskevat yksinkertaiset ohjeet, ja epäselvissä tapauksissa voitaisiin metsänhoitautakuntaa tai metsäverotuksen tarkastajaa käyttää neuvonantajana.

Komitean mielestä olisi menettävä siten, että kunnan verotuslautakunnan toimesta julkaistaan kunakin vuonna muita veroperusteita koskevien tietojen yhteydessä ne yksikkökantohinnat, joita po. tarkoituksessa olisi käytettävä. Verotuslautakunnan ehdotus näiksi hinnoiksi olisi liitettävä lääninhallitukseen lähetettäviin veroperuste- ehdotuksiin, mikäli verotuslautakunta saattaa niistä ehdotuksen tehdä, ja olisi lääninhallituksen, metsäverotuksen tarkastajaa kuultuaan, hinnat ennen niiden käytäntöön ottamista vahvistettava. — Myös voitaneen hyväksyä sellainen menettely, että verovelvollinen saa, jos hän ei tarkempaa selvitystä voi antaa, ilmoittaa ainoastaan verotuksessa tarvittavat perustiedot (puutavaralaji, hakkuumäärä, mittaustapa, kuorima-aste sekä vyöhyke, missä hakkuun alainen metsä sijaitsee), ja niiden nojalla verotuslautakunta sitten määrää kantohintatulot. Tällainen menettely voi käydä välttämättömäksi, jos verovelvollinen ei pysty muuntotoimituksia suorittamaan, kuten usein voi tapahtua, tai jos on kysymys puutavaralajista, jonka yksikkökantohinnat eivät sisälly verotuslautakunnan julkaisemaan, kantohintoja koskevaan tiedoitukseen.

Nyt puheena olevaa menetelmää voitaneen menestyksellä käyttää myös tarkistustarkoituksiin, jos markkinakäyttöä vastaavat kantohintatulot on laskettu kohdassa 1 tai 2 esitetyillä tavoilla, vieläpä haluttaessa tarkistaa niitä ilmoituksia, jotka koskevat pystyyn tai hankinnalla myytyjen puutavaran kantohintatuloja.

Komitean mielestä näitä kolmea eri menettelytapaa pitäisi saada käyttää valinnan varaisesti sen mukaan kuin metsänomistaja haluaa tai kuinka helpoimmin ja luotettavimmin päästään tarkoitettuun tulokseen.

Metsänmyyntiverotuksen perustana olevien kantohintatulojen määräämiseksi komitea edellä esitettyihin yksityiskohtaisempiin määrittelyihin viitaten tekee seuraavat ehdotukset.

Pystyyn myydyin puutavaran kantohintatuloilla tarkoitetaan kauppahintaa sellaisenaan tai metsänomistajan mah-

dollisesti käyttämällä leimaus- ym. myyntikustannuksilla vähennettynä.

Hankinnalla myydyin puutavaran kantohintatulo saadaan vähentämällä kauppahinnasta suoranaisesti hankinnasta johtuvat hankintakustannukset. Verovelvollisen, hänen perheensä jäsenten, tilaan kestävässä työsuhteessa olevan työväen ym. tilan oman työvoiman hankinnan hyväksi suorittama työ lasketaan hankintakustannukseksi siihen määrään, mikä siitä olisi ollut palkatulle työvoimalle maksettava. Metsänomistajan hankintain yhteydessä suorittamalle johtotyölle saadaan samoin laskea kohtuullinen palkka.

Markkinakäyttöä vastaavat kantohintatulot saadaan valinnan varaisesti määrätä jollakin seuraavista tavoista.

1. Käyttämällä ohjeena hakkuualueen lähiympäristön metsistä pystyyn myydyin saman laatuisten puutavaran kantohintoja.

2. Johtamalla ne hankintahinnoista jollakin yleisesti käytetyllä, hakkuupaikkaa mahdollisimman lähellä olevalla menekki- tai käyttöpaikalla. Tätä menettelytapaa voidaan käyttää, jos hankintakustannukset ovat tiedossa tai luotettavasti laskettavissa.

3. Hinnoittamalla markkinakäyttöön luovutetut puutavarat niillä myyntipuutavaran keskimääräisillä, ao. verovuotta koskevilla yksikkökantohinnoilla, joita käytetään pinta-alaverotuksen verokuutiometrin hinnan laskemisessa. Nämä yksikkökantohinnat on verotuslautakunnan toimesta kunakin vuonna julkaistava, sen jälkeen kun lääninhallitus ne metsäverotuksen tarkastajaa kuultuaan on vahvistanut. Metsänomistaja saa muiden tietojen puuttuessa ilmoittaa markkinakäyttöeristä vain ne tiedot, joiden nojalla verotuslautakunta voi kantohintatulot arvioida.

Myynti- ja markkinakäyttötulojen ilmoittamisvelvollisuus.

Komitea ehdottaa, kuten edempänä tarkemmin tulee puhe, metsänmyyntiverotuksen kytkettäväksi kunnallisverotukseen sekä valtion tulo- ja omaisuusverotukseen. Sen mielestä on tällöin välttämätöntä, että tavanomaisiin veroilmoituksiin liitetään erityinen ilmoitus myynti- ja markkinakäyttötuloista, niiden suuruudesta riippumatta. Paitsi että tarkoituksenmukainen ilmoituslomake helpottaa ja varmistaa po. tulojen laskemista lain edellyttämällä tavalla ja sen periaatteita noudattaen, verotusviranomaiset voivat sen avulla asioitten tuntemukseensa ja edellä viitattuihin yksikköhinta-

vertailuihin nojautuen suorittaa jonkinlaisen, joskin tosin verraten suuripiirteisen ilmoitettujen tulojen tarkistuksen. Tähän lomakkeeseen voidaan näet vaatia merkittäväksi kaikki ne seikat, joiden nojalla ilmoitettuihin kantohintatuloihin on päädytty ja joiden avulla saatuja tuloksia voidaan arvostella. Tärkeimmät niistä tulivat jo edellisessä kappaleessa esille.

Kun tällöin olisi mainittava mm. myyntiin tai markkinakäyttöön joutuneen puutavaran määrä, vieläpä yleensä kustakin myynti- tai markkinakäyttöerästä erikseen, voidaan ilmoitusten tarkistamiseen edelleen käyttää metsänhoitolautakunnille tehtäviä metsänhakkuuilmoituksia. Tämäkin tarkistus jää valitettavasti vaillinaiseksi sen vuoksi, että huomattava osa metsänhakkuista on jätetty ilmoittamisvelvollisuuden ulkopuolelle. — Tässä yhteydessä komitea katsookin asianmukaisesti huomauttaa, että sen mielestä olisi otettava harkittavaksi hakuiden ilmoittamisvelvollisuuden laajentaminen käsittämään kaikki muut hakkuut paitsi kotitarvepuun hankkimiseksi suoritettut, sekä että ilmoitusten oikeellisuuteen olisi kiinnitettävä nykyistä suurempaa huomiota ja huolta. Tämä ei olisi tarpeellista ainoastaan nyt esillä olevassa tapauksessa, vaan sitä vaatisi monien muidenkin metsätaloudellisten kysymysten selvittely.

Lomakkeen tarjoamia tarkistusmahdollisuuksia ei kuitenkaan voida käyttää hyväksi, ellei asiain erittely ole kyllin yksityiskohtainen ja ellei edellä viitatuin mukaisesti yleensä vaadita kutakin kauppaa tai markkinakäyttöerää koskevia tietoja annettavaksi erikseen puutavaralajeittain. Näistä periaatteista ei kuitenkaan aina voida pitää kiinni. Niinpä kaupoissa, joihin sisältyy useampia puutavaralajeja, kuten esim. maatilametsien omistajien toimituttamissa hankintahakkuissa usein on laita, kantohintatuloja ei läheskään aina voida eritellä puutavaralajeittain, vaan ne on ilmoitettava yhtenä summana. Ilmoituslomakkeet on siis suunniteltava tällaisiakin tapauksia silmällä pitäen. Eräiden suurmetsänomistajien osalta sanotut vaatimukset ehkä myös johtaisivat teknillisiin vaikeuksiin ja antaisivat kohtuuttoman paljon työtä. Niille voitaneen tämän vuoksi myöntää oikeus käyttää tarkoitukseen tilinpäätöksensä ja siihen perustuvien tilastollisten selvitysten numeroita sillä edellytyksellä, että ne osoittavat kirjanpitoinsa perustuvan periaatteille, jotka johtavat metsänmyyntiverotuksen tarkoitamiin kantohintatuloihin, ja että ne tätä oikeutta verotuslautakunnalta kirjallisesti pyytävät.

Kun metsänmyyntiveron maksaa se metsän nykyinen tai aiempi omistaja, joka veronalaiset metsätulot on saanut, on kukin heistä myös velvollinen omalta osaltaan tekemään myynti- ja markkinakäyttötuloja koskevan ilmoituksen. Kun tämä ilmoitus komitean tekemän

ehdotuksen mukaan on tehtävä siinäkin tapauksessa, ettei tällaisia tuloja ole saatu lainkaan, tulee metsästä siltä verovuodelta, jolloin se on vaihtanut omistajaa, säännöllisesti annettavaksi kaksi ilmoitusta, vieläpä toisinaan useampiakin. Niistä määräyksistä ilmoituksetekoajaksi, jotka komitea jäljempänä ehdotuksinaan esittää, saattaa joissakin tapauksissa — mm. käytettäessä tilan kaupassa pidettyä metsänhakkuu-oikeutta — johtua, että tällaista tapahtuu vielä seuraavienkin verovuosien kohdalla. — On ehkä paikallaan erikseen korostaa, että metsälön entisenkin omistajan on annettava ilmoitus sen kunnan verotuslautakunnalle, jonka alueella tämä metsä sijaitsee, siinäkin tapauksessa, että hän on siirtynyt toiseen kuntaan ja tekee muita tulojaan koskevan ilmoituksen siellä.

Mainittakoon, että komiteassa oli pohdittavana myös mahdollisuus kantaa metsänmyyntivero leimaveron muodossa. Tämä menettelytapa soveltuisi kyllä verraten hyvin pystymynteihin, joita koskevien kauppakirjojen perusteella leimaveron maksaminen voisi tapahtua vaivattomasti ja oikeudenmukaisesti. Mutta hankintamyntien kauppasummiä ei sitä vastoin voitaisi sellaisinaan, hankintakustannuksia vähentämättä, panna leimaveron alaisiksi, eikä markkinakäytöstä puheen ollen edes synny sellaista asiakirjaa, jonka perusteella leimaveron voitaisiin määrätä maksettavaksi. Edelleen viitattakoon siihen tärkeään seikkaan, että se vaikutus, minkä myynti- ja markkinakäyttötulot tulo- ja omaisuusveroon tämän nousevan verokannan vuoksi aiheuttavat, jäisi tällöin pois, mikä ilmeisesti olisi epäoikeudenmukaista. Kysymys siitä elimestä, joka leimaveron kantaisi ja joka kauppakirjojen leimamerkittämistä riittävällä asiantuntevuksella valvoisi, on myös vaikeasti ratkaistavissa. Tällaisista syistä po. ajatuksesta oli luovuttava.

Komitea ehdottaa säädettäväksi, että jokaisen metsänomistajan tulee, sikäli kuin hän edellä esitetyillä tai jäljempänä esiin tulevilla perusteilla on metsänmyyntiverotuksen tarkoitamassa verotussuhteessa hallinnassaan olevaan tai olleeseen metsälöön, liittää sekä kunnalliseen tuloilmoitukseensa että tulo- ja omaisuusverotusta varten tehtävään veroilmoitukseensa vahvistetuille lomakkeille laadittu selvitys myynti- ja markkinakäyttötuloistaan. Tämä selvitys on annettava siinäkin tapauksessa, että veronalaisia tuloja ei ole saatu lainkaan tai että ne ovat niin pienet, että ne verovelvollisen mielestä ovat verovapaat. Sanoituista lomakkeista, joita tarvittaessa voidaan täydentää erikoiselvityksillä, esitetään komitean ehdottamat mallit seuraavilla sivuilla. Niiden edellyttämät merkinnät on tehtävä mahdollisim-

Liite n:o ..... kunnallisverotuksen tuloilmoitukseen.

ILMOITUS

metsän myynti- ja markkinakäyttötuloista.

Verovelvollisen nimi ..... Tilan nimi ja n:o .....

Kunta ja vyöhyke, missä hakkuun alainen metsä sijaitsee .....

Luovutus: Pystyyn myyntiin Hankintamyyntiin Markkinakäyttöön	Markkinakäytön hinnoitus:	Pystyyamyntihintojen perust. Hankintahintojen » Verotuslautakunnan hintojen »	
--	------------------------------	---	--

Mittaustapa .....

Kuorima-aste .....

Tulot, puutavaralajeittain eriteltyinä:

....., määrä	à	mk .....
....., »	à	mk .....
....., »	à	mk .....
....., »	à	mk .....

Hankintakustannukset:

a) Palkkatyö:	tekotyöp., à	mk	
.....	ajotyöp., à	mk	
b) Oma työ:	tekotyöp., à	mk	
.....	ajotyöp., à	mk	
c) Muut kustannukset:		mk	
.....		mk	
.....		mk	

Kantohintatulot

Lisätietoja: .....

(Ohjeita lomakkeen täyttämiseksi.)

Kunta ja vyöhyke, missä hakkuun alainen metsä sijaitsee: .....

	Pystyy myyntiin		Pystyy myyntihintojen	perust.
Luovutus:	Hankintamyyniin	Markkinakäytön	Hankintahintojen	»
	Markkinakäyttöön	hinnoitus:	Verotuslautakunnan hintojen	»

Mittaustapa .....

Kuorima-aste .....

Tulot, puutavaralajeittain eriteltyinä:

....., määrä ..... à ..... mk .....
 ..... » ..... à ..... mk .....
 ..... » ..... à ..... mk .....
 ..... » ..... à ..... mk .....

Hankintakustannukset:

a) Palkkatyö: ..... tekotyöp., à ..... mk .....
 ..... ajotyöp., à ..... mk .....
 b) Oma työ: ..... tekotyöp., à ..... mk .....
 ..... ajotyöp., à ..... mk .....
 c) Muut kustannukset: ..... mk .....
 ..... mk .....
 ..... mk .....

Kantohintatulot

Lisätietoja: .....

YHDISTELMÄ.

Kantohintatulot yhteensä .....

Verotettavat kantohintatulot v. 19... (35, 40%) .....

Verotuslautakunnan huomautuksia: .....

.....

.....

.....

.....

Verovelvollisen ilmoituksen mukaan	Verotuslautakunnan arvion mukaan
mk	

Liite n:o ..... tulo- ja omaisuusverotuksen veroilmoitukseen.

ILMOITUS

metsän myynti- ja markkinakäyttötuloista.

Verovelvollisen nimi ..... Tilan nimi ja n:o .....

Kunta ja vyöhyke, missä hakkuun alainen metsä sijaitsee .....

	Pystyy myyntiin		Pystyy myyntihintojen	perust.
Luovutus:	Hankintamyyniin	Markkinakäytön	Hankintahintojen	»
	Markkinakäyttöön	hinnoitus:	Verotuslautakunnan hintojen	»

Mittaustapa .....

Kuorima-aste .....

Tulot, puutavaralajeittain eriteltyinä:

....., määrä ..... à ..... mk .....
 ..... » ..... à ..... mk .....
 ..... » ..... à ..... mk .....
 ..... » ..... à ..... mk .....

Hankintakustannukset:

a) Palkkatyö: ..... tekotyöp., à ..... mk .....
 ..... ajotyöp., à ..... mk .....
 b) Oma työ: ..... tekotyöp., à ..... mk .....
 ..... ajotyöp., à ..... mk .....
 c) Muut kustannukset: ..... mk .....
 ..... mk .....
 ..... mk .....

Kantohintatulot

Lisätietoja: .....

.....

.....

.....

(Ohjeita lomakkeen täyttämiseksi.)

Kunta ja vyöhyke, missä hakkuun alainen metsä sijaitsee -----
 Pystyyn myyntiin Pystyynmyyntihintojen perust.
 Luovutus: Hankintamyyntiin Markkinakäytön Hankintahintojen »
 Markkinakäyttöön hinnoitus: Verotuslautakunnan hintojen »

Mittaustapa -----

Kuorima-aste -----

	Verovelvollisen ilmoituksen mukaan	Verotuslautakunnan arvon mukaan
	mk	
Tulot, puutavaralajeittain eriteltyinä:		
-----, määrä ----- à ----- mk -----		
-----, » ----- à ----- mk -----		
-----, » ----- à ----- mk -----		
-----, » ----- à ----- mk -----		
Hankintakustannukset:		
a) Palkkatyö: ----- tekotyöp., à ----- mk -----		
----- ajotyöp., à ----- mk -----		
b) Oma työ: ----- tekotyöp., à ----- mk -----		
----- ajotyöp., à ----- mk -----		
c) Muut kustannukset: ----- mk -----		
----- mk -----		
----- mk -----		
Kantohintatulot		

Lisätietoja: -----

YHDISTELMÄ.

	Verovelvollisen ilmoituksen mukaan	Verotuslautakunnan arvon mukaan
	mk	
Kantohintatulot yhteensä		
Veronalaiset kantohintatulot v. 19---- (35, 40 %)		
» » v. 19---- (35, 40 %)		
» » v. 19---- (35, 40 %)		
Verotettavat kantohintatulot, keskim. vv. 19----—19----		
Verotuslautakunnan huomautuksia: -----		

-----		

man täydellisinä sekä yleensä kustakin kaupasta tai markkinakäyttöerästä erikseen puutavaralajeittain. Mikäli näin yksityiskohtainen erittely ei ole mahdollinen, eri puutavaralajit voidaan käsitellä yhdessä.

Yksityiskohtaisesta erittelystä verotuslautakunta voi anomuksesta vapauttaa myös ne kirjanpitovelvollisuuden alaiset verovelvolliset, jotka voivat osoittaa kirjanpitoonsa siten järjestetyn, että se johtaa oikeisiin, lain tarkoittamiin kantohintatuloihin; lomakkeesta on tällöinkin käytävä ilmi ainakin hakkuumäärä, kokonaistulot sekä kokonaishankintakustannukset.

Kunnallisverotusta varten tehtävään ilmoitukseen liittyvän selostuksen tulee sisältää kaikki ao. kunnan alueella olevista saman omistajan metsistä sekä tulo- ja omaisuusverotusta varten tehtävään ilmoitukseen vastaavasti kaikki saman omistajan metsäkiinteistöistä myyntiin tai markkinakäyttöön luovutetut puutavaraerät. Siitä paikkakunnasta, missä ilmoitus on tehtävä, ovat voimassa asiaa koskevat yleiset säännökset.

Sangen tärkeä on kysymys siitä ajankohdasta, jolloin metsätulot on verotettaviksi ilmoitettava. Luontevimmalta ja varmimmalta tuntuu tällöin ensi silmäyksellä se verovuosi, jolloin kauppa-kirja on tehty. Pystymetsän kaupoissa tämä menettely yleensä olisikin käyttökelpoinen, joskin eräissä tapauksissa, mm. pitkäaikaisissa toimilupa- eli konsessiokaupoissa, vero saattaisi langeta maksettavaksi jo ehkä paljonkin ennen kuin metsänomistaja on ostajalta saanut rahoja, mistä voisi aiheutua vaikeuksia verovelvollisen taloudenpidossa.

Hankinnalla myytyjen puiden osalta ei kauppa-kirjan tekovuosi sitä vastoin sovellu verovuodeksi, erikoisesti sen vuoksi, että hankintakustannukset suoritetaan pääosaltaan tavallisesti vasta kaupan tekoa seuranneena vuonna ja merkittävältä osalta vasta sen jälkeen, kun veroilmoitus jo on ollut verotusviranomaisille jätettävä. Tunteamatta hankintakustannuksia ei kuitenkaan kantohintatuloja voida laskea eikä siis myöskään veroilmoitusta tehdä.

Sama pitää paikkansa myös ehkä useimmissa markkinakäyttöä koskeissa tapauksissa. Kun lisäksi kauppa-kirjaa vastaavaa asiakirjaa ei tällöin tavallisesti synny, kauppa-kirjan päiväyksen tapaista tarkkaa aikamääräystä ei myöskään voida asettaa.

Ennen kuin ilmoitus myynti- ja markkinakäyttötuloista voidaan tehdä, täytyy siis olla mahdollisuus kantohintatulojen laskemiseen, mikä puolestaan edellyttää, että puutavaran määrä täytyy voida mitata. Pyrittäessä tarkasti määriteltävissä olevaan ajankohtaan, jolloin nämä molemmat vaatimukset ovat täytettävissä, tulee ensi sijassa

kysymykseen se, jolloin puutavaran luovutusmittaus tapahtuu. Se soveltuu hyvin sekä pystyy että hankinnalla myydyt puutavaran ilmoittamishetkeksi. Markkinakäyttöön joutuvan puutavaran osalta ei sitä vastaava hankintavaihe ole yhtä selvä eikä kaikissa tapauksissa yhtä kiistattomasti asetettavissa. Kun se lisäksi hinnoittelutavasta riippuen on vaihteleva, asiaa koskeva määritelmä on laadittava kyllin venyväksi. Jos hinnoitus tapahtuu paikkakunnalla pysyvään myydyt puutavarasta saatujen kantohintojen tai verotuslautakunnan asettamien hintojen perusteella, ilmoitus voidaan tehdä silloin, kun metsämittaus on suoritettavissa. Jos taas hinnoittelun lähtökohdaksi käytetään hankintahintoja, tulee ilmoitushetkenä kysymykseen se, jolloin puutavara on kaukokuljetusreitien varten, tehtaalte tai muuhun käyttöpaikkaan siten varastoitu, että sen mittaaminen käy päinsä. Yleisenä periaatteena on pidettävä, että ilmoittamisen tulee tapahtua niin varhaisessa hankintavaiheessa kuin suinkin ilman että ilmoituksen luotettavuus siitä kärsii.

Voi esiintyä tapauksia, jolloin rahat myydyistä puutavaroista maksetaan hakkuusta ja luovutuksesta riippumatta. Tavanomaisia käsi-rahoja ja etumaksuja tällöin huomioon ottamatta tämä saattaa tulla kysymykseen mm. toimilupakauppojen ja hakkuuoikeussopimusten yhteydessä. Komitean mielestä olisi tällaisissa tapauksissa paikallaan menetellä siten, että kauppahinta tai siitä maksettu osa olisi ilmoitettava verotettavaksi saantivuoden kohdalla.

Komitea ehdottaa, että myynti- ja markkinakäyttötulot on ilmoitettava verotettaviksi sinä verovuonna, jolloin, säännönmukaisista kaupoista puheen ollen, puutavaran luovutusmittaus tapahtuu tai jolloin markkinakäyttöön luovutettu puutavara, mahdollisimman varhaisessa hankintavaiheessa ollen, on sellaisessa paikassa ja siten varastoitu, että sen mittaaminen tavanomaisia mittaustapoja noudattaen voidaan suorittaa ja sitä vastaavat kantohintatulot laskea. Niissä tapauksissa, joissa kauppahinta kokonaan tai osaksi suoritetaan puutavaran hakkuusta ja luovutuksesta riippumatta, on ilmoitus tehtävä sen verovuoden kohdalla, jolloin maksu on saatu. Tällöin ei kuitenkaan tarkoiteta metsänomistajan saamia käsirahoja eikä etumaksuja.

Metsänmyyntiveron maksuunpano ja kanto.

Puutavaran myynti- ja markkinakäyttötuloihin kohdistuvalla verotuksella on komitean aiemmin tekemien ehdotusten mukaan tarkoitus saada kerätyksi 35 % metsäverojen kokonaismäärästä. Komitean käsi-

tyksen mukaan tämä tapahtuu sopivimmin siten, että tietty osa kantohintatuloista, määrättyinä siten kuin edellisessä kappaleessa oli puhe sekä huomioon ottaen jäljempänä tehtävät ehdotukset, lisätään säädettyssä järjestyksessä tehtävään kunnalliseen tuloilmoitukseen sekä tulo- ja omaisuusverotusta varten tehtävään veroilmoitukseen. Varsinainen maksuunpano ja kanto tapahtuu siten kunnallisverotuksen sekä tulo- ja omaisuusverotuksen yhteydessä. Tämä menettelytapa tarjoaa eräitä huomion arvoisia etuja. Se ei vaadi verotusviranomaisilta muuta lisätöitä kuin myynti- ja markkinakäyttötuloja koskevan ilmoituksen tarkistamisen ja ne toimenpiteet, jotka se ehkä aiheuttaa. Toiseksi tulo- ja omaisuusverotuksen nousevan verokannan periaate tulee automaattisesti huomioon otetuksi sekä po. metsätulojen että verovelvollisen muidenkin tulojen suhteen. Etuna on pidettävä myös sitä, että metsänmyyntiverotus täten ei saa itsenäistä, muusta maatalouskiinteistön verotuksesta erillistä luonnetta.

Myynti- ja markkinakäyttötulojen merkitsemistä varten on kunnallisverotusta sekä tulo- ja omaisuusverotusta varten tehtäviin veroilmoituksiin varattava erikoinen sarake (sopivimmin kohdassa: II. Muut edellämainituista maatalouskiinteistöistä saadut tulot).

Harkittaessa myynti- ja markkinakäyttötulojen veronalaiseksi määrättävän osan suuruutta on huomio lähinnä kohdistettava siihen suhteeseen, mikä vallitsee toisaalta kotitarvekäyttöön sekä toisaalta myyntiin ja markkinakäyttöön luovutetun puutavaran kantohintatulojen välillä. Tätä näkökohtaa valaisee seuraava kaavioitu esimerkki.

Oletetaan, että lain mukaan veronalaiset metsätulot, joita kussakin tapauksessa merkitään 100:lla, jakaantuisivat kotitarvekäytön sekä myynnin ja markkinakäytön kesken seuraavan asetelman esittämällä tavalla. Lisäksi oletetaan, että nuo 100:lla merkityt metsätulot vastaisivat myös pinta-alaverotuksen menetelmiä käyttäen laskettuja metsätuloja, jolloin kuitenkin olisi jätetty tekemättä metsänmyyntiverotuksen toimittamisen vuoksi ehdotettu 35 %:n alennus verokuutiometrin hinnassa.

Myynti- ja markkinakäyttötulot	10	30	50	70	90
Kotitarvekäyttöä vastaavat tulot	90	70	50	30	10
Metsätulot yhteensä	100	100	100	100	100

Komitean ehdotuksen mukaan olisi metsätulojen kokonaismäärästä 65 % verotettava pinta-alaverotuksen perusteella sekä 35 % merkitsemällä tietty osa myynti- ja markkinakäyttötuloista veronalaiseksi. Käsitteksen luomiseksi siitä, millaisiin tuloksiin eri tapauksissa joudu-

taan, suoritetaan edellä olevien lukujen perusteella tällainen laskelma; myynti- ja markkinakäyttötuloista merkitään veronalaiseksi 50 %.

Pinta-alaveroa vastaavat tulot	65	65	65	65	65
Metsänmyyntiveroa vastaavat tulot	5	15	25	35	45
Verotettaviksi joutuvat tulot	70	80	90	100	110

Tämän laskelman mukaan päästäisiin metsätulojen täyteen verotukseen vasta jos myynti- ja markkinakäyttötulojen osuus metsätuloista olisi 70 %. Jos niiden osuus olisi pienempi, jäisi verovapaata tuloa, ja jos se päin vastoin olisi suurempi, tapahtuisi yliverotusta.

Myynti- ja markkinakäyttötulojen osuus metsätulojen kokonaismäärästä kasvaa tunnetusti kotitarvekäyttöä edustavien tulojen kustannuksella metsäalan kasvaessa. Esitettyjen lukusarjojen vasemmalla olevat lukuparit edustavat siten olosuhteita pienmetsälöissä samalla kuin maamme suurissa yksityismetsissä suhteet kaikista päättäen ovat keskimäärin sellaisia kuin äärimmäisenä oikealla olevat lukuparit osoittavat. Valtion ja yhtiöiden metsissä kotitarvekäyttö on suhteellisesti aivan mitättömän pieni.

Metsänhoitaja Veikko Palosuo on toistaiseksi julkaisemattoman tutkimuksen mukaan (vrt. s. 34) on maataloushallituksen kirjanpito-tiloilla, jotka kooltaan edustavat maan keskimäärää suurempia maatiloja, myyntipuun osuus kantohintatuloista 84.6 % ja kotitarvepuun osuus 15.4 %. Edellyttäen, että äsken tehdyt olettamukset olisivat oikeat, olisi siis pääteltävä, että metsätulot joutuisivat näillä tiloilla keskimäärin liikaa verotetuiksi, jos 50 % myynti- ja markkinakäyttötuloista määrätään veronalaiseksi. Prof. N. A. Osaran tutkimukset¹⁾ puolestaan osoittavat, että pienmetsälöistä saadut kantohintatulot jakaantuvat kotitarvekäytön ja myynnin kesken keskimäärin jokseenkin tasan puoliksi (43.8 : 56.2), joten niistä jokin osa jäisi verovapaaksi.

Olettamuksissa on kuitenkin eräs epätasällisyys, joka jonkin verran muuttaa tehtyjä päätelmiä, vallankin sikäli kuin ne koskevat suuria yksityismetsälöitä. Oletamus, että lain mukaan veronalaiset metsätulot ja pinta-alaverotuksen menetelmiä käyttäen lasketut metsätulot olisivat yhtä suuret, ei nykyisin eikä varsin pitkiin aikoihin tulevaisuudessakaan pidä paikkaansa, erikoisesti koska metsämaiden veroluokitus yleisesti on epätydyttävä ja koska sen korjaaminen tulee parhaassakin tapauksessa vaatimaan paljon aikaa. Tiedossa on myös — se käy ilmi mm. taulukosta 5 —, että varsinkin suurten

1) N. A. Osara: Suomen pienmetsätalous. Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 21. Helsinki 1935.

yksityisomistuksessa olevien metsäkiinteistöjen veroperusteet usein ovat hatarat; erikoisesti niiden luokitus on kaikista päättäen monessa tapauksessa vielä alhaisemmalla tasolla kuin pienempien metsälöiden, ja voitaneen olettaa, että näin on vastakin jossain määrin oleva laita.

Tästä johtuu, että edellisessä asetelmassa pinta-alaveroa vastaavia tuloja edustava luku (65) on yleensäkin liian iso ja liian iso erikoisesti sarjan yläpäässä, missä suurmetsälöt sijaitsevat. Kun tämä otetaan huomioon, voitaneen pitää varmana, ettei metsätulojen yliverotusta — suurissakaan yksityismetsälöissä — pitkähköä vuosisarjaa silmällä pitäen keskimäärin tapahtuisi, vaikka myynti- ja markkinakäyttötuloista 50 % merkittäisiin veronalaiseksi.

Samaan viittaa komitean sihteerin, toht. Antero Pihan komiteaa varten laatima, maataloushallituksen kirjanpito-tilojen saamien metsätalouden liikejäämien ja suunnilleen edellä selostetulla tavalla laskettujen veronalaisen metsätulojen vertailu.

Millaiseksi tässä käytetyillä perusteilla toimitettu verotus muodostuisi valtion ja yhtiöiden metsien osalta, siitä ei komitea ole voinut täysin varmaa käsitystä saada. Koska kotitarvekäyttö on suhteellisesti vähäinen ja metsämaiden luokitus ainakin ensiksi mainituissa metsissä nähtävästi melko luotettava, voitaneen päätellä, että se olisi suhteellisesti verraten ankara.

Riippumatta siitä sadannesosuudesta, mikä myynti- ja markkinakäyttötuloista määrätään veronalaiseksi, komitean ehdottama kaksiperiaatteinen metsäverotusjärjestelmä ilmeisesti johtaa siihen, että suurten metsäkiinteistöjen metsäverot todellisiin nettotuloihin verrattuina muodostuvat jonkin verran raskaammiksi kuin pienten, siis päin vastoin kuin nykyisen menetelmän vallitessa on laita. Huomioon ottaen eri kokoisten metsälöiden veronkantokykyisyyden tällaista tulosta täytyy pitää oikeudenmukaisena. Suurten metsälöiden veronmaksukykyä kohottaa muun ohella juuri se, että pääosa metsätuloista saadaan rahatulojen muodossa. — Teoreettisesti voidaan tietenkin ajatella, että myynti- ja markkinakäyttötulojen veronalaista osaa osoittava sadannesluku vaihtelisi metsälön pinta-alan tai jonkin muun ominaisuuden mukaan, mutta menetelmä tulisi tällöin varmastikin liian monimutkaiseksi ja vaikeaksi käytännössä toteuttaa.

Pinta-alaverotus on ollut voimassa vasta siksi vähän aikaa, n. 20 vuotta, ettei se vielä ole ehtinyt kohdata kaikkia metsiä samalla tavalla. Nuoret, taloudellisesti tuottamattomat tai vähätuottoiset metsät ovat joutuneet kantamaan yhtä suuret verot kuin hakkuuikäiset, tänä aikana paljon tuloja antaneet, kasvuedellytystensä puolesta samanlaatuiset metsät. Vasta kokonaista kiertoaikaa edustava ajanjakso olisi

saanut tässä suhteessa tasoituksen aikaan. Jos nyt tässä vaiheessa verotusta ryhdytään korottamaan määrämällä osa myynti- ja markkinakäyttötuloista veronalaiseksi, pääsevät kuluneina vuosina hakatut metsät verotuksen kannalta edullisempaan asemaan kuin ne, jotka joutuvat hakattaviksi sen jälkeen, kun metsänmyyntiverotus on astunut voimaan. Tämän eri metsänomistajien välisen verotusvirheen osittaiseksi oikaisemiseksi olisi oikeastaan veronalaiseksi pantava osa myynti- ja markkinakäyttötuloista määrättävä vuosi vuodelta vähissä erin nousevaksi, kunnes se saavuttaisi lopullisen, sopivaksi korkeimmaksi katsottavan sadannesluvun.

Toisaalta on valtion ja kuntain rahan tarve juuri tällä hetkellä ja todennäköisesti lukuisten lähivuosien aikana aivan erikoisen suuri, joten ei voida eri metsänomistajien välisen verotus-suhteen tasoittamiseksi edes tilapäisesti kovinkaan paljon tinkiä siitä veromäärästä, mikä metsätulojen oikeudenmukaisesti olisi kannettava. Huomattava on lisäksi, että suurimman tasoituksen tarpeessa olisivat niiden metsien omistajat, jotka pinta-alaverotuksen voimassaoloaikana ovat olleet aivan nuoria eivätkä siten ole tuottaneet tuloja lainkaan. He eivät kuitenkaan voisi ainakaan nyt puheena olevaa menettelytapaa käyttäen toimeen pantavasta tasoituksesta päästä osallisiksi, koska heidän metsänsä saavuttavat hakkuukypsyden ehkä vasta vuosikymmenien kuluttua. Kun valtakunnan metsien arvioinnin tulosten valossa asiaa tarkastetaan, huomataan, että yksityismetsistämme on valtava pääosa ollut viime aikoina keski-ikäisiä ja nuorenpuoleisia, mutta lähitulevaisuudessa ne huomattavassa määrässä kypsyvät suhteellisen suuria tuloja antavia loppuhakkuita varten. Ei myöskään voida eri metsänomistajien välisen verotusvirheen oikaisemiseksi muovata verotusta sellaiseksi, että se toisaalta johtaisi epäoikeudenmukaisuuksiin muiden veronmaksajain suhteen, millaista tulosta merkitsisi metsäverotuksen pitäminen oikeata tasoaan alhaisempana.

Tässä on tarkoitettu, kuten huomataan, sellaista menettelytapaa, että pinta-alaverotuksen perusteella verotettava tulo-osa pysyisi muuttumattomana (65 %) samalla kuin metsänmyyntiverotuksen sadannesluku olisi siirtymäaikana kohoava. Voitaisiin tietenkin ajatella, että myös edellisen erän suuruus olisi vaihteleva (alentuen 100 %:sta tietyn asteikon mukaan 65 %:iin). Tämä menettelytapa olisi kuitenkin erikoisesti nuorille ja vähätuottoisille metsille sangen epäoikeudenmukainen.

Tällaisten näkökohtien valossa asiaa harkittuaan komitea on päättänyt ehdotukseen, että pinta-alaverotuksen perusteella verotettava tulo-osa määrättäisiin kiinteästi 65 %:ksi samalla kuin metsänmyyntiverotuksen alaiseksi pantaisiin sinä vuonna, jolloin tätä verotusmuotoa

ensi kerran sovelletaan, 35 % myyntiin ja markkinakäyttöön luovutetun puutavaran kantohintatuloista. Viiden vuoden kuluttua tämä sadannesluku nostettaisiin 5:llä, jolloin se siis olisi 40. — Laskelmat näyttävät viittaavan siihen, että tämä luku ehkä voitaisiin kohottaa aina 50 % saakka, mutta komitea ei kuitenkaan halua tätä tarkoittavaa ehdotusta tehdä, erikoisesti koska metsäverotus tällöin, sikäli kuin komitean pinta-alaverotusta koskevat ehdotukset saadaan toteutetuiksi, voisi keskimäärinkin muodostua siksi ankaraksi, että se monissa yksityistapauksissa ehkä johtaisi yliverotukseen.

Jonkinlaisen siirtymäaikana tarvittavan tasoituksen saa aikaan myös se, että pinta-alaverotus vähitellen, varsinkin luokituksen parantuessa, muodostuu oikeammaksi, suhteellisesti ankarammaksi.

Tulo- ja omaisuusverotuksen kannalta on tässä yhteydessä otettava huomioon seuraava seikka. Tämän verotuksen nousevan verokannan vuoksi muodostuu samasta puumäärästä ja samoista kantohintatuloista maksettava vero eri suuruiseksi sen mukaan, myydäänkö puutavara pienissä erissä lyhyin väliajoin vai suurissa erissä monen vuoden väliajoin, ja se vaikuttaa myös verovelvollisen muidenkin tulojen verotukseen. Tällaista verotustulosta ei voitane pitää oikeudenmukaisena, ja kun se lisäksi on omiaan rajoittamaan metsänomistajan toimintavapautta sekä joissakin tapauksissa ehkä johtamaan epätaloudellisiin metsänkäyttömenetelmiin, sen liian jyrkkää vaikutusta olisi sopivalla tavalla vähennettävä. Kun tällaista tulojen valinnan varaista vaihtelua esiintyy muillakin talouden aloilla, joskaan mahdollisuudet siihen tuskin missään ovat niin suuret kuin metsätaloudessa, ei tässä kuitenkaan ole syytä pyrkiä kovin pitkälle, koska verokannan kohoavan asteikon tarkoitus siten jäisi saavuttamatta.

Po. seikan vaikutusta voidaan tuntuvasti supistaa siten, että verovuotta koskevien laskelmien perusteella saatavan myynti- ja markkinakäyttötulojen veronalaisen erän sijasta määrätään verotettavaksi vastaavien erien keskiarvo verovuodelta ja joiltakin sitä edeltäneiltä vuosilta. Jos keskiarvo lasketaan esim. kolmelta vuodelta, siitä jo aiheutunee siksi suuri tasoitus, ettei verosadannes pääse kohtuuttomasti vaihtelemaan eikä metsänomistajalla ole syytä ruveta sovittelemaan myyntejään tai markkinakäyttöään erikoisesti tulo- ja omaisuusveron suuruutta silmällä pitäen.

Keskiarvolaskelmiin perustuvaa tasoitusta ei kuitenkaan voida tarpeellisten numeroiden puutteessa käyttää ensimmäisenä vuonna, jolloin metsänmyyntiverotusta sovelletaan, vaan olisi silloin verotettavaksi merkittävä säädetty osa asianomaisen verovuoden myynti- ja markkinakäyttötuloista sellaisenaan. Seuraavana vuonna voidaan laskea

keskiarvo näiden kahden vuoden veronalaisista tuloista. Tätä menettelyä voidaan perustella myös sillä, että verotettava osa tuloista näinä vuosina on alhaisempi kuin myöhemmin, mikä saa aikaan ainakin jonkinlaisen tasoituksen.

Veroilmoitukseen merkittävien verotettavien metsätulojen määräämiseksi tarpeelliset laskutoimitukset voidaan suorittaa myynti- ja markkinakäyttötuloja koskevassa ilmoituksessa (ks. ss. 88 ja 90).

Edellä olevan perusteella komitea ehdottaa seuraavaa.

Kunnallisverotuksessa lasketaan metsänmyyntiverotuksen alaiseksi sinä vuonna, jolloin tätä verotusta ensi kerran toimitetaan, 35 % myyntiin tai markkinakäyttöön luovutetun puutavaran kantohintatuloista; viiden vuoden kuluttua tämä sadannesluku kohoaa viidellä, jolloin se on 40 %. Näitä sadanneslukuja vastaava osa kantohintatuloista merkitään sitä varten varattavaan kohtaan tuloilmoituksessa, ja veron maksuunpano ja kanto tapahtuu sitten kunnallisveron maksuunpanon ja kannon yhteydessä.

Tulo- ja omaisuusverotuksessa menettelytapa on muutoin samanlainen paitsi että verotettavat kantohintatulot lasketaan vuoden ynnä kahden sitä edeltäneen vuoden veronalaisen kantohintatulojen keskiarvona. Sinä vuonna, jolloin metsänmyyntiverotusta ensi kerran sovelletaan, on kuitenkin verotettavaksi merkittävä säädetty osa kantohintatuloista sellaisenaan, sekä seuraavana verovuonna tämän sekä edellisen vuoden veronalaisen kantohintatulojen keskiarvo.

Metsien omaisuusverotusta koskevat ehdotukset.

Yleisiä näkökohtia.

Komitea on käsittänyt saamansa tehtävän siten, että siihen sisältyy myös ehdotusten tekeminen metsien edustaman omaisuuden verotamisesta. Tämän tehtävän ytimenä on menetelmän kehittäminen metsän omaisuus- tai verotusarvon määrittämiseksi.

Metsän ja sen osien, metsämaan ja puuston, omaisuusarvon arvioiminen muodostaa metsätieteessä oman haaransa, metsänarvonlaskennan. Sen menetelmistä ja niiden perusteella laskettujen tulosten käyttökelpoisuudesta on kauan kiistelty, kunnes nykyisin jo yleisesti myönnetään, että kokonaisen eri ikäluokkia käsittävän metsäalueen arvon määrittäminen on siksi monista epävarmoista ja nopeasti vaih-

televista tekijöistä ja osaksi arviomiehestäkin riippuvainen, ettei kiistattomiin tuloksiin tässä suhteessa ole helppoa päästä, mistä mm. johtuu tavanomaisten kannattavuuslaskelmien soveltumattomuus metsätalouteen. Moniin käytännöllisiin tarkoituksiin nämä tulokset sitä vastoin huolellisesti laskettuina ovat käyttökelpoisia. Eri tapauksissa kysymykseen tuleviin laskentatapoihin tässä puuttumatta huomautetaan, että kaikki ne edellyttävät laskennan alaisesta metsästä yksityiskohtaisia ja varsin tarkkoja tietoja, joiden hankkimiseen pystyy vain pätevä ammattimies tai jotka ovat saatavissa ainoastaan luotettavasta taloussuunnitelmasta tai usein pitkiä aikoja taakse päin ulottuvasta kirjanpidosta.

Metsänarvonlaskennan tarjoamia menetelmiä metsän omaisuusarvon määrittämiseksi voitaisiin epäilemättä menestyksellä käyttää hyväksi myös verotuksessa, jos viimeksi sanotut edellytykset voitaisiin toteuttaa sekä tarvittavat arvioinnit ja laskelmat suorittaa erikseen jokaisen metsälön kohdalla. Joskaan tulokset ehkä eivät olisi markkamääräisesti tarkalleen oikeita, ne vastaisivat kuitenkin varmaan kiinteistöjen verotuksessa yleistä luotettavuusastetta, ja samalla saataisiin eri metsälöt lähimain oikeudenmukaiseen keskinäiseen suhteeseen. Käyttökelpoisilta näyttäisivät myös sellaiset yksinkertaistetut menettelytavat, jotka ovat käytännössä Ruotsin kiinteistöjen verotusarvioinnissa (ks. ss. 22—23). Kaikki tällaiset metsälön yksityiskoh- taiseen tarkastukseen perustuvat menettelytavat ovat kuitenkin siksi työläitä ja kalliita, etteivät ne meillä ainakaan nykyoloissa voi tulla kysymykseen.

Kun kuitenkin on jouduttu toteamaan, että ne metsien omaisuusarvot, joita valtion tulo- ja omaisuusverotuksessa käytetään, luultavasti kaikkein useimmissa tapauksissa ovat varsin summittaisia arvioita ilman laskennallista pohjaa ja tästä johtuen eri metsälöissä väärissä keskinäisissä suhteissa sekä todennäköisesti aivan yleisesti liian alhaisia, olisi näihin epäkohtiin jollakin tavalla pyrittävä saamaan korjausta aikaan.

Tulo- ja omaisuusverolain 17. §:ssä annetaan omaisuuden arvon määrittämisen peruste. Siinä sanotaan: „Omaisuuden arvo määrätään ..... käyvän hinnan mukaan”. Tämän lain soveltamisesta koskeva valtioneuvoston päätös joulukuun 11. päivästä 1924 ei tätä perustetta selvennä eikä anna ohjeita sen tulkintaan.

Sanottu määrittelmä on luultavasti riittämätön monilla muillakin talouden aloilla, mutta erikoisen silmiin pistävästi on näin laita metsätalouden osalta. Aivan oikein on huomautettu, ettei metsälle — siis metsämaalle ja puustolle yhteisesti — muodostu „käypää hintaa”, millä tarkoitettaneen jonkinlaista vaihtoarvoa. Tällaisen hinnan syn-

tyminen edellyttäisi ensinnäkin, että metsien kauppoja tapahtuisi huomattavan paljon, sekä toiseksi, että kaupan esineet olisivat suunnilleen samanlaisia. Käytännössä ei kumpikaan näistä edellytyksistä toteudu. Metsien kauppoja tapahtuu yleensä vain hyvin vähän ja nekin eri puolilla maata. Vertauskelpoista aineistoa keskiarvoisen tai käyvän hinnan määrittämiseksi ei saada myöskään sen vuoksi, että jokainen metsälö on pinta-alansa, maapohjansa, puustonsa, sijaintinsa tai siihen liittyvän maatalouden tai muun tuotannon tai talouden haaran puolesta yms. suhteissa erilainen. Kaikilla näillä tekijöillä on kuitenkin vaikutuksensa metsän hintaan.

Edelleen on huomattava, että pääosa metsien kaupoista tapahtuu maatilojen kauppojen yhteydessä, jolloin kauppasumma tavallisesti sovitaan yhteensä koko kiinteistöstä, viljelysmaineen, metsineen, rakennuksineen. Metsän hintaa ei erikseen tunneta. Sitä ei myöskään saada laskennallisesti esiin, vähentämällä, kuten on ehdotettu, koko kauppahinnasta muiden omaisuudenosien useimmiten myöskin melko epävarmasti määriteltävä hinta. Kokonaisen maatilalla on tavallaan „tukkuhintana” säännöllisesti alhaisempi kuin siihen sisältyvien eri omaisuudenosien hintojen summa. Ja joka tapauksessa jako olisi sangen henkilökohtainen ja epävarma; kuka panee enemmän painoa maatalousmaalle, kuka rakennuksille tai metsälle jne.

Eipä edes metsän todellinen kauppahintakaan aina kelpaa metsän omaisuusarvoa osoittamaan. Paitsi että se eri syistä saattaa hyvin paljon poiketa paikkakunnalla kohtuulliseksi katsottavasta, se myös voi nopeasti menettää merkityksensä hakkuiden vuoksi tai ajan oloon kasvun aiheuttaman puuston lisääntymisen vuoksi. Ainoastaan erikoisella taidolla pidetty kirjanpito, joka ottaisi huomioon toisaalta arvokasvun ja toisaalta hakkuissa poistuneen puutavaran arvon, voisi edes osapuilleen pitää selvillä metsän kulloisenkin omaisuusarvon, mikäli puutavaran hintojen vaihtelut eivät silloinkin asiaa vaikeuttaisi. Kauppahintaa voitaisiin pitää vain arvostelun lähtökohtana.

Kun lain ylimalkaista säännöstä ei näin ollen juuri missään tapauksessa voida käyttää suoranaisena ohjeena metsän omaisuusarvon määrittämiseksi, on koetettava kehittää laskennalliselle pohjalle rakentava menettelytapa, joka johtaisi edes osapuilleen lain tarkoittamaan „käypään hintaan” (tai ainakin verotuksessa käyttökelpoiseen ja oikeudenmukaiseen metsän omaisuusarvoon. Tätä tehtävää vaikeuttaa muun ohella suuresti se, ettei metsälö juuri milloinkaan esiinny itsenäisenä verotuskokonaisuutena, vaan metsän arvoon vaikuttavat myös metsätalouden ulkopuolella olevat tekijät, joista tärkein on siihen elimellisesti liittyvä maatalous. Tämän tapaisia seikkoja on laskennallisesti vaikea saada esiin. Myös eräät metsätaloudelliset seikat, kuten met-

sälön suuruus, mikä tunnetusti vaikuttaa pinta-alayksikköä kohden laskettuun metsän hintaan, jäävät laskennallisten menettelytapojen kaavamaisuuden vuoksi tällöin helposti vaikutuksetta.

Komitean ehdottama menettelytapa.

Kun tiloittain suoritetusta yksityiskohtaisesta metsien arvioinnista ja sen perusteella toimitetusta omaisuusarvon määrittämisestä on komitean käsityksen mukaan ainakin toistaiseksi luovuttava, kuten aiemmin esitettiin, on omaisuusverotuksen saattamiseksi metsätalouden osalta edes jossain määrin nykyistä kestävämmälle pohjalle turvautettava niihin vähäisiin ja verraten epävarmoihin asiaa valaiseviin tietoihin, jotka tunnetaan tai jotka verraten helposti ovat saatavissa. Näitä ei yleisesti liene muita kuin tiloittain tunnetut metsätulojen verotuksen perusteet sekä valtakunnan metsien arvioinnista saatavat, metsien keskimääräistä laatua koskevat luvut. Lisäksi on verotettavasta metsälöistä useimmiten saatavissa esim. metsänhoitolautakuntien ja metsänhoitoyhdistysten toimihenkilöiltä ainakin jonkinlaisia puustoa yleispiirteisesti kuvaavia tietoja.

Näiden tunnettujen seikkojen nojalla voidaan metsälön verotusarvo määrätä lyhyesti sanottuna siten, että aluksi pääomitaan tilan veroilmoituslomakkeesta saatavien verotettujen metsätulojen markkamäärä, jolloin saadaan eräänlainen metsän tuottoarvo. Seuraavassa sitä nimitetään perusarvoksi. Täten saatua tulosta on sitten pyrittävä mahdollisuuksien mukaan korjaamaan huomioon ottaen, että se edustaa puuston määrän ja laadun puolesta keskimääräisiä oloja.

Kun metsäverotus perustuu keskimääräisten verokuutiolukujen nojalla laskettuihin tuloihin eikä siis ota huomioon todellisia tuloja, joiden suuruus ratkaisevasti riippuu puustosta, sen määrästä, kokoonpanosta ja laadusta, on sanotunlaisella pääomitusmenettelyllä saatava metsän arvo hehtaaria kohden samanlaisella metsämällä sama, olipa siinä kasvava puusto millaista tahansa. Jos tällöin olisi kysymys ainoastaan metsän iästä ja sen aiheuttamasta arvon erilaisuudesta, voitaisiin vähän samaan tapaan kuin pinta-alaverotuksessa ajatella tällaisen keskimääräisen arvon käyttämisestä verotuksessa, ja lopputulos kokonaista kiertoaikaa silmällä pitäen olisi likimäärin oikea. Mutta kun laki vaatii „käyvän hinnan” määrittämistä, ei tällaista keskimääräistä arvoa voida käytäntöön hyväksyä, vaan todelliset kulloisetkin puustosuhteet on jollakin tavalla otettava huomioon. Tällöin tarvittava, tosin sangen karkea korjaus voitaneen saada aikaan seuraavasti.

Voimakkaimmin puuston arvoon vaikuttava tekijä on, sikäli kuin on kysymys vähänkin säännöllisistä metsistä, puuston kuutiomäärä hehtaaria kohden. Siitä ovat pääteltävissä monet puuston tärkeimmät ominaisuudet, varsinkin jos samalla tunnetaan metsän ikä edes summittain. Toisen valtakunnan metsien arvioinnin perusteella voidaan määrätä koko maata tai tiettyjä sen osia edustavat, keskimääräistä kasvavaa puuvarastoa eri metsätyypeillä osoittavat luvut, joista helposti voidaan muokata vastaavanlaiset veroluokittaiset luku-sarjat. Vertaamalla laskennan alaisen metsälön puuston keskikuutiomäärää asianomaiseen lukuun saadaan suhdeluku, jota voidaan käyttää perusarvon korjauskertoimena.

Puuvarastoltaan keskimäärää edustavien metsien osalta kelpaa suorastaan verotettujen metsätulojen perusteella laskettu perusarvo sinänsä metsälön verotusarvoksi, mikäli eivät jotkin toiset syyt vaadi siitä poikkeamaan. Jos taas puuston kuutiomäärä eroaa keskiluvun osoittamasta, tarvitaan äsken sanotun kaltainen korjaustekijä, jonka määräämisessä voidaan käyttää joko mahdollisimman yksityiskohtaista ja tarkalta vaikuttavaa, tavallaan yksilöllistä menettelytapaa tai tyytyä suuripiirteisempään, puustoluokkien varaan rakennettuun menetelmään. Kun edellinen tapa helposti saattaisi johtaa asiallisesti perusteettoman liikatarckuuden pyrkimykseen, komitean mielestä olisi käytäntöön otettava jälkimmäinen tapa. Puustoluokilla tarkoitetaan tässä puuston hehtaarikuutiomäärän perusteella muodostettuja, luokkavälinsä puolesta tietyn suuruisia, maan tai jonkin sen osan keskikuutiomäärää ja siitä ylös- ja alaspäin tapahtuvia poikkeamia osoittavia ryhmiä. Jos tällaiset puustoluokat tehdään kyllin laajavälisiksi, käy epäilemättä useimmiten mahdolliseksi riittävän tarkasti määrätä, mihin luokkaan metsälu kuuluu. Jos luotettavia tarkempia tietoja on olemassa tai saatavissa, voidaan tietenkin käyttää hyväksi liikkumalaa kunkin puustoluokan sisällä. — Käytännöllisen laskutyön helpottamiseksi voidaan tällaiseen puustoluokka-aulukkoon laskea asianomaiset korjauskertoimet valmiiksi.

Puheena olevat vertailut metsälön todellisen keskikuutiomäärän ja ao. alueen keskikuutiomäärän välillä voitaisiin tietysti toimittaa veroluokittainkin, mutta laskelmat muodostuisivat näin menetellen varmastikin liian suuritöisiksi puhumattakaan siitä, että se edellyttäisi metsälön keskikuutiomäärän arvioimisen veroluokittain, mikä luonnollisesti jo olisi hyvin epävarmaa. Riittänee, jos huolellisesti arvioidaan metsälön keskimäärää lähimmin edustava veroluokka ja laskelmat toimitetaan sen perusteella. Jos keskimääräinen verokuutioluku osoittaa metsälön kuuluvan veroluokkien keskivälille, voidaan se ottaa huomioon käyttämällä tässäkin hyväksi puustoluokkien sisäistä liikkumavaraa.

Tämän jälkeen olisi laskelma vielä tarkistettava eräiden muiden metsän ominaisuuksien valossa, sikäli kuin niistä riittävän luotettavia tietoja on saatavissa. Tällöin on kiinnitettävä erikoista huomiota puuston järeyteen, so. tukkipuiden suhteelliseen lukumäärään, mikä puuston kuutiomäärän ohella on metsän arvon tärkeimpiä tekijöitä. Mahdollisesti voitaisiin vertailuja laskennan alaisen metsälön ja keskimäärien välillä suorittaa vielä joissain muissakin suhteissa, mm. puulajisuhteiden, metsän käytön tms. perusteella. Tällaisista seikoista ei kuitenkaan ilman verraten yksityiskohtaista tarkastusta voida saada edes lähimain käyttökelpoisia tietoja, joten niitä voitaneen käyttää vain varovaisesti otettuina lisätekijöinä keskikuutiomäärään perustuvan korjaustekijän rinnalla.

Valtakunnan metsien arvioinnin perusteella voidaan kysymykseen tulevat keskiarvoluvut — lähinnä siis keskikuutiomäärät — esittää monenlaisten alueellisten jaottelujen pohjalla. Näiden lukujen nojalla suoritettavien vertailujen täsmällisyyden ja luotettavuuden kannalta saattaisi ehkä pienistä alueista olla etua. Arvioimismenetelmästä kuitenkin johtuu, että pieniä alueita koskevat arvioimistulokset ovat siksi epävarmoja, ettei niitä voida tarkoitukseen käyttää. Siten esim. kunta tai kihlakuntakin on liian pieni yksikkö. Ja kuitenkin myös sellaisen rajoissa puuston määrä ja laatu vaihtelee tilalta toiselle sangen suuresti. Käytännöllisistä syistä komitea ehdottaa vertailulukualueina käytettäviksi aiemmin (s. 57) verokuutiometrin rakenteen määrittelemiseksi erotettuja alueita. Näin laajoja alueita käytettäessä saattaa tietysti esiintyä tapauksia, jolloin yksityisen metsälön puusto aivan täydelleen poikkeaa keskimäärän osoittamasta, mutta yhtä suuria eroavaisuuksia olisi varmasti todettavissa, kuten äsken mainittiin, jo yksityisen kunnankin puitteissa.

Edellä selostetuille periaatteille rakentuvan perusarvon korjaustaulukon, joka on esitetty jäljempänä s. 108, on komiteaa varten laatinut prof. Yrjö Ilvessalo. Siinä olevat lihavat numerot tarkoittavat keskipuustoluokkaa eri alueissa ja veroluokissa. Kunkin puustoluokan sisäinen vaihteluväli on 20 k-m³ (kuorimeen) lukuun ottamatta alinta veroluokkaa alueissa 1, 2 ja 4 sekä kahta alinta veroluokkaa alueessa 3, joissa se on 10 k-m³. Käytännöllisen verotustyön helpottamiseksi on kutakin puustoluokkaa varten laskettu kolme korjauskerrointa, nim. puustoluokan kuutiomäärän keskiarvoa ja molempia ääriarvoja vastaavat kertoimet, kaikki pyöristettyinä viisille sadasosille. Näiden laskelmien lähtökohtana on keskipuustoluokan keskimääräinen kuutiometriluku. Jos tiedossa on ainoastaan puustoluokka, mihin metsälu puustonsa puolesta kuuluu, on käytettävä ensimmäistä äsken mainituista kertoimista. Käytännössä eivät juuri muut

kuin taulukossa esitetyt kertoimet tule kysymykseen, sillä suuremmalla kuin 10 tai vastaavasti 5 k-m³:n tarkkuudella ei metsälön keskikuutiomäärää yleensä voitane määrittellä, eikä tarkempiin arvoihin ole syytä pyrkiäkään. Tarvittaessa voidaan laskea myös korjauskertoimia sellaisia harvinaisia tapauksia varten, että metsälön keskikuutiomäärä on joko pienempi tai suurempi kuin mitä taulukossa on otettu huomioon. Ensiksi mainitussa tapauksessa on pidettävä mielessä, että laskelmien antamasta tuloksesta huolimatta metsän arvo ei missään tapauksessa saa laskea paikkakunnalla kohtuulliseksi katsottavaa metsän arvoa alhaisemmaksi.

Verotettavan metsälön puuvaraston suuruudesta tai tukkipuiden lukumäärästä hehtaaria kohden ei sen omistajalla useinkaan ole riittävää käsitystä, eikä yksinomaan metsänomistajan suorittamiin arvioihin voida nojautua senkään vuoksi, että ne tällöin varmasti muodostuisivat kovin kirjaviksi. Näiden seikkojen arvioimiseen onkin saatava metsäammattimiesten apua.

Kun tässä puheena oleviin toimenpiteisiin metsien omaisuusarvojen korjaamiseksi olisi pikimmiten ryhdyttävä ja mieluummin koko maassa saman aikaisesti, on tuskin mahdollisuuksia ainakaan tässä vaiheessa ryhtyä varta vasten toimitettavien arviointien perusteella hankkimaan uusia, nimenomaan tätä varten tarkoitettuja tietoja yksityisten metsälöiden puuston keskikuutiomäärästä tai muista kysymykseen tulevista seikoista. On tyydyttävä tällä hetkellä olemassa oleviin tietoihin. Jommoiseenkin tulokseen päästäneen käyttämällä apuna paikallisten metsätalouselinten alueensa metsien tuntemusta. Metsänhoitolautakuntien metsänhoitajilla ja metsätalousneuvojilla sekä metsänhoitoyhdistysten neuvojilla on melko yleisesti alueensa tilojen metsistä yleispiirteinen tuntemus, joten he voivat ainakin useimmissa tapauksissa ulkomuistilta likimääräisesti arvioida niiden puuvaraston suuruusluokan tai ainakin sen poikkeamissuunnan metsänhoitolautakunnan koko alueen keskiluvuista, jotka vuorostaan tunnetaan valtakunnan metsien arvioinnin perusteella ja ovat verrattavissa ao. vertailualueen keskilukuihin. Ja kun he vastaisuudessa joutuvat toimituksillaan tilojen metsiin, he voivat tarkastella niitä myös erikoisesti tältä näkökannalta ja täten saamiensa uusien tietojen nojalla vähin erin korjata veroluetteloita tältä kohdalta.

Jos metsämaiden veroluokitus tulee järjestetyksi komitean aiemmin ehdottamalla tavalla ja luokituksia ruvetaan suuressa mitassa toimittamaan ja uudistamaan, voitaisiin näihin toimituksiin sopivasti yhdistää myös yksityisten metsälöiden metsäsuhteiden tarkastus. Näissä tarkastuksissa voitaneen huomio kiinnittää useampaankin metsän ja puuston ominaisuuteen kuin edellä oli puhe ja mahdollisesti kehittää

jonkinlainen puuston suhteellisen määrän ja laadun asteikko, ehkä vähän saman tapainen kuin Ruotsin kiinteistöjen verotusarvioinnissa on käytännössä (relativ skogstillgång). Mutta jo verraten vähäisillä ja pienellä vaivalla tehtävillä muistiin merkinnöillä saataisiin varmaankin yhtenäisellä pohjalla olevia ja melkoisen luotettavia tietoja verotuksessa käytettäväksi. — Tämän ajatuksen tarkempi selvittäminen on vähän tuonnemman ajan asioita ja voinee sen silloin tehdä metsäverotuksen tarkastaja tai muu vastaavassa asemassa oleva henkilö.

Mietinnön aiemmassa, pinta-alaverotusta koskevassa osassa on useaan kertaan jouduttu toteamaan, että ne metsätulot, joihin verotus kohdistuu, ovat todellisiin metsätalouden nettotuloihin verrattuina tuntuvasti liian alhaiset. Syyt tähän ovat myös jo tulleet esille. Varsinkin aiempina vuosina verotetut tulot ovat olleet alhaisella tasolla; viime aikoina on kyllä tässä suhteessa saatu osittaista korjausta aikaan. Joka tapauksessa on ilmeistä, että jos näitä alhaisiksi osoitettuja verotettuja tuloja käytetään metsän arvon laskennan perusteena, jäävät nämä yleensä muutamia kymmeniä sadanneksia metsän todellista arvoa pienemmiksi.

Eräitä mahdollisuuksia tämän epäkohdan korjaamiseksi on kyllä olemassa, joskin niiden soveltamisessa voidaan joutua käytännöllisiin vaikeuksiin. Varsin tuntuva, joskin vain osittainen korjaus olisi suoritettavissa siten, että metsälön verokuutiometrimäärä hinnoitettaisiin uudelleen metsätieteellisen tutkimuslaitoksen laskelmien mukaisin verokuutiometrin hinnoin tai oikaisemalla verotettuja tuloja osoittavat luvut näiden hintojen sekä lääninhallituksen vahvistamien hintojen suhteen mukaisesti. Varsinkin viimeksi mainittu menettelytapa näyttää käyttökelpoiselta, sillä ao. suhdeluvut olisivat metsätieteellisessä tutkimuslaitoksessa kutakin kuntaa varten verraten helposti laskettavissa. Toisaalta tämä kaikki kuitenkin aiheuttaisi varsin suuren laskutyön ja mahdollisesti vastustustakin verovelvollisten taholta, koska kerran verokuutiometrin hinnat aikoinaan on säädettyssä järjestyksessä vahvistettu ja siis katsottu oikeudenmukaisiksi. Verotettujen metsätulojen alhaisuus tulisi huomioon otetuksi myös siten, että käytettäisiin pienelaista pääomitussadannesta, esimerkiksi 4 %, mikä vastaa pääomituskerrointa 25. Tämän menettelytavan heikkoutena on kuitenkin, että se olisi omansa korostamaan niitä omaisuusarvojen virheellisiä suhteita, joihin kunnittain ja alueittain epäjohdonmukaiset veroperusteet joka tapauksessa pyrkivät johtamaan. Käytäntö viime aikojen suurissa omaisuuden arvioinneissa on lisäksi vakiinnuttanut pääomitussadannekseksi 5 %, joten siitä tuskin on syytä tehdä poikkeusta nyt esillä olevassa tapauksessakaan.

Asiallisena perusteluna, jonka oikeudenmukaisuus tosin helposti

voidaan kiistää, saataville alhaisille metsän omaisuusarvoille voitaneen käyttää myös sitä, että parhaillaan toimitettava ja vielä useita vuosia kestävä omaisuudenluovutusvero saattaa verraten ankarasti koetella metsätalouden kantokykyä. Sikäli kuin komitean aiemmin tekemät metsätulojen verotusta koskevat ehdotukset saadaan toteutetuiksi, nousevat myös verotettavat metsätulot keskimäärin varsin tuntuvasti, jolloin samalla omaisuusverotus joutuu oikeammalle pohjalle. Muutamien lähivuosien aikana verotuksen perustana käytettävät, epäilemättä liian alhaiset omaisuusarvot tulevat näin ollen edustamaan vain nykyisten olojen ja myöhempien vuosien siirtymävaihetta, mikä liian jyrkän muutoksen välttämiseksi voi olla paikallaan.

Tässä kohden voi olla syytä korostaa, että komitean käsityksen mukaan omaisuusarvojen laskennassa voidaan käyttää ainoastaan pinta-alaverotusta vastaavia metsätuloja. Myynti- ja markkinakäyttötulot eivät tähän tarkoitukseen kelpaa, koska ne johtaisivat mm. sellaisiin aivan virheellisiin tuloksiin, että voimakkaasti hakatun metsän omaisuusarvo nousisi korkeammaksi kuin säästään käytetyn. Kun komitean ehdottaman metsäverotusmenetelmän mukaan pinta-alaverotuksen perusteella verotettavaksi joutuu vain 65 % metsätuloista, on nämä tulot ennen pääomittamista muutettava 100 % vastaaviksi eli kerrottava luvulla 1.54.

Verovyöhykkeiden välityksellä tulee metsien erilainen menekki- ja hinta-asema omaisuusarvoissa näkyviin. Vyöhykkeet voivat kuitenkin olla siksi laajoja, että niiden äärimmäisissä laidoissa metsän hinta saattaa olla huomattavan erilainen. Joissakin tapauksissa voi siis käydä tarpeelliseksi ottaa tämä seikka enemmän tai vähemmän harkinnan varaisesti huomioon.

Vaikka pinta-alaverotuksen menetelmät johtavatkin verraten tasaisiin vuotuisiin verotettaviin tuloihin, sattuu niissä kuitenkin siksi suuria vaihteluita, ettei ehkä ole paikallaan käyttää pääomittamiseen yhden ainoan vuoden tuloksia. Metsän arvossakin tapahtuu tosin osaksi suhdanteista, osaksi muista tekijöistä johtuvia aaltomaisia vaihteluita, mutta eri syistä johtuen nämä vaihtelut ovat verraten loivia. Vuosittaisten verotettujen tulojen — ja vielä enemmän tietenkin vuosittaisten todellisten tulojen — pääomittaminen veisi nähtävästi todellisuuteen verrattuna liian voimakkaisiin hinnan heilahteluihin. Luotettavampiin ja ainakin komitean mielestä käyttökelpoisempiinkin arvoihin päästään suorittamalla laskelmat esim. viiden viimeisen vuoden verotettujen metsätulojen keskiarvon perusteella.

Verotettujen metsätulojen keskimäärän laskeminen ja tämän keskimäärän pääomittaminen kunkin tilan osalta aiheuttaa melkoisen suuren työn, jota ei vuosittain yleensä voitane uudistaa, siitäkään huolimatta,

että lain käypään hintaan tähtäävä sanamuoto näyttäisi siihen veloitettavan. Komitea suositteleeekin sellaista menettelytapaa, että lasketut omaisuusarvot pidetään voimassa aina viiden vuoden ajan eteenpäin. Puustosuhteissa tällä välin ehkä tapahtuneisiin muutoksiin ei olisi huomiota kiinnitettävä. Sitä vastoin olisi laskelma tarkistettava, jos metsälön pinta-ala lisääntyy tai vähenee. Suhteellisesti vähäisten muutosten sattuessa voitaneen uuden omaisuusarvon määrääminen toimittaa yksinkertaisen päätöslaskun avulla, mutta jos ne ovat huomattavat, olisi arviointi suoritettava uudelleen.

Komitean mielestä tulo- ja omaisuusverolain antama peruste omaisuuden verotusarvon määräämiseksi voidaan tulkita siksi väljästi, että siihen mahtuu myös edellä esitetty metsäomaisuuden arvioimisen tapa. Lain ja sen soveltamisesta annetun päätöksen muuttamiseen ei näin ollen näytä olevan aihetta, vaan voidaan tyytyä vain valtiovarainministeriön nimissä edellä esitettyllä pohjalla annettaviin ohjeisiin.

Se metsätalouden edustamien omaisuusarvojen laskentatapa, joka edellä on hahmoitettu, on siksi suuripiirteinen ja epätarkka, ettei se voi kaikkea asiallista arvostelua kestää. Mutta tarkempaakaan käyttökelpoista menetelmää tuskin tällä hetkellä on kehitettävissä, ja komitean mielestä tällainenkin menettelytapa on nykyistä erittäin vaihtelevaa ja perusteita vailla olevaa käytäntöä parempi. Sen käyttöä voidaan puoltaa myös sillä, että kaikki muutkin kiinteistöjä koskevat omaisuusarvojen arvioinnit ovat enemmän tai vähemmän likimääräisiä, sekä että se virhe, joka tehdään omaisuuden arvossa, ilmenee sen perusteella määrättyssä verossa markkamääräisesti verraten pienenä.

Lyhyesti toistaen edellisessä sanotun komitea ehdottaa metsäomaisuuden verotusarvon määräämiseksi seuraavanlaista menettelytapaa.

Metsäomaisuuden verotusarvo saadaan pääomittamalla pinta-alaverotusta varten laskettujen metsätalouden verotettujen tulojen keskiarvo viideltä viimeksi kuluneelta verovuodelta viiden sadanneksen mukaan, siis kertomalla sanottu keskiarvo luvulla 20. Tätä sanotaan metsäomaisuuden perusarvoksi. Tulot, jotka metsänmyyntiverotuksen toimittamiseksi on alennettu 65 %:iin, on ennen pääomittamista muutettava 100 % vastaaviksi (kerrottava luvulla 1.54).

Saatu perusarvo tarkistetaan metsän kasvavan puuvaraston suuruuden perusteella, mikä on helpoimminkin käytettävä ja varmin monista metsän arvoon vaikuttavista ja sitä kuvaavista tekijöistä. Tarkistusta varten määrätään ensin veroilmoitus-

Taulukko 8. Metsäomaisuuden perusarvon puuston mukainen korjaus.

Alue	Veroluokka	Puustoluokka (k-m ³ /ha kuorineen)						
		Keskimäärää huonommat		Keskipuustoluokka	Keskimäärää paremmat			
		Perusarvon korjauskerroin						
1. Uudenmaan, Turun-Porin ja Hämeen läänit ynnä Ahvenanmaa	I	-50 -0.50	50-70 0.50-0.60-0.70	70-90 0.70-0.80-0.90	90-110 0.90-1.00-1.10	110-130 1.10-1.20-1.30	130-150 1.30-1.40-1.50	150- 1.50-
	II	-30 -0.35	30-50 0.35-0.50-0.65	50-70 0.65-0.75-0.85	70-90 0.85-1.00-1.15	90-110 1.15-1.25-1.35	110-130 1.35-1.50-1.65	130- 1.65-
	III		-30 -0.50	30-50 0.50-0.65-0.85	50-70 0.85-1.00-1.15	70-90 1.15-1.35-1.50	90-110 1.50-1.65-1.85	110- 1.85-
	IV		-20 -0.40	20-40 0.40-0.60-0.80	40-60 0.80-1.00-1.20	60-80 1.20-1.40-1.60	80- 1.60-	
	V		-10 -0.40	10-20 0.40-0.60-0.80	20-30 0.80-1.00-1.20	30-40 1.20-1.40-1.60	40- 1.60-	
2. Viipurin, Mikkelin, Kuopion ja Vaasan läänit	I	-35 -0.40	35-55 0.40-0.55-0.65	55-75 0.65-0.75-0.90	75-95 0.90-1.00-1.10	95-115 1.10-1.25-1.35	115-135 1.35-1.45-1.60	135- 1.60-
	II	-25 -0.35	25-45 0.35-0.45-0.60	45-65 0.60-0.75-0.85	65-85 0.85-1.00-1.15	85-105 1.15-1.25-1.40	105-125 1.40-1.55-1.65	125- 1.65-
	III		-30 -0.50	30-50 0.50-0.65-0.85	50-70 0.85-1.00-1.15	70-90 1.15-1.35-1.50	90-110 1.50-1.65-1.85	110- 1.85-
	IV		-20 -0.40	20-40 0.40-0.60-0.80	40-60 0.80-1.00-1.20	60-80 1.20-1.40-1.60	80- 1.60-	
	V		-10 -0.40	10-20 0.40-0.60-0.80	20-30 0.80-1.00-1.20	30-40 1.20-1.40-1.60	40- 1.60-	
3. Oulun läänin lounaisosa (= verokuutioluokalue 3)	I	-15 -0.25	15-35 0.25-0.40-0.55	35-55 0.55-0.70-0.85	55-75 0.85-1.00-1.15	75-95 1.15-1.30-1.45	95-115 1.45-1.60-1.75	115- 1.75-
	II		-25 -0.45	25-45 0.45-0.65-0.80	45-65 0.80-1.00-1.20	65-85 1.20-1.35-1.55	85-105 1.55-1.75-1.90	105- 1.90-
	III		-15 -0.35	15-35 0.35-0.55-0.80	35-55 0.80-1.00-1.20	55-75 1.20-1.45-1.65	75-95 1.65-1.90-2.10	95- 2.10-
	IV		-20 -0.55	20-30 0.55-0.70-0.85	30-40 0.85-1.00-1.15	40-50 1.15-1.30-1.45	50-60 1.45-1.55-1.70	60- 1.70-
	V			-10 -0.65	10-20 0.65-1.00-1.35	20-30 1.35-1.65-2.00	30- 2.00-	
4. Oulun ja Lapin läänit (paitsi alue 3)	I	-25 -0.35	25-45 0.35-0.45-0.60	45-65 0.60-0.75-0.85	65-85 0.85-1.00-1.15	85-105 1.15-1.25-1.40	105-125 1.40-1.55-1.65	125- 1.65-
	II	-15 -0.25	15-35 0.25-0.40-0.55	35-55 0.55-0.70-0.85	55-75 0.85-1.00-1.15	75-95 1.15-1.30-1.45	95-115 1.45-1.60-1.75	115- 1.75-
	III		-20 -0.40	20-40 0.40-0.60-0.80	40-60 0.80-1.00-1.20	60-80 1.20-1.40-1.60	80-100 1.60-1.80-2.00	100- 2.00-
	IV		-10 -0.25	10-30 0.25-0.50-0.75	30-50 0.75-1.00-1.25	50-70 1.25-1.50-1.75	70-90 1.75-2.00-2.25	90- 2.25-
	V			-10 -0.65	10-20 0.65-1.00-1.35	20-30 1.35-1.65-2.00	30- 2.00-	

lomakkeen perusteella tilan metsää lähimmän edustava keskimääräinen veroluokka ja sitten arvostellaan paikallisia metsätalous-elimia tai tehtävään pystyviä ja muutoin siihen soveltuvia metsiäammattimiehiä apuna käyttäen metsän keskikuutiomäärä eli kasvavan kuorellisen puuvaraston suuruus keskimäärin hehtaaria kohden. Sen mukaan, missä määrin tämä poikkeaa ao. veroluokan keskimääräisestä puustoluokasta sillä alueella, missä metsä sijaitsee, suoritetaan perusarvon korotus tai vähennys. Metsän vähimmäisarvona on paikkakunnalla kohtuulliseksi katsottava metsämaan arvo.

Korotus tai vähennys on puustoluokan puitteissa vaihteleva mahdollisesti saatavan tarkemman kuutiomääräluvun lisäksi sen mukaan, millaiseksi puuston laatu sitä kuvaavien lisätekiöiden, kuten tuikkipuuden runsauden, puulajien ym. perusteella arvostellaan.

Puustoluokat sekä vastaavat korotukset ja vähennykset ovat alueittain sellaiset kuin taulukossa 8 on esitetty. Nämä alueet ovat samat kuin verokuutiometrin hinnoittelua varten sen rakenteen perusteella erotettaviksi ehdotetut.

Jotta tulo- ja omaisuusverolautakunnat voisivat tällä pohjalla suorittaa verovelvollisten ilmoittamien metsien omaisuusarvojen tarkistuksen, on veroilmoitusten maatalouskiinteistöjen arvoa koskevat tiedot annettava siten eriteltyinä, että metsän arvo verovelvollisen arvioimana erikseen käy ilmi. Mikäli verovelvollinen ei katso voivansa tehdä tätä useinkin vaikeaa jakoa, jää sen suorittaminen verotuslautakunnan ja sen käyttämien asiantuntijain varaan.

Valtiovarainministeriö antaa tällä pohjalla asiasta lähemmät ohjeet.

Komitean laatimat laki- ja asetusehdotukset.

Verotuslainsäädäntöä koskevia yleisiä huomautuksia.

Seuraavassa komitea esittää laatimansa ehdotukset metsäverotuksesta voimassa olevien lakien ja asetusten muuttamiseksi sekä metsäverotuksen tarkastajan viran perustamista koskevaksi laiksi ja sen toimeenpanosta annettavaksi asetukseksi. Se on tällöin, kun verotuskysymys parhaillaan on kokonaisuudessaan käsittelyn alaisena, pitänyt tarkoituksenmukaisena tyytyä nykyisen lainsäädännön mahdollisimman vähäisiin muutoksiin sekä sovittaa ehdotuksensa vanhan lainsäädännön puitteisiin. Tästä on ollut seurauksena, että ehdotuksia ei ole voitu saada niin kiinteäksi kokonaisuudeksi kuin olisi ollut toivottavaa. Vaikeuksia on erikoisesti tuottanut toisaalta entisellään pysyvän pellon ja luonnonniityn verotuksen ja toisaalta monessa suhteessa tuntuvasti muuttuneen metsäverotuksen säännösten yhteen sulattaminen. Niimpä ei sitä sanastoa, mitä perusteluissa on käytetty, lakiteknisistä syistä ole täysin johdonmukaisesti voitu lakitekstissä noudattaa. Eräissä kohdissa on ollut tyydyttävä ehkä liiankin suppeaan sanontaan ja varauduttava tarpeellisiksi osoittautuvien lisäohjeiden antamiseen.

Komitea on tämän vuoksi sitä mieltä, että jos verotuslainsäädäntöä ryhdytään laajemmalta pohjalta uudistamaan, olisi nykyisin lukuisiin eri lakeihin ja asetuksiin sisältyvät metsäverotusta koskevat säännökset ja määräykset koottava mahdollisuuksien mukaan yhteen, mikä metsäverotuksen toimeenpanon ja rakenteellisen selväpiirteisyyden kannalta olisi suureksi eduksi. Lisäksi olisi maataloustulojen ja metsätulojen verottamista koskevat määräykset, jotka tietenkin luonnostaan kuuluvat saman lainsäädännön puitteisiin, pidettävä siinä tarpeellisen selvyuden ja johdonmukaisuuden aikaan saamiseksi toisistaan riittävästi erillään. Paitsi eroavaisuuksia sanastossa, käsitteissä ja verotuksen toimeenpanossa, po. talouden haarat ovat näet jo luonteeltaankin siinä määrin toisistaan poikkeavia, että niiden verotuksen sovittaminen samoihin lakipykäliin näyttää olevan sekä vaikeasti toteutettavissa että epätarkoituksenmukaista.

L a k i

maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maalaiskuntain kunnallishallinnosta 15 päivänä kesäkuuta 1898 annetun asetuksen 82 §:n 3 kohta, sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1923 annetussa laissa, näin kuuluvaksi:

82 §.

3) Sittenkuin ne perusteet, joiden mukaan maatalouskiinteistöstä saadut tulot on arvioitava, on lainvoimaisella päätöksellä määrätty, tulee taksoituslautakunnan 80 §:ssä säädettyinä aikana maiden perusteiden mukaan, verovelvolliselta saatujen tai taksoituslautakunnan muulla tavoin hankkimien tietojen pohjalla, määrätä kunkin maatalouskiinteistön puhdas tuotto. Jos kiinteistön tuotto on vähentynyt hallan, tulvaveden, raesateen tai muun sellaisen johdosta, on tämä kohtuullisesti otettava huomioon tuloa arvioitaessa. Tuloksi on lisäksi laskettava puutarhasta, kalavedestä, laidun- ja metsästysmaasta ynnä muista näihin verrattavista etuuksista saatu puhdas tulo sekä verovelvollisen maatalouden hyväksi tekemä työ, arvioituna rahassa siihen määrään, mikä siitä työstä olisi ollut palkatulle henkilölle suoritettava. Samoin on verotettavaksi tuloksi luettava vuoden 194. ja neljän sitä seuraavan vuoden tuloja taksoitettaessa kolmekymmentäviisi sadalta sekä sen jälkeen vuosittain neljäkymmentä sadalta myyntiin tai markkinakäyttöön luovutetusta, runkopuusta saatavasta puutavarasta verovuonna saaduista kantohintatuloista, kuitenkin siten, että tällaiset tulot, jos ne eivät nouse yhteensä viiteensataan markkaan, jätetään verotuksessa lukuun ottamatta.

Tätä lakia sovelletaan ensi kerran maatalouskiinteistöstä vuonna 194. saatuja tuloja taksoitettaessa.

A s e t u s

kunnallisverotuksesta maalaiskunnissa 20 päivänä tammikuuta 1922 annetun asetuksen muuttamisesta.

Valtiovarainministerin esittelystä muutetaan kunnallisverotuksesta maalaiskunnissa 20 päivänä tammikuuta 1922 annetun asetuksen 2, 3, 4, 5, 6 ja 8 § sekä samaan asetukseen 7 päivänä lokakuuta 1932

annetulla asetuksella lisätty 9 §, näistä 4 § sellaisena kuin se on 9 päivänä syyskuuta 1927 annetussa asetuksessa ja 5 § sellaisena kuin se on 20 päivänä toukokuuta 1932 annetussa asetuksessa, sekä lisätään sanottuun asetukseen uusi 2 a § seuraavasti:

2 §.

Metsämaat jaetaan verotusta varten viiteen veroluokkaan siten, että niistä luetaan:

I luokkaan lehtomaat, lehtomaiset maat ja mustikkatyyppin maat;

II luokkaan puolukka- ja variksenmarja-puolukkatyyppien maat ynnä niihin kasvunsa puolesta verrattavat lehtokorvet;

III luokkaan kanerva-, variksenmarja-mustikka-, varpu-jäkälä- ja jäkälätyyppien sekä paksusammaltyyppin maat ynnä niihin kasvunsa puolesta verrattavat kangaskorvet;

IV luokkaan kasvullisiksi metsämaiksi katsottavat: varsinaiset korvet, kangas-, korpi- ja paremmat isovarpuiset rämeet ynnä kallio- ja louhikkomaat; sekä

V luokkaan huonokasvuiseksi metsämaiksi katsottavat: korpi-, räme-, kallio-, louhikko- ja tunturimaat.

Metsämaan poikkeuksellinen kiviperäisyys tai soistuminen siinä määrin, että maan kasvukyky sen johdosta on selvästi ja huomattavasti tavallista heikompi, aiheuttaa metsämaan siirtämisen lähinnä alempaan luokkaan kuin mihin se muutoin luettaisiin. Maan luontaisesta kasvukyvystä riippuu, luetaanko se IV vai V luokkaan.

Joutomaita, joiksi luetaan metsää tuottamattomat kiviperäiset ja vesiperäiset maat, avo- ja pensaikkotunturit sekä avohietikat ja jotka luonnostaan ovat aivan puuttomia tai kasvavat vain siellä täällä joitakin yksinäisiä, kehoja puita tai pensasmaista puustoa, ei sisällytetä metsämaiden luokitukseen.

Milloin maa-alue on sen metsänkasvukyvyn lisäämiseksi ojitettu, pysytetään se entisessä veroluokassaan tai, mikäli on kysymys joutomaasta, luokituksen ulkopuolella Keski-Pohjanmaan, Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin metsänhoitolautakuntien toimintapiireissä viisitoista vuotta sekä muualla valtakunnassa kymmenen vuotta mukaan luettuna se vuosi, jolloin varsinaisen ojitustyö on loppuun suoritettu, kuitenkin niin, että taksoituslautakunta näiden vuosien kuluttua harkitkoon, kuultuaan asiantuntijana metsätalousammattimiestä, onko ojitettu alue sen kasvukyky huomioon ottaen tällöin vai vasta myöhemmin, lautakunnan määräämän ajan kuluttua, siirrettävä korkeamman veroluokkaan tai, joutomaasta puheen ollen, sisällytettävä luokitukseen. Perusmetsitysalueet jätetään luokituksen ulkopuolelle edellä mainittujen metsänhoitolautakuntien toimintapiireissä kymmenen ja

muualla valtakunnassa viiden vuoden ajaksi mukaan luettuna se vuosi, jolloin metsitys on toimitettu.

2 a §.

Metsämaiden jakaminen 2 §:ssä mainittuihin veroluokkiin on jokaisessa kunnassa suoritettava koko kunnan alueen käsittävänä toimituksena. Luokituksen toimittajan tulee olla korkeimman metsätaloudellisen koulutuksen ja sen lisäksi tarpeellisen erikoiskoulutuksen saanut henkilö tai sellaisen henkilön vastuulla ja valvonnassa toimiva, luokittajatutkinnon suorittanut luokittaja-apulainen. Valtiovarainministeriö voi anomuksesta, metsäverotuksen tarkastajaa kuultuaan, myöntää luokittajan valtuuden myös muulle henkilölle, jolla harkitaan olevan tehtävään tarpeellinen pätevyys, ja peruuttaa luokittajalle annetun valtuuden, jos tämä osoittautuu tehtävään kelpaamattomaksi. Luokittajain ja luokittaja-apulaisten erikoiskoulutuksesta päättää valtiovarainministeriö metsäverotuksen tarkastajan esityksestä.

Lääninhallituksen asiana on metsäverotuksen tarkastajan esityksestä vahvistaa metsämaiden veroluokitus ja hyväksyä se verotuksessa käytettäväksi. Lääninhallituksen päätökseen voi siihen tyytymätön hakea muutosta valtiovarainministeriöltä, mutta on päätöstä muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes valtiovarainministeriö on asian ratkaissut. Metsäverotuksen tarkastajan esityksestä lääninhallitus voi myös määrätä metsämaiden veroluokituksen koko kunnan alueella uudelleen toimitettavaksi, milloin siihen katsotaan olevan erityistä syytä.

Metsämaiden veroluokituksen toimittamisesta aiheutuvat kustannukset jaetaan tasan valtion ja kunnan kesken. Valtiovarainministeriö voi kuitenkin kunnan anomuksesta harkintansa mukaan korottaa valtion osuutta. Luokituspalkkion maksaa luokittajalle kunta, joka sitten veloittaa valtiolta tämän osuuden.

3 §.

Milloin pellon ja luonnonmätyn tuotteiden menekki-suhteet ovat eri osissa kuntaa huomattavasti erilaiset, kuten kaupungin, tehdasalueen, rautatien aseman tahi muun kulutus- tai liikepaikan läheisyyden tähden taikka muusta syystä, voidaan kunnan alue maan puhtaan tuoton tarkempaa selville saamista varten menekkiolojen mukaan jakaa kahteen tai erityisten syiden vaatiessa kolmeen vyöhykkeeseen.

Milloin kunnan eri osat puutavaran kamtohintojen suhteen huomattavasti eroavat toisistaan, jaettakoon kunta metsäalueisiin nähden enintään kolmeen vyöhykkeeseen puutavaran menekki- tai käyttöpaikoissa vallitsevan hintatason sekä niistä lasketun hevosajomatkan

pituuden mukaan siten, että ensimmäiseen vyöhykkeeseen luetaan metsäalueet, joista ajomatka kunnan parhaaksi katsottavaan menekki-paikkaan tai -paikkoihin on vähemmän kuin neljä kilometriä, toiseen vyöhykkeeseen metsäalueet, joista ajomatka on vähintään neljä ja enintään kahdeksan kilometriä, sekä kolmanteen vyöhykkeeseen metsä-alueet, joista ajomatka on yli kahdeksan kilometriä, mikäli paikalliset olosuhteet eivät aiheuta sanottujen lukujen muuttamista.

Maan kaikki kunnat käsittävä metsämaiden vyöhykejaon tarkistus toimitetaan yleensä kymmenen vuoden väliajoin. Ne vyöhykejaon korjaukset ja muutokset, jotka metsäverotuksen tarkastaja tutkimustensa perusteella ehdottaa tehtäväksi, on kuntien taksoituslautakuntien otettava huomioon, elleivät ne lääninhallitukselle esitettävien pätevin perustein voi näyttää niitä asiattomiksi.

Ratkaisuvälillä vyöhykejakoa koskevissa asioissa on lääninhallituksella.

4 §.

Päättyessään perusteista, joiden mukaan maatalouskiinteistöistä saadut tulot on arvioitava, tulee taksoituslautakunnan:

1) päättää, onko kunnan alue oleva yhtenä vyöhykkeenä vai onko se joko pellon ja luonnonniityn tuotteiden erilaisten menekki-suhteiden taikka puutavaran erilaisten kantohintasuhteiden vuoksi maan puhtaan tuoton selville saamiseksi jaettava eri vyöhykkeisiin ja kuinka moneen vyöhykkeeseen kumpaakin lajia, sekä määrätä, mitkä osat kuntaa mihinkin vyöhykkeeseen kuuluvat;

2) määrätä pellon ja luonnonniityn keskimääräinen puhdas tuotto hehtaaria kohden verovuodelta, erikseen kussakin luokassa ja vyöhykkeessä, huomioon ottaen paikkakunnalla tavalliset käyttö- ja kunnossapitokustannukset, työpalkat sekä kohtuulliset arvovähennykset;

3) määrätä 5 §:ssä mainittujen perusteiden mukaan verokuutiometrin keskimääräinen hinta verovuonna, erikseen kussakin vyöhykkeessä;

4) määrätä 3 kohdassa mainitun hinnan ja 6 §:ssä mainittujen keskimääräisten verokuutiolukujen perusteella pinta-alan mukaan verotettavat metsätulot hehtaarialta kussakin luokassa ja vyöhykkeessä; sekä

5) määrätä markkinakäyttöön luovutettua puutavaraa vastaavien kantohintatulojen laskemista varten yleisesti valmistettävien puutavara-lajien yksikkökantohinnat.

5 §.

Verokuutiometrillä tarkoitetaan yhtä, kiinteänä mittana ilman kantoa, kuorta ja käyttämättä jäävää luontaista poistoa ilmaistua runkopuukuutiometriä, joka metsänhoidollisen hakkuun rakenteen perusteella laskettuna maan eri osissa on kokoonpantu eri puutavara-lajeista seuraavissa keskimääräisissä määräsuhteissa:

Lääni tai muu alue	Järeätä puuta, tekn. j ^o kuoretta	Pyöreätä pinotavaraa			Poltto- ja hiiltopuuta		
		Kuusi-paperipuuta	Mänty-pinotavaraa	Yht.	Lehti-puuta	Havupuuta	Yht.
		p-m ² , puolipuhana			p-m ² , kuorineen		
Uudenmaan, Turun-Porin ja Hämeen lääneissä sekä Ahvenanmaalla	9.0	0.22	0.14	0.36	0.25	0.26	0.51
Viipurin, Mikkelin, Kuopion ja Vaasan lääneissä	7.5	0.16	0.19	0.35	0.38	0.28	0.66
Oulun läänin lounaisosassa ¹⁾	6.0	0.16	0.26	0.42	0.30	0.39	0.69
Mualla Oulun läänissä ja Lapin läänissä	8.0	0.17	0.20	0.37	0.26	0.24	0.50
Keskimäärin koko maassa	8.2	0.18	0.18	0.36	0.36	0.27	0.63

¹⁾ Haapajärven ja Saloisten kihlakunnat sekä Oulun kihlakunta lukuun ottamatta Kuusamon, Taivalkosken ja Pudasjärven kuntia.

Metsäverotuksen tarkastajan tulee joka kolmantena tai ainakin joka viidentenä vuonna suorittaa verokuutiometrin perusrakenteen tarkistus ja havaitessaan eri puutavara-lajien menekki-suhteissa tapahtuneiden huomattavien muutosten johdosta sen korjaamisen tarpeelliseksi tehdä asiasta perusteltu esitys valtiovarainministeriölle, joka esityksen johdosta voi muuttaa verokuutiometrin perusrakennetta, kunkin yksityisen erän osalta kuitenkin korkeintaan kahdeksankymmenellä sadalta. Jos suuremmat muutokset käyvät välttämättömiksi, on niistä määrättävä asetuksella. Vähäisten tai ilmeisesti satunnaisten vaihtelujen vuoksi ei verokuutiometrin perusrakennetta ole muutettava.

Verokuutiometrin hinnoittelun tulee tapahtua ensi kädessä myydyin puutavaran kantohintojen perusteella, joita määrättäessä saadaan vähennyksinä ottaa huomioon ainoastaan varsinaiset, puutavaran hankinnasta välittömästi aiheutuvat hankintakustannukset. Siten määrättyjä, verovuoden alkupuolella päättyvää hakkuukautta vastaavia hintoja alennetaan kotitarvekäytön vuoksi paikallisista oloista riippuen järeän puun osalta enintään kymmenellä sekä poltto- ja hiiltopuun osalta enintään neljäkymmenellä sadalta, minkä lisäksi näin saatujen hintojen perusteella laskettua verokuutiometrin hintaa edelleen alennetaan hallinto- ja muiden sellaisten kustannusten vuoksi kymmenellä tai enintään viidellätoista sadalta. Tällä tavoin saadusta luvusta vähennetään vielä kolmekymmentäviisi sadalta ja siten saadun verokuutiometrin hinnan ja edellisen hakkuukauden vastaavan hinnan keskiarvoa, joka tasoitetaan alaspäin lähimmäksi täydeksi markkaluvuksi, on käytettävä määrättäessä pinta-alan mukaan verotettavia metsätuloja I, II ja III veroluokassa, kun taas IV veroluokassa lasketaan verokuutiometrin hinnaksi kahdeksankymmentä

sadalta ja V veroluokassa kuusikymmentä sadalta sanotusta keskimääräisestä hinnasta.

Lääninhallitukset lähettäkööt tiedon verokuutiometrin hintaa koskevista päätöksistään valtiovarainministeriöön.

6 §.

Verokuutioluvulla tarkoitetaan sitä määrää verokuutiometrejä hehtaaria kohden, joka lähimmiten vastaa veroluokkaan kuuluvien metsien nykyistä keskimääräistä kasvua.

Verokuutioluvut ovat valtakunnan eri osissa seuraavat:

1. *Etelä- ja Keski-Suomi.* Uudenmaan, Turun-Porin, Hämeen, Viipurin ja Mikkelin lääneissä, Ahvenanmaan maakunnassa sekä Kuopion ja Vaasan lääneissä 2 kohdassa mainittuja kuntia lukuun ottamatta:

I luokassa	4.0	verokuutiometriä
II ”	3.0	”
III ”	2.0	”
IV ”	1.2	”
V ”	0.6	”

2. *Keski-Suomen pohjoisimmat osat.* Kuopion läänin Pielisjärven kihlakunnassa sekä Iisalmen kihlakunnan Varpaisjärven, Sonkajärven, Vieremän ja Kiuruveden kunnissa, Vaasan läänin Pietarsaaren kihlakunnassa, Kuortaneen kihlakunnan Evijärven kunnassa sekä Viitasaaren kihlakunnan Kinnulan ja Pihtiputaan kunnissa:

I luokassa	3.5	verokuutiometriä
II ”	2.6	”
III ”	1.7	”
IV ”	1.0	”
V ”	0.5	”

3. *Oulun läänin lounaisosa.* Haapajärven ja Saloisten kihlakunnissa:

I luokassa	3.0	verokuutiometriä
II ”	2.2	”
III ”	1.4	”
IV ”	0.8	”
V ”	0.4	”

4. *Oulun-Kainuun seudut.* Oulun kihlakunnassa, lukuun ottamatta Pudasjärven, Taivalkosken ja Kuusamon kuntia, sekä Kajaanin kihlakunnassa:

I luokassa	2.5	verokuutiometriä
II ”	1.8	”
III ”	1.1	”
IV ”	0.7	”
V ”	0.4	”

5. *Kemin-Kuusamon seudut.* Oulun kihlakunnan Pudasjärven, Taivalkosken ja Kuusamon kunnissa sekä Lapin läänin Kemin kihlakunnan Posion, Ranuan, Tervolan, Simon, Kemin maalaiskunnan, Alatornion ja Karungin kunnissa:

I luokassa	2.0	verokuutiometriä
II ”	1.5	”
III ”	0.9	”
IV ”	0.6	”
V ”	0.3	”

6. *Perä-Pohjola.* Lapin läänin Kemin kihlakunnassa, lukuun ottamatta 5 kohdassa mainittuja kuntia, sekä Kittilän kihlakunnassa Enontekiön kuntaa lukuun ottamatta:

I luokassa	1.5	verokuutiometriä
II ”	1.1	”
III ”	0.8	”
IV ”	0.5	”
V ”	0.3	”

7. *Taka-Lappi.* Petsamon kihlakunnassa ja Enontekiön kunnassa:

I luokassa	1.0	verokuutiometriä
II ”	0.8	”
III ”	0.6	”
IV ”	0.4	”
V ”	0.2	”

8 §.

Metsän pinta-alan mukaan tapahtuvan verotuksen ohella toimitettavassa kantohintatulojen osittaisessa verotuksessa markkinakäyttöön luovutetulla puutavaralla tarkoitetaan puutavaraa, joka käytetään metsänomistajan lukuun toimivalla teollisuus-, jalostus- tai muulla sellaisella laitoksella raaka-, rakennus- tai polttopuuna taikka joka on annettu metsänomistajan hallinnassa oleville toisille talouksille, yhdyviljelyksessä olevia tiloja lukuun ottamatta, tai vieraille talousyksiköille.

Verotettavien myynti- ja markkinakäyttötulojen määrääminen tapahtuu kantohintatulojen perusteella. Myydyin puutavaran kantohintatulot saadaan vähentämällä kauppakirjan mukaisesta kauppahinnasta metsänomistajan käyttämät, välittömästi hankinnasta johtuvat hankintakustannukset, jolloin tilan oman työvoiman työ hankinnan hyväksi lasketaan hankintakustannukseksi siihen määrään, mikä siitä olisi ollut palkatulle työvoimalle maksettava. Markkinakäyttöä vastaavat kantohintatulot saadaan valinnan varaisesti määrätä joko käytämällä ohjeena hakkuualueen lähiympäristön metsistä pystyyn myydyin saman laatuisten puutavaran kantohintoja, tai johtamalla ne hankintahinnoista jollakin yleisesti käytetyllä, hakkuualueelta mahdollisimman lähellä olevalla menekki- tai käyttöpaikalla, taikka käyttämällä niitä yksikkökantohintoja, jotka 4 §:n 5 kohdan mukaan on noudatettaviksi vahvistettu.

Puutavaran myynti- ja markkinakäyttötulot katsotaan saatuiksi sinä verovuonna, jolloin säännönmukaisista kaupoista puheen ollen puutavaran luovutusmittaus tapahtuu tai jolloin markkinakäyttöön luovutettu puutavara mahdollisimman varhaisessa hankintavaiheessaan on sellaisessa paikassa ja siten varastoituna, että sen mittaaminen tavanomaisia mittaustapoja noudattaen voidaan suorittaa ja sitä vastaavat kantohintatulot laskea, taikka, jos kauppahinta kokonaan tai osaksi suoritetaan puutavaran hakkuusta riippumatta, sinä vuonna, jolloin maksu on saatu.

9 §.

Kunnat ja metsänhoitolautakunnat ovat velvolliset antamaan metsäverotuksen tarkastajan käytettäväksi metsätulojen verotusta koskevia tai muita asian selvittämiseksi tarpeellisia tietoja.

L a k i

tulo- ja omaisuusverosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan tulo- ja omaisuusverosta 5 päivänä joulukuuta 1924 annetun lain 10 §:n 2 kohta, sellaisena kuin se on 30 päivänä tammikuuta 1931 annetussa laissa, näin kuuluvaksi:

10 §.

2) Maatalouskiinteistöistä saatuna tulona on pidettävä sitä puhdasta tuottoa, joka samanlaatuisten kiinteistöjen kunnassa arvioidaan keskimäärin antaneen. Tätä tuottoa arvioidessa noudatetaan saman vuoden

kunnallistaksoitusta varten vahvistettuja perusteita, kuitenkin niin, että myyntiin tai markkinakäyttöön luovutetusta puutavarasta saatuiksi verotettaviksi kantohintatuloiksi lasketaan vuonna 194.. sama määrä kuin samotun vuoden kunnallistaksoituksessa, mutta seuraavana vuonna sen vuoden ja edellisen vuoden veronalaisten kantohintatulojen keskiarvo sekä sen jälkeen kulloinkin verovuoden ja kahden lähinnä edellisen vuoden edellä mainittujen perusteiden mukaan laskettujen veronalaisten kantohintatulojen keskiarvo.

Tätä lakia sovelletaan ensi kerran vuonna 194.. toimitettavassa verotuksessa.

L a k i

maatalouskiinteistöistä saatujen tulojen verottamisesta kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain 2 §:n kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan täten maatalouskiinteistöistä saatujen tulojen verottamisesta kaupungeissa ja kauppaloissa 11 päivänä joulukuuta 1933 annetun lain 2 §.

Tätä lakia sovelletaan ensi kerran maatalouskiinteistöistä vuonna 194.. saatuja tuloja taksoitettaessa.

L a k i

metsäverotuksen tarkastajan viran perustamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Metsäverotusta koskevien yleisten kysymysten asiantuntevaa valmistelua ja hoitamista varten perustetaan metsäverotuksen tarkastajan virka.

2 §.

Tarkemmat määräykset metsäverotuksen tarkastajan asemasta ja tehtävistä annetaan asetuksella.

A s e t u s

metsäverotuksen tarkastajan virasta.

Valtiovarainministerin esittelystä säädetään metsäverotuksen tarkastajan viran perustamisesta päivänä kuuta 194.. annetun lain 2 §:n nojalla seuraavaa:

1 §.

Metsäverotuksen tarkastajan nimittää valtioneuvosto, sitten kun virka on ollut kolmenkymmenen päivän ajan haettavana ja metsätieteellinen tutkimuslaitos on tehnyt virkaehdotuksen. Virkaan pääsemiseksi vaaditaan Suomessa suoritettu metsänhoitotutkinto sekä selaista taitoa ja kykyä, jota viran menestyksellinen hoitaminen edellyttää.

Metsäverotuksen tarkastajan virka luetaan VI palkkausluokkaan ja sen haltija on osallinen siviilivirkakunnan leski- ja orpokassaan.

Metsäverotuksen tarkastajan toimipaikkana on metsätieteellinen tutkimuslaitos.

2 §.

Metsäverotuksen tarkastajan tulee:

huolehtia metsämaiden veroluokituksen toimittajain erikoiskoulutuksen järjestämisestä;

tarkastaa metsämaiden veroluokitukset ja tehdä lääninhallitukselle ehdotukset näiden hyväksymisestä verotuksessa käytettäväksi;

hankkia verokuutiometrin hinnoittelua varten tarvittavat tiedot ja laatia vuosittain verotusviranomaisille annettavat lausunnot verokuutiometrin hinnoista sekä seurata eri puutavaralajien menekisuhteiden vaihteluita ja tehdä, jos ne ovat sen laatuksia, että ne aiheuttavat muutoksia verokuutiometrin perusrakenteeseen, tätä tarkoittavat esitykset valtiovarainministeriölle;

antaa viranomaisille näiden pyynnöstä lausuntoja metsäverotusta koskeissa valitus- ja muissa asioissa sekä tehdä niissä tarpeelliseksi havaitsemiaan esityksiä; ja

laatia toimialaansa koskevat tarpeelliset tilastot sekä suorittaa muut valtiovarainministeriön hänelle antamat tehtävät.

3 §.

Metsäverotuksen tarkastajan ollessa estynyt virkaansa hoitamasta määrää valtiovarainministeriö muun sopivan henkilön sitä hoitamaan.

4 §.

Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa lähempiä ohjeita tämän asetuksen soveltamisesta.

Eriävä mielipide.

Koska allekirjoittaneet eivät ole katsoneet voivansa yhtyä kannattamaan komitean enemmistön ehdottamaa metsän myyntiverotusta, pyydämme tässä kohdin mielipiteenämme kunnioittaen esittää seuraavaa.

Pinta-alaan perustuvaa metsätulojen verotusta puoltavat allekirjoittaneiden mielestä useat siksi tärkeät näkökohdat, että mihinkään uuteen, myyntiin perustuvaan verotukseen ei olisi sen vuoksi siirryttävä. Tärkeimmät näistä, komitean mietinnössäkkin esitetyistä näkökohdista ovat seuraavat.

1. Metsätuloista kertyvät verot pysyvät vuodesta toiseen suhteellisen tasaaisina, millä on veronsaajien, erikoisesti maalaiskuntien talouden kannalta suuri merkitys.

2. Verotuksen toimeenpano on yksinkertainen eikä tuloja voida siinä salata.

3. Menetelmä suosii sellaista metsänomistajaa, joka hoitamalla hyvin metsänsä saa siitä pitempää aikaa silmällä pitäen keskimäärää enemmän tuloja, ollen menetelmä siten omansa tukemaan järkipäistä metsänhoitoa.

Vaikka komitean enemmistö ehdottaakin metsän pinta-alaverotuksesta siirryttäväksi vain osittain myyntiverotukseen, merkitsisi se mielestämme edellä mainittujen etujen oleellista heikentämistä. Erikoisesti olisi pelättävissä, että saatujen kantohintojen tyydyttävä selvittäminen tuottaisi ylivoimaisia vaikeuksia. Näin olisi asianlaita varsinkin silloin, kun on selvitettävä sellaisten metsänomistajien markkinakäyttötulot, joilla on omat jalostuslaitokset. Saatujen kantohintojen selvittäminen muodostuisi sitäkin vaikeammaksi, kun tulo- ja omaisuusveron progressiivisuus ilmeisesti johtaisi siihen, että jokainen metsänomistaja pyrkisi jakamaan hakkuut mahdollisimman monelle vuodelle. Voidaan pitää todennäköisenä, että nämä vaikeudet ja yritykset salata tuloja aiheuttaisivat uutta järjestelmää kohtaan suurta tyytymättömyyttä.

Ehdotettu myyntitulojen verotus olisi melko pitkänä siirtymiskautena epäoikeudenmukainen siinä suhteessa, että sen mukaan joutuisivat muita ankarammin verotetuiksi ne, jotka ovat ehkä parin vuosi-

kymmenen ajan kasvattaneet alunperin heikkoja metsiään, maksaen niistä koko ajan pinta-alan perusteella veroa ja päästen vasta nyt myymään hakkuukelpoista metsää. Sen sijaan ne, jotka ovat myyneet metsänsä nykyisen verotuksen voimassa ollessa, pääsisivät suhteellisesti paljon vähemmällä veroilla. Juuri sen vuoksi, että metsän hakkuut ovat yleensä epäsäännöllisiä, olisi oikeudenmukaisuuttakin silmällä pitäen vältettävä verotusmenetelmästä toiseen siirtymistä.

Metsätulojen verotuksessa on, kuten komitean mietinnössä on osoitettu, epäilemättä ollut melkoisia puutteellisuuksia. Nämä eivät kuitenkaan johdu itse verotusmenetelmästä, vaan sen toimeenpanosta. Näiden puutteellisuuksien korjaamiseksi komitea onkin tehnyt joukon ehdotuksia. Voidaan pitää varmana, että kun nämä korjaukset tulevat toteutetuiksi, metsäverotus saadaan sekä veronmaksajia että veronsaajia silmällä pitäen oikeudenmukaiselle ja tyydyttävälle kannalle. Kahden rinnakkaismenetelmän käyttäminen sen sijaan tulisi allekirjoittamien mielestä helposti johtamaan siihen, ettei kumpaakaan toteuteta riittäväm tehokkaasti ja että lopputulos ei senkään vuoksi vastaa muutokseen kiinnitettyjä toiveita.

Edellä esitetyin perustein ehdotamme,

että metsätulojen verotus toimitetaan edelleen yksinomaan pinta-alan perusteella, siten kehitettynä kuin komitean mietinnössä on esitetty.

Helsingissä, huhtikuun 8 päivänä 1942.

Eero J. Korpela.

J. E. Lampinen.

Referat.

Der Plan einer Waldbesteuerungsreform in Finnland.

Die heutige finnische Gesetzgebung über die Kommunalbesteuerung der in den Landgemeinden liegenden Landgüter, welche auch die Waldbesteuerung umschließt, stammt in der Hauptsache aus dem Jahre 1922. Vorher geschah die Besteuerung direkt auf Grund des jährlichen wirklichen Einkommens.

Das in dem erwähnten Jahre in Kraft getretene Besteuerungsverfahren, das später nur verhältnismässig wenige und unwesentliche gesetzgeberische Veränderungen erfahren hat, wird als Ertrags- oder Arealbesteuerung bezeichnet. Es fusst auf dem Durchschnittsprinzip: Als steuerpflichtiges Einkommen eines land- oder waldwirtschaftlichen Betriebes wird der Reinertrag angesehen, der in der betreffenden Gemeinde als der mittlere Ertrag der gleichartigen Grundstücke gilt. Der wirkliche Betrag der Einkommen wird dagegen überhaupt nicht beachtet, und in einzelnen Fällen können diese somit recht bedeutend von dem zu steuernden Einkommen abweichen. Dies gilt vor allem für die Forsteinkommen.

Bei der Bestimmung des steuerpflichtigen Forsteinkommens ist das Areal des Waldbetriebes, die Bodenbeschaffenheit, Absatzlage sowie der Nettowert der Ertragseinheit, des sog. Ertragskubikmeters, in der betreffenden Gegend zu beachten. — Die lokale Besteuerungskommission hat zu prüfen, ob der Absatz sich in den einzelnen Teilen der Gemeinde wesentlich verschiedenartig gestaltet hat; wenn dies der Fall ist, ist die Gemeinde in Absatzzonen zu teilen, und zwar höchstens drei. Der Wert des Ertragskubikmeters ist für jede Zone gesondert auf Grund des Stockpreises für die verschiedenen Holzsortimente zu berechnen.

Die Provinzialverwaltung, welcher die Entscheidungen der Besteuerungskommissionen über die Besteuerungsgrundlagen einzusenden sind, fordert von der Forstlichen Forschungsanstalt und gegebenenfalls noch von anderen Sachverständigen ein Gutachten ein. Dann bestätigt sie offiziell die Besteuerungsgrundlagen, wobei sie vor allem darauf zu sehen hat, dass die Besteuerung gerecht und in den einzelnen Gemeinden gleichmässig geschieht.

Die Besteuerungskommission überprüft die Angaben, welche der Steuerpflichtige in seiner Steuererklärung über die Bodenfläche des Waldbetriebes und ihre Verteilung auf die durch das Gesetz vorgesehenen Ertragsklassen gemacht hat. Mit Hilfe dieser Arealzahlen und der Zahlen, welche den mittleren Holzertrag der zu den verschiedenen Ertragsklassen gehörenden Waldböden angeben, der sog. Ertragszahlen, welche durch das Gesetz bestimmt sind, kann man den jährlichen Gesamtholzertrag des zu steuernden Waldbetriebes errechnen, und das Resultat desselben und des Wertes für einen Ertragskubikmeter gibt den zu steuernden Reinertrag an. Die in dem Gesetz vorgesehenen Ermässigungen werden in der Praxis bei der Bestimmung des Wertes des Ertragskubikmeters beachtet.

Auf den Grundsätzen, wie sie im vorhergehenden in den Hauptzügen dargelegt sind, fusst auch die kirchliche Besteuerung (vom Jahre 1922) und die staatliche Einkommensbesteuerung (vom Jahre 1924). Bei der Besteuerung der Grundstücke, welche in den Stadtgemeinden und Marktflecken (in Finnland verwaltungsmässige Einheiten zwischen den Städten und Landgemeinden) liegen, wird dieses Verfahren seit 1933 zu Grunde gelegt.

Die Prinzipien der Arealbesteuerung enthalten eine Reihe von beachtlichen Vorteilen und guten Seiten. Das Verfahren garantiert verhältnismässig gleichmässige Steuern, was vor allem für den Steuerempfänger von Wert ist. Zweitens ist die Besteuerung wenigstens scheinbar einfach und leicht durchzuführen. Da sie alle nach der Bodenbeschaffenheit und der Absatzlage gleichen Wälder in einer Gemeinde gleichmässig trifft, »belohnt« sie gewissermassen diejenigen Waldbesitzer, welche infolge guter Pflege des Waldes bessere Erträge erzielt haben, und »bestraft« andererseits diejenigen, welche ihren Wald nicht pfleglich behandelt haben. Diese Eigentümlichkeit der Besteuerung hat man mit Recht als Ansporn zu wirksamer Waldpflege und zur Erhöhung des Ertrages angesehen. Weiter verhindert die Arealbesteuerung die Verheimlichung der Einkommen und sie ermöglicht eine Besteuerung der Waldbesitzer, welche überhaupt keine Einschläge vorgenommen haben. Auch die dem Holzverbrauch für den Hausbedarf entsprechenden Einkommen, deren Bestimmung ziemlich schwierig ist, werden in der gewöhnlichen Ordnung besteuert; ausserdem lässt das Prinzip der Arealbesteuerung die Progressivität besser zu ihrem Recht kommen als ein Besteuerungsverfahren, das direkt auf den wirklichen, gewöhnlich sehr stark schwankenden Einkommen fusst.

Andererseits lässt sich vom heutigen Standpunkt aus die Arealbesteuerung leicht als veraltet, unklar und mangelhaft erweisen. Ihre Schwächen und Missstände rühren teils daher, dass die Gesetzgebung, die schon von Anfang an grosse Lücken aufwies, nicht mit der Entwicklung der wirtschaftlichen Verhältnisse gleichen Schritt gehalten hat, teils trägt die ungenügende oder geradezu falsche Durchführung des Gesetzes die Schuld. Die Schwierigkeit, das Waldareal genau zu bestimmen, die mangelhaften Vorschriften über die Klassifizierung der Waldböden und die ungenügende Befähigung der Klassifizierer sowie die sich daraus und auch sonst ergebenden Missstände bei der Klassifizierung, was vor allem daran zu ersehen ist, dass die Waldböden meistens zu niedrig geschätzt sind, die unbefriedigenden Einteilungen in Absatzzonen, der Umstand, dass der sog. Ertragskubikmeter in der Gesetzgebung in keiner Weise bestimmt ist, das Fehlen genügender Lenkung und Überwachung der Besteuerung u. a. Umstände geben in der Tat Anlass zu schweren Bedenken. Manche dieser Umstände sind derart, dass sie eine zu niedrige Stufe der Besteuerung zur Folge haben, und da ausserdem der Wert für den Ertragskubikmeter aus mehreren Ursachen 20—30 % niedriger geblieben ist als die wirklichen Preise für Holz vorausgesetzt hätten (s. Tab. 3), ist es zu verstehen, dass nach allem zu schliessen im Mittel nur ungefähr die Hälfte der wirklichen Forsteinkommen von der Besteuerung erfasst worden ist, während die andere Hälfte steuerfrei geblieben ist (s. Tab. 4 und 5).

Wenn die Waldbesteuerung trotz dieser Mängel nicht nur schlechte Ergebnisse aufzuweisen gehabt hat, so ist dies in erster Linie das Verdienst der Forstlichen Forschungsanstalt; diese hat nämlich neben ihren amtlichen Auf-

gaben bezüglich der Besteuerung versucht, die Waldbesteuerung, so gut es im Rahmen des einschlägigen Gesetzes möglich war, auszubauen, und auch in mancherlei Weise inoffizielle Anleitung zu ihrer praktischen Durchführung gegeben.

Dass das heute übliche Verfahren der Waldbesteuerung reformbedürftig ist, bedarf also keiner Frage, und am 14. August 1940 wurde zu diesem Zwecke ein Staatsausschuss eingesetzt — der sogen. Ausschuss zur Reform der Waldbesteuerung —, dessen Gutachten (Ausschussgutachten Nr. 6 1942) in der vorliegenden Veröffentlichung als Sonderabdruck erscheint.

Der Ausschuss kam schliesslich nach Prüfung der verschiedenen Vorschläge bezüglich der Reform der Waldbesteuerung zu einem Plan, der im folgenden in den Hauptzügen besprochen wird.

Dem neuen Besteuerungsverfahren wären zwei auf verschiedenen Prinzipien fussende und in geeigneter Weise einander ergänzende Besteuerungsformen zu Grunde zu legen. Die Hauptform bliebe die bisherige Arealbesteuerung, in einer von dem Ausschuss vorgeschlagenen Weise weiter entwickelt; zu ergänzen wäre sie durch eine Holzverkaufsbesteuerung für einen gewissen Teil der Einnahmen aus dem Holzverkauf und Holzverbrauch (ausser für den Hausbedarf). Der Hauptteil, 65 %, des zu besteuern den Einkommens, wäre nach der ersteren, der Rest, 35 %, nach der letzteren Form zu besteuern. Diese beiden Posten wären dann in den gewöhnlichen Steuererklärungen anzugeben, so dass die Ausfertigung der Steuerbescheide und die Erhebung zusammen mit derjenigen der übrigen Einkommen geschehen würde.

Im folgenden werden die Vorschläge des Ausschusses über die verschiedenen Besteuerungsformen kurz gemustert.

Die Arealbesteuerung.

Nach den Prinzipien des heutigen Besteuerungsverfahrens erfasst die Besteuerung direkt das durch den Zuwachs (Ertrag) des Waldes vertretene Einkommen. Der Ausschuss hat diesen Grundsatz, der scharfe Kritik gefunden hat, wesentlich geändert. Zur Durchführung der Arealbesteuerung hat er den Begriff Steuerkubikmeter eingeführt oder, besser gesagt, das heutige Ertragskubikmeter gesetzgeberisch bestimmt. Darunter wird ein Stammholzkubikmeter verstanden (ausgedrückt als Festmass ohne Stubben, Rinde und natürlichen Abgang), das aus verschiedenen Holzwarenarten in dem gleichen Masse besteht, wie diese entsprechend der zweiten Reichswaldabschätzung der finnischen Wälder von 1936—38 in dem waldbaulichen Abtrieb der Privatwälder in der nächsten 20-Jahresperiode enthalten sein sollten. Der Holzvorrat der Staatsforsten und der Wälder der Gesellschaften, der bekanntlich stärkeres Holz aufweist als derjenige der Privatwälder, ist in den Teilen Finnlands, in denen solche Wälder reichlicher vorkommen, einigermassen berücksichtigt worden. Ganz Finnland ist bezüglich der Struktur des Steuerkubikmeters in 4 Zonen eingeteilt, die wie die entsprechenden Strukturformeln des Steuerkubikmeters aus Tab. 7 ersichtlich sind. In der bisherigen Praxis ist in Ermangelung gesetzgeberischer Bestimmungen eine gemeinsame Strukturformel für das ganze Land verwendet worden, die, soweit sie in einigen Fällen, hauptsächlich in den Berechnungen der Forstlichen Forschungsanstalt, zur

Anwendung gekommen ist, auf der Zusammensetzung des wirklichen Holzvorrates nach den Holzwarenarten fusst.

Die Grundstruktur des in der erwähnten Tabelle dargestellten Steuerkubikmeters wäre in bestimmtem Umfang umzugestalten, wenn die wesentlichen Veränderungen der Absatzverhältnisse der Holzwarenarten dazu Veranlassung geben.

Nach seiner Beschaffenheit wird der Waldboden wie früher in 5 Steuerklassen eingeteilt und in jeder von ihnen die der Besteuerung zu Grunde liegende Holzmenge in Steuerkubikmetern je ha angegeben. Diese sogen. Steuerkubikzahlen wieder fuszen in erster Linie auf dem wirklichen jährlichen laufenden Kubikzuwachs im Mittel in den betreffenden Steuerkubikzahlgebieten. Die Steuerkubikzahlen und der Zuwachs stehen somit nur in einem quantitativen Verhältnis zueinander; dabei ist davon ausgegangen, dass der Zuwachs für längere Zeiträume der wichtigste den Einschlag regulierende Faktor ist, wenn er auch in einzelnen Jahren vollständig unabhängig davon ist. — Die Steuerkubikzahlengebiete, 7 an der Zahl (heute 6), und die entsprechenden Steuerkubikzahlen sind aus dem Verzeichnis S. 61—62 sowie aus der Karte auf der folgenden Seite ersichtlich.

Vom Standpunkt der praktischen Durchführung der Besteuerung besonders wichtig sind die Vorschläge über die Steuerklassifizierung und damit im Zusammenhang stehenden Massnahmen. Das Gutachten weist nach, dass die Klassifizierung oder die Bonitierung der Waldböden aus mancherlei Gründen im allgemeinen sehr unbefriedigend ist, wiewohl eine gewisse Verbesserung in den letzten Jahren festzustellen ist. Das sehr schlechte Ergebnis der heutigen Klassifizierung geht aus Tab. 1 und 2 hervor.

Die Fehlerhaftigkeit der Klassifizierung ist wohl vor allem darauf zurückzuführen, dass die betreffenden Personen, welche sie ausgeführt haben, nicht die nötigen Kenntnisse besaßen. Zur Behebung dieses Missstandes schlägt der Ausschuss vor, dass die Klassifizierung nur von solchen Kräften vorgenommen werden darf, welche die forstliche Hochschulprüfung abgelegt haben und für diesen Zweck besonders ausgebildet sind, sowie von Gehilfen, die ebenfalls eine besondere Ausbildung erhalten haben und die unter Aufsicht und auf Verantwortung der ersteren tätig sind.

Notwendig ist ausserdem, die Klassifizierung, bevor sie in Gebrauch genommen wird, zu überprüfen, und zwar wäre dies nach dem Vorschlag des Ausschusses von einem besonderen, dem Finanzministerium unterstehenden Beamten, dem Kontrolleur der Waldbesteuerung vorzunehmen. Ausserdem hätte dieser Beamte eine Reihe von weiteren Aufgaben auszuführen: die erwähnten Klassifizierer auszubilden, die Einteilung in Besteuerungszonen zu überwachen, Gutachten betreffend die Wertfeststellung des Steuerkubikmeters abzugeben usw., also überhaupt alle allgemeinen Fragen bezüglich der Waldbesteuerung vorzubereiten und zu behandeln.

Von den Vorschlägen, welche die Reform der Klassifizierung betreffen, ist noch die Umgestaltung der ungenauen und veralteten Klassifizierungsrichtlinien zu erwähnen. Nach einem Vorschlag von Prof. Ilvessalo ist auf Grund der Wald- und Moortypen Finnlands kurz und genau angegeben, welche Waldböden zu den einzelnen Steuerklassen gehören (S. 42). Ausserdem ist auch das von der Besteuerung nicht erfasste Ödland bestimmt und sind Anweisungen darüber gegeben, wie und wann die Hinauf-

setzung von entwässerten Flächen in eine der Wachstumszunahme infolge der Entwässerung entsprechende höhere Klasse zu geschen hätte.

Die zu niedrige Besteuerung des Waldeinkommens ist vor allem darauf zurückzuführen, dass der Wert des Steuerkubikmeters im Vergleich zu den wirklichen Preisen für Holzwaren zu niedrig ist. Die Bemühungen der Forstlichen Forschungsanstalt, die richtige Stufe zu finden, haben nicht zum Ziele geführt. Ausserdem haben eine Reihe von anderen Faktoren, wie die heutige Struktur des Ertragskubikmeters, das Verhältnis zwischen den wechselnden Konjunkturen und den festen Steuerkubikzahlen usw. dazu beigetragen, die Werte niedrig zu halten. Nach den Änderungsvorschlägen des Ausschusses in diesem Punkte haben die Besteuerungskommissionen auf Grund von sorgfältigeren und sachlicheren Berechnungen ihre Vorschläge über die Werte zu machen und sind die Provinzialverwaltungen zu möglichst genauer Beachtung der von dem Waldbesteuerskontrollleur angegebenen Werte verpflichtet.

Die Berechnung des Wertes des Steuerkubikmeters hätte in erster Linie auf Grund der Stockpreise des Verkaufsholzes zu geschehen. Um den niedrigeren Preis des Hausbedarfsholzes beachten zu können, wird der auf Grund des ersteren erhaltene Preis für Starkholz sowie der Preis für Brenn- und Kohlenholz reduziert, der erstere jedoch nach Prüfung der Besteuerungskommission um höchstens 10 %, der letztere um höchstens 40 %. Nachdem so die Einheitspreise der im Steuerkubikmeter enthaltenen Holzwarenarten bestimmt sind, ist die Berechnung des Wertes des Steuerkubikmeters auf Grund der Strukturformel des Steuerkubikmeters leicht durchzuführen. Dieses ist dann noch infolge gewisser Kosten allgemeiner Art, die nicht zur Berechnung des Stockpreises gehören, um 10—15 % zu senken.

In diesem Punkt berührt sich die Arealbesteuerung mit der Holzverkaufsbesteuerung. Von dem auf die obige Weise erhaltenen Wert für das Steuerkubikmeter sind nämlich noch 35 % abzuziehen, die auf Grund der letzteren Besteuerungsform besteuert werden. Der Rest ist der Wert des Steuerkubikmeters in den Steuerklassen I—III. Da das Holz der Waldböden in den niedrigeren Klassen qualitativ geringer ist, wird der Wert des Steuerkubikmeters in Klasse IV 20 %, in Klasse V 40 % niedriger bewertet. Da der Ausschuss die Gleichmässigkeit des Wertes für das Steuerkubikmeter als wichtig angesehen hat, werden die Werte, mit deren Hilfe das zu steuernde Forsteinkommen schliesslich berechnet wird, als Mittelwert der in der erwähnten Weise erhaltenen Werte der beiden letzten Hiebsperioden bestimmt.

Der Einteilung in Steuerzonen wäre nach dem Vorschlag des Ausschusses der Wert des Steuerkubikmeters in den einzelnen Teilen der Gemeinde zu Grunde zu legen und nicht wie nach der heutigen Gesetzgebung die Absatzlage. Ausser der fortlaufenden Überwachung wird noch eine besondere gründliche, etwa alle 10 Jahre vorzunehmende Überprüfung der Zoneneinteilung vorgeschlagen.

Die Holzverkaufsbesteuerung.

Die auf der Typeneinteilung des Waldbodens und den mittleren Steuerkubikzahlen fusssende Arealbesteuerung lässt den wirklichen Holzvorrat des Waldbetriebes und die aus diesem anfallenden wirklichen Forsteinkommen ganz unbeachtet und kann also im Hinblick auf einen längeren Zeitraum nur für solche Waldbetriebe einwandfrei sein, die in bezug auf den Einschlag und

die Zusammensetzung nach Holzwarenarten den Durchschnitt vertreten. Im Verhältnis zu den wirklichen Einkommen würde dabei ein Teil der Waldbetriebe sich in einer überdurchschnittlich guten, ein Teil in einer ungünstigeren Stellung als der Durchschnitt befinden. Dieser Besteuerungsfehler, der natürlich auch heute vorhanden ist, wird ohne Zweifel, wenn die Besteuerung genauer wird, immer grösser und vor allem die Besitzer junger und weniger produktiver Wälder schwer treffen. Diese und einige andere Gründe, insbesondere das Bestreben, bei der Waldbesteuerung möglichst bald, aber schonend eine angemessene Stufe zu erreichen, haben den Vorschlag des Ausschusses über die Holzverkaufsbesteuerung bestimmt.

Die Holzverkaufsbesteuerung würde nach dem Vorschlag des Ausschusses in erster Linie die Stockpreiseinkommen aus dem verkauften Stammholz treffen, in zweiter Linie die Stockpreiseinkommen, welche dem zur Verwendung des Waldbesitzers (ausser für den Hausbedarf) abgegebenen Holz entsprechen. Zur Erleichterung der Besteuerungsarbeit ist der Vorschlag gemacht worden, das Einkommen unter 500 Mk steuerfrei zu belassen.

In dem Gutachten wird die Berechnung der Stockpreiseinkommen für die einzelnen Fälle bestimmt. Für das Verkaufsholz ist die Aufgabe verhältnismässig leicht — sie setzt vor allem Aufzeichnungen über die Lieferungskosten oder über die zu ihrer Bestimmung notwendigen Faktoren voraus. Bedeutende Schwierigkeiten können dagegen bei der Preisbestimmung der übrigen steuerpflichtigen Nutzung entstehen, und die Berechnung bleibt auf jeden Fall etwas ungenau. Je nachdem wie sich diese am zuverlässigsten und leichtesten durchführen lässt, können alternativ drei verschiedene Verfahren in Frage kommen: entweder werden als Preisbestimmungsnorm die Stockpreise der gleichartigen, aus den Wäldern der näheren Umgebung des Fällungsgebietes auf dem Stock verkauften Holzes genommen, oder man bestimmt die Stockpreise nach den Lieferpreisen auf einer allgemein verwendeten Absatzstelle in der Nähe, oder man legt diejenigen Einheitsstockpreise des verkauften Holzes zu Grunde, mit denen die Wertbestimmung des Steuerkubikmeters erfolgt.

Zur Berechnung der Stockpreiseinkommen und zwecks Kontrollmöglichkeit hätte jeder Waldbesitzer jährlich in einem besonderen Formular das verkaufssteuerpflichtige Einkommen anzugeben (s. S. 87—90) und dieses Formular den Steuererklärungen beizufügen.

Die so erhaltenen Stockpreiseinkommen lassen sich natürlich als solche nicht besteuern, sondern nur der Hundertsatz, welcher den durch die Arealbesteuerung nicht erfassten Waldeinkommen entspricht. Für alle Waldbetriebe ist natürlich der gleiche Hundertsatz nicht ganz adaequat, aber der Ausschuss hat doch einen derartigen Vorschlag gemacht und eine Reihe von Gründen als Stütze für diesen Vorschlag angeführt. Die angestellten Berechnungen scheinen darauf hinzudeuten, dass der steuerpflichtige Teil sich im Mittel bis zu 50 % bestimmen liesse, aber da dies nach Erhöhung der Stufe der Arealbesteuerung in vielen Einzelfällen zur Überbesteuerung führen könnte, schlägt der Ausschuss vor, dass in den ersten fünf Jahren 35 % und dann 40 % der Stockpreise des zum Verkauf und zu anderen als zu Hausbedarfszwecken abgegebenen Holzes als steuerpflichtig erklärt werden.

Zwei Ausschussmitglieder haben in der Frage der Holzverkaufsbesteuerung einen abweichenden Standpunkt eingenommen.

Die Vermögensbesteuerung.

Die Vermögenswerte der Waldbetriebe, welche bei der Vermögensbesteuerung erfasst werden, sind durchweg zu niedrig und stehen in den verschiedenen Gemeinden und Waldbetrieben in ganz falschem Verhältnis zueinander. Dies rührt u. a. daher, dass diese Werte im allgemeinen keine rechnerische Grundlage haben und dass die unbestimmten Vorschriften des Gesetzes keine genügenden Anhaltspunkte in dieser Beziehung geben. Der Ausschuss hat es darum als notwendig angesehen, auch diesen Punkt der Waldbesteuerung zu behandeln.

Das Verfahren, welches der Ausschuss entwickelt hat, geht von der Kapitalisierung des durchschnittlichen Forsteinkommens der letzten 5 Jahre, welche der Arealbesteuerung zu Grunde liegen, aus. Diese hätte mit 5 % zu geschehen. Auf solche Weise erhielte man einen gewissen Ertragswert des Waldes, welcher die bezüglich der Beschaffenheit und des Umfanges des Holzvorrates mittleren Verhältnisse vertritt. Zur genaueren Bestimmung des Wertes des Waldbetriebes ist der erhaltene Grundwert in geeigneter Weise zu korrigieren.

Diese Korrektur hätte in erster Linie auf Grund des Verhältnisses zwischen der Grösse des Holzvorrates in dem betreffenden Waldbetrieb und dem betreffenden Gebiete (vgl. unten) zu geschehen. Für die praktische Besteuerungsarbeit ist eine besondere Reduktionstabelle mit fertigen Reduktionsfaktoren hergestellt (Tab. 8). Gestützt auf die Waldkenntnis der lokalen waldbirtschaftlichen Organe bestimmt die Besteuerungskommission unter Beachtung der mittleren Steuerklasse des Waldbetriebes die Grössenklasse der mittleren Kubikmasse, wobei der Reduktionsfaktor sofort aus der Tabelle abgelesen werden kann. Der letztere ist dann neben der eventuell bekannten genaueren Kubikmassenzahl danach zu verändern, wie die Beschaffenheit des Holzvorrates auf Grund der diesen charakterisierenden Nebenfaktoren, wie Zahl der Sägestämme, Holzartenverhältnisse u. a. zu beurteilen ist. — Die Reduktionstabelle ist gebietsweise angelegt, wobei die Gebiete den vier Gebieten der Strukturformel für das Steuerkubikmeter entsprechen.

Da das zu steuernde Waldeinkommen heute, verglichen mit den wirklichen Einkommen aus dem Walde, zu niedrig ist, ergibt diese Berechnungsweise auch zu niedrige Vermögenswerte. Wenn die Besteuerung nach Annahme der vom Ausschuss vorgeschlagenen Massnahmen richtiger geschehen wird, wird binnen kurzem auch ein angemessenes Niveau für die Vermögenswerte erreicht. Die jetzt zunächst noch niedrigen, aber später sicher bedeutend höheren Werte würden so nur die Verhältnisse der Übergangszeit vertreten, was zur Vermeidung allzu schroffer Veränderungen auch als wünschenswert anzusehen ist.

Publications of the Society of Forestry in Finland:

ACTA FORESTALIA FENNICA. Contains scientific treatises dealing with forestry in Finland and its foundations. The volumes, which appear at irregular intervals, generally contain several treatises.

SILVA FENNICA. Contains essays and short investigations into the subject of forestry in Finland. Published at irregular intervals. Each essay appears as a separate volume.

COMMENTATIONES FORESTALES. Contains investigations and other essays regarding forestry and other spheres connected with it in other countries than Finland. Published at irregular intervals. Each volume generally contains only one treatise.

Die Veröffentlichungsreihen der Forstwissenschaftlichen Gesellschaft in Finland:

ACTA FORESTALIA FENNICA. Enthalten wissenschaftliche Untersuchungen über die finnische Waldwirtschaft und ihre Grundlagen. Sie erscheinen in unregelmässigen Abständen in Bänden, von denen jeder im allgemeinen mehrere Untersuchungen enthält.

SILVA FENNICA. Diese Veröffentlichungsreihe enthält Aufsätze und kleinere Untersuchungen zur Waldwirtschaft Finnlands. Sie erscheint in unregelmässigen Abständen. Jeder Aufsatz erscheint als besonderer Band.

COMMENTATIONES FORESTALES. Enthalten Untersuchungen und Beiträge zur Waldwirtschaft und damit zusammenhängenden Fragen für andere Länder als Finland. Sie erscheinen in unregelmässigen Abständen. Jeder Band enthält im allgemeinen nur eine Untersuchung.

Publications de la Société forestière de Finlande:

ACTA FORESTALIA FENNICA. Contient des études scientifiques sur l'économie forestière en Finlande et sur ses bases. Paraît à intervalles irréguliers en volumes dont chacun contient en général plusieurs études.

SILVA FENNICA. Contient des articles et de petites études sur l'économie forestière de Finlande. Paraît à intervalles irréguliers. Chaque article constitue habituellement un volume.

COMMENTATIONES FORESTALES. Contient des études et des articles sur l'économie forestière et les branches connexes dans pays autres que la Finlande. Paraît à intervalles irréguliers. En général, chaque volume ne contient qu'une étude.